

Ekwo

Ditoronomi

Ekemu k'alufu l'úbvú Horébu

1 1Qwaa bụ iphe, Mósisu pfuru nụ ndu Ízurēlu g'ephe ha l'echięgu ụzo ẹnyanwu-awawa Jiódanu, bụ iya bụ nsüda Araba, nọ gha iphu l'uzo Sufu. O nọ lẹ mgbaka Paranu l'azụ lanụ; waa Tofelu; waa Lebanụ; waa Hazerotu; yee Dizahabu l'azụ iya ophuu. 2E -shi l'úbvú Horébu eje Kadéshi-Baneya bẹ ee-jegbuje ije ujiku iri lẹ nanụ témé l'e rwua ya mẹ e tsoru ụzo úbvú Siye. 3O be l'apha, kwe phẹ mgbarapha ụkporo labo; le mboku, ọnwa k'iri lẹ nanụ furu gedegede; Mósisu raarụ iya ndu Ízurēlu g'ephe ha arara; mbụ iphe, Chipfu türü iya l'ekemu lẹ k'opfu ehu phẹ. 4Ono bụ gọ lwụ-kpe-chaeruphö Sihonu, bụ eze ndu Amorụ; bụ onye shi buru lẹ Heshibonu. Témé o jekwaphö Edereyi je alwụ-kpee Ogu, bụ eze ndu Beshanu; bụ onye shi buru lẹ Ashitoretu. 5O buru l'uzo ẹnyanwu-awawa Jiódanu l'eka ono l'alị ndu Mówabu bẹ Mósisu nọ wata phẹ atókashiru ekemu ono; su:

6“Chipfu, bụ Chileke anyi nọ l'úbvú Horébu pfuru nụ anyi sụ: ‘Unu nonukakwaru odu l'úbvú-a. 7Unu phokashia ụlo-ékwa unu tüğbua jeshia alị úbvú úbvú ndu Amorụ; waa alị ndu nọ-kube phẹ nụ lẹ nsüda Araba; mẹ l'alị úbvú úbvú; mẹ l'alị ọkpa-úbvú, nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba; waa ndu bu l'uzo echięgu ndohali; waa ndu bu l'uzo agugà eze-ẹnyimu; mbụ kwaseru ụzo alị ndu Kénanu; yee úbvú úbvú Lébanonu; mbụ kwaseru rwuchaa ẹnyimu ono, bụ ẹnyimu Yufurétisu. 8Lekwaa; mu woakwaru alị ono dobe l'iphu unu. Unu wübakwa je alwụta alị ọbu nworus; mbụ alị ono, Chipfu riru angụ lẹ ya a-nụ nna unu oche phẹ ono, bụ Ébirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékopu; yee oshilökpa phẹ g'ephe ha.’”

Mósisu ahọta ndu-ikpe
(Awụ 18:13-27)

9“O buru teke ono bẹ mu sụru unu: ‘Mu ta adükwa ike evukota ivu-erwa unu nwékinyi mu. 10Sụ-a; nta-a bẹ Chipfu, bụ Chileke unu mewaru;

unu ka l'otu k'ophu bụ le nta-a bẹ unu hawa gẹ kpokpode, nọ l'igwe.

¹¹ Mu nodu epfukwapho gẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna unu phẹ mekwaro g'unu kabaa l'otu eme lẹ g'unu ha nta-a ugbo ükporo l'unu; tẹmẹ l'ookebe-kwapho unu l'oma, bụ iphe, o kweru unu ukwe iya. ¹² ?Denu gẹ mbèdua nwéka mu a-dụ ike vukota ivu-érwa unu; mẹ iphe, atsụ unu l'ehu; edo-shikotaru unu opfu? ¹³ Sụ-a; unu shigbaa l'okpa-ipfu unu l'okpa-ipfu unu hotakota ndu maru iphe; mbụ ndu bụ ndu iphe edoje enya; bya aburu ndu a maru ẹpha phẹ; gẹ mu mee phẹ g'ephe bürü ndu-ishi unu.'

¹⁴ "Unu yeeru mu ọnụ sụ l'iphe, mu pfuru bụ iphe, o gbaru g'unu mee. ¹⁵ Oo ya bụ; mu bya ahọtagbaa ndu bụ ndu nweru enya l'okpa-ipfu unu iche iche bürü ndu maru iphe; bükwarupho ndu a maru ẹpha phẹ; mee phẹ g'ephe bürü ndu-ishi unu. O dürü ndu ọphu mu meru; ephe bürü ishi unu ụmadzu labo l'ükporo ụmadzu iri iri; o dürü ndu ọphu bụ ishi ụmadzu ükporo ise. O dükporuro ndu ọphu bụ ishi ụmadzu ükporo ẹbo l'iri; dürü ndu ọphu bụ ishi ụmadzu iri; tuko g'ephe ha mee ndu-ishi l'ipfu l'ipfu.

¹⁶ "Mu t̄uaru ndu-ikpe unu ekemu teke ono; sụ phe: 'Unu ngabekwaru unwune unu, opfu adaru nchi; g'ephe dooru unu iphe, adaru phẹ nụ. Ephe -dochaa ya; unu edoshiaru phẹ opfu ọbu l'uzo pfuru ọto; m'o bụ ndu Ízurèlu lẹ ndu Ízurèlu bẹ qodaru; m'o bụ onye Ízurèlu yele onye lwaru alwalwa. ¹⁷ Unu te elejekwa nemadzụ enya l'iphu ekpe ikpe. Unu ngabekwaru ụmadzu labo, opfu adaru nchi; g'ephe doo iphe, adaru phẹ nụ; m'ephe bụ ndu ha nwanshii; m'ephe bụ ndu ha shii. Unu ta atsujekwa nemadzụ ebvụ; kẹle onye-ikpe dù l'eka bükwa Chileke. Teke o bụ opfu, kariru unu eka; unu egude iya byapfuta mbèdua gẹ mu nüma.' ¹⁸ Mbụ lẹ teke ono bẹ mu tukoerupho iphe, gbaru unu l'ememe kakotaru unu g'unu mee."

Anwụ ngge l'alị Kénanu (Ógú 13:1-33)

¹⁹ "Noo ya; gẹ Chipfu, bụ Chileke anyi s̄uru g'anyi w̄ufu l'úbvú Horébu; bẹ anyi w̄ufuru kwaseru ụzo, e shi eje alị úbvú úbvú ndu Amorū; jekota ije l'echiegu ono, parụ eka bya adụ ebvụ ono, unu h̄umakotaru ono; ja-sụ anyi rwua Kadéshi-Baneyá. ²⁰ T̄obudu iya bụ; mu sụ unu: 'Nta bẹ unu rwuakwaru alị úbvú úbvú ndu Amorū, bụ iya bụ alị, Chipfu, bụ Chileke anyi abyà anyi anụnu. ²¹ Unu lenu; lẹ Chipfu, bụ Chileke unu n̄uakwaru unu alị ọbu. Unu t̄ugbukwa je anata alị ọbu, bụ iya bụ iphe, Chipfu, bụ Chileke kẹ nna anyi oche phẹ pfuru. Gẹ ndzụ ba agukwa unu; ọphu ehụ anmakwa unu anmanma!'

²² "Obenu l'unu byapfutaru mu bya asụ l'o kakwa ree g'anyi h̄ota ndu nemadzụ zia g'ephe je anw̄arū anyi ngge l'alị ono; g'ephe bya akaru anyi ụzo, anyi ee-shi bahụ iya; t̄emẹ waa mkpukpu, anyi e-shi bahụ.

²³ “Iphe ono, unu pfuru ono dụ mu ree shii; o ya bụ; mu bya ahọta ụmadzu iri l'ębo; ọkpa-ipfu, nọn onye lanụ. ²⁴ Ndu ono tüğbuas kwaseru ụzo alị úbvú úbvú ono; lufuta lę nsuda Eshukolu; nwukota alị ọbu ngge. ²⁵ Ephe hachaaru akpuru oshi, nọ l'alị ono wota gude Iwapfuta anyi; bya asụ anyi: ‘Alị ọbu, Chipfu, bụ Chileke anyi abya anyi anụnu ọbu dükwa ree.’”

Ndu Ízurelu ekwefuru Chipfu ike

²⁶ “Obenu l'unu nümachaaru iya; bya ekwefu ike ejele; ji ka eme iphe, Chipfu, bụ Chileke anyi suru g'unu mee. ²⁷ Unu nödụ l'iloo-ekwa unu agushi aphụ sụ: ‘Chipfu bẹ anyi dükwa ashị; o kwa iphe ono meru iphe, o dufutaru anyi l'alị ndu Ijipitu; woru anyi ye ndu Amoru l'eka g'ephe megbushia anyi.’ ²⁸ Unu sụ: ‘?Bụ ole bẹ anyi e-shi abahụ nta; g'unwunna anyi-a mewaru; meji tsukahụ anyi-a? kélé ephe suru lę ndu bu l'alị ono ka anyi l'otu; bya akagbaa anyi ogologo; tème mkpukpu phę pagbaa eka; yęe phengara phengara igbulọ mkpukpu ono, aakpuijegbaa l'oorwua akpamigwe. Ozo, ka njo bụ l'anyi hümacharu ụnwu ndu Anaku l'alị ęka ono.’

²⁹ “Mu sụ unu: ‘Gę meji te tsukahụshi unu! Mbụ-a; gę ndzụ phę ba agushi unu! ³⁰ Lę Chipfu, bụ Chileke unu, bụ onye vutaru unu ụzo bẹ a-lwụ-chiteru-a unu ogu; egube ono, o lwụ-chiteru iya unu l'alị ndu Ijipitu ono; bụ ọphu unu gude enya unu hüm-a-a. ³¹ Teme wakwapho g'o lwụ-chiteru iya unu l'echiegu; ęka unu hümari gę Chipfu, bụ Chileke unu hetarụ unu gę nna ehetaje nwatibe iya-a; hekpoeopho unu gbiriri jasụ unu rwua ęka-a.’ ³² Unu lephukota opfu mu ono; mbụ bya ajika achịru ụpfu kwę l'eka Chipfu, bụ Chileke unu nō, ³³ bụ onye vutaru unu ụzo l'ije unu ọbu. Teme o bụru yébedua bẹ anoduje eleru unu enya ęka unu a-kpobe ụlo-ekwa ono. Onye abujeru; o -be l'enyashi l'o nwüberu unu oku; teke o beru l'eswe l'o doberu unu urwukpu; shi nno egoshi unu ụzo unu a-nödụ eshi; tème o bụru yébedua anoduje eleru unu enya ęka unu a-kpobe ụlo-ekwa unu.”

Chipfu anụ ndu Ízurelu aphụ (Ógú 14:20-45)

³⁴ “Chipfu nüma iphe, unu pfuru; ęhu ghuaaha ya eghu; o buta anguria sụ: ³⁵ ‘O tọ dükwa mè onye lanụ l'ogbo ndu ejo-okpoma-a, byaru ahụma eguru alị ono enya; mbụ alị ono, mu riru angụ sụ lę mu a-nụ nna unu oche phę ono; ³⁶ gbahaa Kalębu nwa Jiefune. Yébedua a-hümä iya; mbụ lę yébedua bẹ mu a-nụ ęka o zołporu ọkpa l'alị ono; tème mu anükwa iya pho ụnwu iya. Iphe, kparu iya nụ bụru l'o gude obu iya g'o ha tsso Chipfu.’ ³⁷ O bükwarupho opfu ęhu unu meru g'o gude; ęhu ghuaaha Chipfu eghu l'eka mu no. O pfua sụ: ‘Gübedua ta abahükwa iya pho. ³⁸ L'ọqo onye eyejeru mu ęka bụ Jioshuwa nwa Nunu bẹ a-bahụ iya nụ.’ Sụ: ‘Gbakwaa

ya unme g'obu shihu iya ike; noo kele oо yébedua e-du ndu Ízurélu g'ephe je alwüta alí ono nworu. ³⁹A -bya l'unwegirima kę nshii, bü ndu ophu unu sürü l'aa-kpü le ndzü ono; mbü үnwegirima unu ndu ophu teke amaduru iphe, dü ree; mę iphe, dü ejí le teke ono; ndu k'ono bü ndu a-bahü l'alí ono. O búru ęphebedua bę mu a-nü alí obu; ęphe enworu iya g'o búru okiphe phe. ⁴⁰A -bya l'unubedula; unu laphukwa azü; unu wükwaru shia üzö echięgu lashia l'üzö Eze-ęnyimu Uswe-uswe.'

Aalwü-gbu ndu Ízurélu (Ógú 14:39-45)

⁴¹“Tobudu iya bü; unu yeeru mu önü sú: ‘Anyi mesweakwaru Chipfu. Anyi e-jewaró alwüa ögü obu; mekota iphemiphe, Chipfu, bü Chileke anyi sürü g'anyi mee.’ Oo ya bü; unu tüko g'unu ha kwaköbe k'eje ögü. Unu dobesü l'abahü l'alí úbvú úbvú ono dü nphe.

⁴²“Tobudu iya bü; Chipfu sú mu: ‘Kakwaru phę g'ephe te ejekwa abahü; ophu ęphe ejekwa alwü ögü; noo kele mu ta nö-kubekwa unu. Unu -jee bę ndu ophogu unu a-lwükwa unu.’ ⁴³Mu pfuaru iya unu; ophu unu angaduru nchii; unu jika eme iphe, Chipfu sürü g'unu mee; gude eku onwunu wüfu jeshia l'alí úbvú úbvú. ⁴⁴Ndu Amorù, bu l'alí úbvú úbvú ono wüfuta tsopfurú unu ögü. Ęphe vüpyabe unu g'enwu; gbushia unu. Ęphe chipfurú unu egbushi unu eshi le Siye jasü le Höma. ⁴⁵Unu lwaphuta azü bya egude olu ękwa raku Chipfu; ophu o yedüru önü yeru unu; o gbagbua ya le nkuchi. ⁴⁶O búru iya bü l'unu adoru le Kadëshi nöö ujiku, dü igwerigwe.”

Aghaphe botorii l'echięgu

2 ¹“Anyi daköbe wü-phu azü l'echięgu; würu shia üzö Eze-ęnyimu Uswe-uswe, bü iya bü gę Chipfu sürü mu g'e mee ya. Anyi wü-phe-kpöö nöö odu l'alí úbvú úbvú Siye l'eka ono.

²“A nönyaa Chipfu sú mu: ³‘Unu wü-pheshitaakwaru l'alí úbvú úbvú-a. Iphe, unu e-me nta-a bę bü g'unu shia üzö isheli. ⁴Waa iphe, ii-pfurú ndu Ízurélu baa: Nta-a bę unu abyakwa awüghata eka үnwunna unu, bü oshilökpa Iso bu; mbü ndu bu l'alí Siye. Ęphe a-nodukwa atsü unu ebvu; ôle-a; unu kwabékwaru onwunu enya! ⁵Unu ta akpakokwaru phę k'ögü; noo kele o to dudu alí phę me eka lanü, mu a-nü unu; m'o beta o búru ntökpa lanü. Mu nüakwaru Iso alí úbvú úbvú Siye g'o búru nkiya. ⁶Unu gudekwa okpoga züta phę nri, unu e-ri; unu egudekwaphö okpoga züta phę mini, unu a-ngü.’

⁷“Chipfu, bü Chileke unu kebekwaru unu l'oma l'iphe, bü ozi, unu gu-de eka unu jee. O búru yébedua letakötaru unu enya l'iye, unu jekötaru l'echięgu-a, parü eka apa-a. Lime ükporo apha labö-a bę Chipfu, bü Chileke nö-kubekötakwaru unu; ophu o dudu iphe, üko iya dujeru unu me-nanü.

⁸ “Tobudu iya bụ; anyi bya aghata eka ụnwunna anyi ono, bụ oshilokpa Iso bu l'alị Siye. Anyi bya aji-chi uzo nsuda Araba, bụ uzo, shi mkpukpu Elatu; bya eshikwapho mkpukpu Eziyonu-Geba. Anyi kwaseru uzo echiegú Mówabu tūgbua. ⁹ Noo ya; Chipfu sụ mu: ‘Unu ta chökwa ndu Mówabu opfu; ophu unu akpakokwaru phē k'ogu; kele o to dükwa alị phē mē eka lanu, mu a-nụ unu; eshinu mu wowaru alị Aru nü oshilokpa Lotu g'o buru nkephé.’”

¹⁰ Ndu shi buru l'eka ono bụ ndu Emu. Ephe bụ ndu ọkpehu dù; teme ephe dù igwerigwe. Ephe hachaephō kpaphere kpaphere gẹ ndu Anaku. ¹¹ O kwapho egube ono, aasuje le ndu Anaku bụ oshilokpa Rafa; bükwapho g'aasuje l'ephebedua bụ. Ndu Mówabu ekuje phē ndu Emu. ¹² O buru ndu Hörū shi buru l'alị Siye; ole oshilokpa Iso chifuru phē gbushia phē l'eka ono bya ebuchia eka ephe shi buru; egube ono, ndu Ízurelu meru l'alị ono, Chipfu nñru phē g'o buru nkephé ono.

¹³ “Tobudu iya bụ; Chipfu sụ: ‘Unu wụ-lihu je adaghaa nggele Zeredu ono.’ Anyi wụ-lihu je adaghaa nggele Zeredu Ọbu. ¹⁴ A -gbé le teke anyi gbeshiru le Kadéshi-Baneya gbiriri jasú teke anyi jeru je adaghaa nggele Zeredu Ọbu bẹ bụ ụkporo apha l'apha iri l'esato. O rwutashia teke ono; Ọgbo, shi súru eje ogu le Ízurelu laebewa mpfulome, bụ iya bụ iphe, Chipfu riburu angu le ya e-me. ¹⁵ Kele Chipfu dabèru phē eka; gbushikota jasú ephe chihu l'odu ụnwú Ízurelu.

¹⁶ “Tobudu iya bụ; o be teke ndu súru eje ogu l'echilabọ ndu Ízurelu nwụhubebечаерупho; ¹⁷ Chipfu sụ mu: ¹⁸ ‘Ntanu-a bẹ unu a-ghabu alị ndu Mówabu, bụ iya bụ Aru. ¹⁹ Ole teke unu rwuru l'alị ndu Amoru; unu ta chökwa phē opfu; ophu unu akpakokwaru phē k'ogu; noo kele o to dudu alị, bụ kẹ ndu Amoru, mu byaru anu unu. Alị Ọbu bẹ mu nñwaru oshilokpa Lotu g'o buru nkephé.

²⁰ “Ndu shi buru l'alị ono bükwapho ndu aasuje l'ephe bụ oshilokpa Rafa. Mbụ l'oo ndu Rafa shi buru iya teke ndiche. Ndu Amoru bụ ndu Zamuzumim bẹ ephe ekuje phē. ²¹ Ephe bụ ndu ọkpehu shi dù shii; teme ephe shi dù l'otu; bükwarupho ndu shi hagbaa kpaphere-kpaphere gẹ ndu Anaku. Obenu le Chipfu mebyishiru phē l'iphu ndu Amoru. Ndu Amoru chifu phē buru l'eka ephe shi buru. ²² O bükwapho nno bụ gẹ Chipfu meru iya oshilokpa Iso, shi buru l'alị Siye. O mebyishiru phē ndu Hörū, shi buru l'eka ono. Oshilokpa Iso chifu phē buru l'eka ephe shi buru gbiriri jasú ntanu-a. ²³ Ndu Ava, shi bugbaaru l'ünwu mkpukpu, noru jasú le mkpukpu Gaza bẹ ndu Kafuto, shikwapho l'alị Kafuto wufuta byaru bya emebyishia; chifu phē; buchia eka ephe shi buru.

**Ízurelu alwụ-kpe Sihonu,
bụ eze ndu Amoru
(Ógú 21:21-30)**

²⁴ “Unu gbeshi je aghabua nsuda Anoru. Unu lenu; mu woakwaru Sihonu onye Amoru, bụ eze Heshibonu; yee alị iya ye unu l'eka. Unu je

awata phē achifū. Unu je akpakoru iya k'ogu. ²⁵Mu agbē ntanụ-a wata eme gē ndzụ unu wata agụ onyemonye, nō lę mkpula akpaminigwe-a l'ophu; mbụ g'ephe tuko g'ephe ha wata aphu kpaakpaakpaa l'opfu ęhu unu. Ephe a-nüma iphe, unu eme; meji etsukahụ phē; ephe awata ete kparikpari l'eka ndzụ unu agụ phē.’”

²⁶“Mu gbē lechiegū Kedemotu zia ndu-ozi g'ephe je ezia Sihonu, bù eze Heshibonu ozi nchi-odoo; sụ iya: ²⁷‘Jiko g'anyi ghatanụ l'alị unu. Oo ępho l'oma eze gbororo bę anyi e-tsoru. Anyi ta ahakwa gbororo ono; swia ụzo ozo. ²⁸Nri, anyi a-nodu eri; waa mini, anyi a-nodu angụ bę anyi a-zuje unu l'okpoga. Iphe, anyi arwọ unu kpoloko bù g'anyi zῷ ọkpa anyi l'alị unu ghata. ²⁹Mbụ ęgube ono, oshilokpa Iso, bu l'alị Siye shi ereje iya anyi-a; ndu Mówabu, bu l'alị Aru shi erejekwa iya pho anyi nno. Unu reje iya anyi nno gbiriri jasụ anyi aghaa ęnyimu Jiódanu bahụ l'alị, Chipfu, bù Chileke anyi anụ anyi.’”

³⁰“Obenu lę Sihonu, bù eze Heshibonu jikaru g'anyi ta aghatashi. Noo kèle Chipfu, bù Chileke unu meru g'o bụru onye ejo-ọkpoma waa g'o kpo-chia obu; g'ee-shi g'o woru iya ye unu l'eka; bụnu iya bù iphe, o mewaru-a.

³¹“Chipfu sükwaru mu: ‘Lenu; mu wataakwaru eworu Sihonu; yee ali iya ye unu l'eka. Unu watakwa iya alwu;a; k'ophu ali iya e-mechaa bụru okiphe unu.’ ³²Tobudu iya bù; Sihonu yee ndu nkiya g'ephe ha wufuta byapfuta anyi ogu lę Jiahazu. ³³Chipfu, bù Chileke anyi woru iya ye anyi l'eka; anyi lwụ-kpee ya; waa ụnwụ iya; yee ndu nkiya iya g'ephe ha. ³⁴Anyi nata mkpükpu lę mkpükpu iya g'o ha teke ono; bya emebyishi-kota iya l'ophu; unwoke; mè ụnwanyi; mè ụnwegirima. Ophu ọ dudu mè onye lanụ, anyi haru g'o phodu. ³⁵Iphe-edobe; mè iphe ozo, anyi kwataru l'okwata lę mkpükpu ono, anyi lwụ-kperu ono bę anyi gwetarụ; ọ bụru k'anyi. ³⁶A -gbé lę mkpükpu Arowa, nō l'oke nsüda Anonu; mè lę mkpükpu ono, nō l'ime nsüda Anonu ono je akpaa l'alị Giladu ta adudu mè mkpükpu lanụ, ọkpehu nkephé nyíberu k'anyi; kèle Chipfu, bù Chileke anyi tukorū iya g'o ha nükota anyi. ³⁷Obenu l'alị ndu Amoru; mè ali, nō l'aguga nggele Jiaboku; mè lę mkpükpu, nogbaa l'úbvú úbvú bę unu gbanigoru, bù iphe, Chipfu, bù Chileke anyi suru g'anyi mee.”

Ízurelụ alwụ-kpe Ogu,
bù eze ndu Beshanu
(Ógú 21:31-35)

3 ¹“Tobudu iya bù; anyi gbé teke ono gha iphu l'ụzo Beshanu. Ogu, bù eze ndu Beshanu; yee ndu ali iya wufuta; byapfuta anyi ogu lę mkpükpu Edereyi. ²Chipfu su mu: ‘Unu ta atsükwa iya ebvu; kèle mu woakwaru iya; yee ndu ali iya; waa ali iya l'ophu ye unu l'eka. Unu mekwaa phē iphe, unu meru Sihonu, bù eze ndu Amoru, bu lę Heshibonu.’”

³“Noo ya; Chipfu, bù Chileke anyi woru Ogu, bù eze ndu Beshanu; yee ndu alì iya l'ophu ye anyi l'eka. Anyi gbushiaha phè; lwà phè gbiri-ri jasù ophu o dàedu onye phòdukwaduru nü. ⁴Anyi nata mkpükpu iya g'o ha teke ono; ophu o dàdu mè m kpükpu lanù, l'ime ükporo m kpükpu éto, o nweru, anyi nataphodoru; mbù alì Agòbu l'ophu, bù iya bù alì-eze Ogu, nò l'alì Beshanu. ⁵Mkpükpu ono g'o ha b'e gude igbulò kpu-phèkota mgburugburu; tème a kpükotakwapho igbulò obu; o hakota ephekere-phè ephekerephè; bya eyekota mgbo-ígwè l'ònú-abata iya; tuchikota iya atuchi. Tème o dàkwarupho m kpükpu lè m kpükpu ozo, dù igwerigwe, a kpùduru igbulò, anyi lwàtachaaru ye iya. ⁶Anyi tuko m kpükpu ono g'ephe ha mebyishikota; egube anyi meru kẹ Sihonu, bù eze ndu Heshibonu; mbù tuko unwoke; mè ùnwanyi; mè ùnwegirima m kpükpu ono mebyishikota. ⁷Iphe-edobe phè; mè iphe, ephe nweru enweru bẹ anyi kwatarù l'òkwata; g'o bùru k'anyi.

⁸“O bùru teke ono bẹ anyi natarù ndu eze ndu Amoru ono ephenebo alì, nò l'úzo ènyanwu-awawa ènyimu Jiódanu; a -gbè lè nsùda Anònù ja-sù l'úbvú Hamònù. ⁹Úbvú Hamònù bẹ ndu Sayidonu ekuje Siriyonu; ndu Amoru nòdu ekuje iya Seniru. ¹⁰Anyi natakòtaru m kpükpu lè m kpükpu, nòkota lè baswaa uswe iya ono l'ophu; waa alì Giladu l'ophu; mèkwaphe alì Beshanu g'o ha; jasù lè m kpükpu Saleka; yee Edereyi, tukokwapho yi-ru l'alì Beshanu; éka Ogu bù ishi.

¹¹“O Ogu, bù eze ndu Beshanu bẹ shi phodu nü l'oshilòkpa Rafa. Mbù l'iphe, ozoje azée bù l'ígwè bẹ e meru iya. Ogologo iphe-azée obu dù nkwo-éka tete. Uswekete iya dù nkwo-éka èno; mbù nkwo-éka mmanù. Iphe-azée ya obu dàkwa lè m kpükpu Raba, dù l'alì ndu Amònù byasù ntanù-a.”

Aawèshi alì ono (Ógú 32:1-42)

¹²“Anyi lwàtachaephò alì ono; mu woru úzo isheli m kpükpu Arowa, bù ophu dù l'aguga nsùda Anònù; waa nkeru-ébo alì úbvú Giladu mè m kpükpu, dàkota iya nü; nü oshilòkpa Rúbenu; waa oshilòkpa Gadu. ¹³Mu bya ekee ékpa-ipfu Manásé ébo bya eworu alì Giladu ibiya ophu ghuduru nü phò; waa alì Beshanu l'ophu; éka shikota bùru alì-eze Ogu; woru nü oke lanù l'úzo labò ndu Manásé ono.”

Alì Agòbu l'ophu, nò l'alì Beshanu bẹ aza alì oshilòkpa Rafa. ¹⁴O bùru Jiayi, bù oshilòkpa Manásé wotakòtaru alì Agòbu ono l'ophu; jasùchaa l'oke ephe lè ndu Geshu; waa ndu Maka. E woru épha iya gùa alì ono; k'ophu bù l'a -gbè teke ono byasù ntanù-a bẹ a watarù eku uswe éka ono Havòtù-Jiayi.

¹⁵“Mu woru alì Giladu nü Makiya. ¹⁶A bya abya l'ùnwù Rúbenu; yee ùnwù Gadu; o bùru éka mu nñuru phè bù a -gbè l'alì Giladu tògbua jee

jasu lę nsuda nggele Anonu. O bürü echilabö nsuda ono be oke iya kparü. Teme mu nükwa phë pho alı ophu shi l'eka ono noo jasu lę nggele Jiaboku, bu iya bu ęka alı ndu Amonu kparü. ¹⁷Mu nükwa phë pho nsuda Jiódanu, gbe l'eze-ényimu Gálili noo jasu l'eze-ényimu nsuda Araba, bu iya bu Eze-ényimu Únú, no l'uzo ęnyanwu-awawa úbvú úbvú Pisiga. O bürü l'eniyimu Jiódanu be oke iya kparü.

¹⁸"Mu tjuaru iya unu l'ekemu teke ono su: 'Chipfu, bu Chileke unu nua-kwaru unu alı-a g'o bürü k'unu. G'unwoke unu ndu ike du l'ogu kwakwaa onwophë k'ogu; vuru unwune unu ndu Ízurelu ęzo daa enyimu Jiódanu. ¹⁹Ole g'unyomu unu; yee ęnwiegirima unu; mækpo iphe-edobe unu nodukwa le mkpukpu ono, mu nüru unu ono. Lę mu makwaru-a l'unu nwenükaru iphe-edobe. ²⁰Unu tsokwaru phë je ogu gbiriri jasu teke Chipfu e-mefüa g'unwune unu ono nopyabe g'o meru g'unubedula nopyabe-a; mbü m'ephe nata alı nkephë, bu alı ono, Chipfu abya phë anunu l'azü enyimu Jiódanu azü iya ophuu. O -nwuchaephö nno; ndu nonu alaphushiaro azü l'oke alı ophu mu nüru phë ono.'

²¹"Mu bya akaru Jioshuwa teke ono su iya: 'Nta be i gudewaa ęnya ngu ębo ębo hümä iphe, Chipfu, bu Chileke unu meru ndu eze labo-a. O kwa-phë egube ono bu gę Chipfu e-me alı-eze ophu nokota l'azü-ényimu azü iya ophu unu eje pho. ²²Unu ta tsükwa phë ebvu; kélé o kwa Chipfu, bu Chileke unu l'onwiya a-lwü-chiru unu ogu obu.'"

Aadabuta Mósisu g'o tó ghatashı enyimu Jiódanu

²³"O bürü teke ono be mu rworu Chipfu su: ²⁴'Gube Nnajiuphu, bu Chipfu; nta-a be i watarawu egoshi mube onye-ozi ngu g'i habe shii; yee okpukpu-ike ngu. ?Bu agwa, du idu-agha, no l'eliphe-a; ozoo l'imigwe sru eme iphe, paru ęka iimegbabé-a? ²⁵Hanaa mu jiko gę mu daghaa enyimu-a je ahümä eguru alı ono, no l'azü enyimu Jiódanu azü iya ophuu ono; mbü eguru alı úbvú úbvú ono; waa úbvú úbvú Lébanonu ono!'

²⁶"Obenu l'oo opfu ęhu unu be Chipfu gude tukoshi mu oke ęhu-eghu iya; ophu o kwedu ngabéru mu nchi. Chipfu gbenu su mu: 'Be pfüékwa iya ozo! Ta rwoekwa mu iphe ono, iirwo mu ono! ²⁷Nyihukwa úbvú Pisiga; lee ęnya l'uzo ęnyanwu-ariba; lee l'uzo isheli; lee l'uzo ndohali; waa l'uzo ęnyanwu-awawa. Nodu l'eka ono lee ęnya l'alı ono; kélé i tii dakwa enyimu Jiódanu-a alüfu azü iya ophuu. ²⁸Oo g'i zia Jioshuwa iphe, oo-me; l'i mee g'obu shihu iya ike; g'o to te etete; kélé oq yebeda bu onye e-du ndu-a g'ephe lüfu azü iya ophuu je enworu alı ono, ii-hümä ono.'

²⁹"O bürü iya bu; anyi döshia lę nsuda ono, no-kube mkpukpu Bętu-Peyo."

Mósisu epfu gę ndu Ízurelu meje iphe, a tjuru l'ekemu

4 ¹"Unubę ęnwu Ízurelu; unu ngabékwa nchi gę mu zia unu iphe, Chipfu törö ǫkpa iya su g'e tsoje; yee iphe, o sru g'e meje. Unu mekwaa

ekemu-a g'unu anodu ndzü; je alwüta ali ono nworu; mbü ali ono, Chipfu, bu Chileke nna unu phë abya unu anunu ono. ² Unu te eyekwakwa iphe, l'opfu-a, mu epfuru unu-a; ɔphu unu ahabotakwa iya iphe; k'ɔphu unu a-nodu eme ekemu Chipfu, bu Chileke unu, bu ekemu ono, mu aturu unu ono. ³ Unu gudewaa ḥnya unu hümä iphe, Chipfu meru l'opfu ehu agwa Balü-Peyo. Chipfu, bu Chileke unu meru iphe, bu ndu shi l'ime unu tsoru agwa, bu Balü-Peyo; ɛphe bükotaru mkkurupyata. ⁴ Obenu le g'unu ha, bu ndu noşiru ike l'ime Chipfu, bu Chileke unu be no ndzü rwua ntanü-a.

⁵ “Unu lekwa; mu ziakwaru unu iphe, Chipfu toru ɔkpa iya su g'e tsoje; bya ezia unu iphe, o şuru g'e meje, bu iphe, Chipfu, bu Chileke mu şuru gë mu zia unu; k'ɔphu unu a-wata iya ememe me unu laephö l'alı ono, unu eje alwüta ono. ⁶ Unu dobekwa ekemu ono; meje iya ememe; kele ɔ ya bu mmamiphe unu; bya abürü iya bu l'iphe edoje unu ḥnya l'iphü ndiphe, bu ndu e-mechaa nüma iphemiphe ono, Chipfu toru ɔkpa iya ono; pfuahaa su: ‘Okpobe-opfu bu l'oha-a, paru eka-a bükwa oha, maru iphe; bya abürü oha, iphe edoje ḥnya!’

⁷ “Mbü-a; ?denu oħozo, ha shii, agwa phë no-kube ntse okpobe ano-ku-be ge Chipfu, bu Chileke anyi ano-kubeje anyi me anyi raku iya-a? ⁸ Tqo; ?denu oħozo, habaa shii, nweru ekemu, pfuru ɔto ge ndu ɔwa-a, mu atuħiru unu ntanü-a? ⁹ Qo ɛpho g'unu kwabəru onwunu ḥnya; unu anwü-beru ndzü unu okpobe ḥnya; a -nonya unu zoha iphe, unu gude ḥnya unu huma; mbü g'q to lufu unu alufu l'okpoma jeye g'unu a-no-beru ndzü. Q chia g'unu zia ya ɻunwu unu; unu ezia ya ɻunwu nwanwa unu phë. ¹⁰ Unu nyatakwa mboķu ono, unu pfuru l'atatiphu Chipfu, bu Chileke unu l'ú-bvü Horębu ono; mbü mboķu ono, o şuru mu: ‘Kukobə ndu Izuręlu g'ephe dzukobə l'atatiphu mu; g'ephe nüma olu mu; k'ɔphu ɛphe a-nwüta g'ephe e-shije akwabə mu ûbvü; jasü g'ephe a-no-beru l'alı ono; teme ɛphe ezi-kwaa ya pho ɻunwu phë.’

¹¹ “Q bürü iya bu; unu kpíritaru ntse bya apfuru le mgboru ɔkpa úbvü ono; ɔku, enwu phoophoophoo l'eli úbvü ono nođu ebilihuje erwu echilabə imigwe. Ekameka gbakota oħħii; urwukpu nođu akpü kę tħutuutuu; ekameka gbahukota kę tsukiribaa. ¹² Chipfu għe l'oku ono epfu anu unu. Unu nođu anu olu-opfu; obenu l'unu ta ahħumaduru onye epfu iya nü. Q buepho olu-opfu kpoloko be unu numaru. ¹³ O mee g'unu maru ogħandzu iya, o şuru g'unu dobe, bu iya bu ekemu iri ono. O wokwaru iya pho deeru unu le mkkuma labo, dū bachibachi. ¹⁴ Chipfu bya akarū mu teke ono su mu għe mu zia unu iphe, o toru ɔkpa iya su g'e tsoje; yee iphe, o şuru g'e meje; k'ɔphu unu a-nođu eme iya l'alı ono, unu adagħha eje enweru ono.”

Eebuchi abarū agwa ejja

¹⁵ “Qo ya bu le-a; eshinu o dħudu ɻegħidha iphe, unu hümāru mboķu ono, Chipfu għe l'oku pfuru yeru unu l'úbvü Horębu ono; unu

kwabékwaru onwunu enya okpobe akwabé; ¹⁶a nónya; unu pyia ntékpe; gude merwua onwunu; pyia ya; o yee iphe, oo-ye; ophu l'o yeru nwóke; ozoo nwanyi. ¹⁷Ozoo l'o yeru údu anú ophu oo-ye l'eliphe-a; ozoo l'o yeru enu, ephe lè pherophere; ¹⁸ozoo l'o yeru iphe, akpú wuruwuru l'alí; ozoo ema, bu lè mini. ¹⁹Mbú-a; unu kwabékwa enya; a -nónya; unu jeshia apali enya imeli bya ahúma enyanwu; ozoo ónwa; ozoo kpokpode; mbúkpoo iphemiphe, nökota l'akpaminigwe; o guahaa unu égu k'abarú ejá; unu wata phé ejeru ozi; mbú iphemiphe ono, Chipfu, bù Chileke unu meru; keshigbaaru ndiphe, nökota lè m kpula akpaminigwe-a l'ophu. ²⁰Obenu l'unubédua bé Chipfu lófutaru l'o-ta-pfupfupfu oku, ekeje m kpúrukpu-ígwé; mbú l'o dufutaru unu l'alí Ijipitu g'unu bürü iya ndu o ketarú l'oke; g'unu bụnu iya-a ntanú-a. ²¹Témanukwapho; mbédua bé Chipfu tukoshiakwaru éhu-eghu iya l'opfu éhu unu; bya eribua ya l'angu lè mu ta adaghatadu enyimu Jiódanu; ophu mu abahudu l'éguru alí ono, Chipfu, bù Chileke unu nñru unu g'ó bürü okiphe unu ono; ²²lè mu nwúhufutaje l'alí eka-a; l'o tò dudu iphe, e-me gé mu daghata enyimu Jiódanu. L'oo unubédua a-daghata iya je enworu éguru alí ono. ²³Unu kwabékwa enya g'unu ta azoha ogbandzu Chipfu, bù Chileke unu meru; unu l'iya gbaa. G'ó tò dükwa iphe ono, Chipfu, bù Chileke unu sürü g'unu ta abashiru ejá ono, unu a-kpú; ozoo pyia ntékpe, yeru iya nü. ²⁴Noo kèle Chipfu, bù Chileke unu bükwa oku, ekepyashije iphe, o húmaru; bya abürü Chileke, te ekwedu g'e koo ya okpa l'ishi.

²⁵"O -bürü l'unu buchaaru l'alí ono; nòo odu; k'ophu unu nwúshichawaru ụnwégirimá; bya enwechawaru ụnwú nwanwa; bya agbè teke ono mebyishiahá onwunu; mbú je emeta ntékpe g'unu emehabe iya; o dù; shi nno mee ejo-iphe l'iphu Chipfu, bù Chileke unu bya akpatsu iya éhu-eghu; ²⁶mbú lè mu ekukwa igwe l'alí oku; g'ephe bya agbaa unu ekebe ntanú-a l'unu ta adükwa g'unu a-nó-beru; unu alakóta l'iyi l'alí ono, unu abyá ada enyimu Jiódanu eje enworu ono. Unu te ebukwaru iya nòo odu; l'e mewaa unu; unu echihu. ²⁷Ozo bù lè Chipfu a-chíkashi unu g'unu dzuru ohamoha; l'o bürü nwa ndu habe nwahabe l'a-wafu l'ohamoha ono, Chipfu a-chíru unu laa ono. ²⁸Eka ono bé unu a-barú agwa, nemadzú gude eka mee ejá; mbú iphe, bù m kpuma; yee m kpúrukpu oshi bé o bù. Iphe, ta aphudu úzo; ophu oonudu iphe lè nchi; ophu oorijedu nri; téme ophu oonudu ishishi iphe. ²⁹Ole unu -nòdu l'eka ono chòo Chipfu, bù Chileke unu bé unu a-chotakwa iya-a; m'o bürü l'unu gude obu unu g'ó ha; m'e ndzú unu g'ó ha gude chòo ya. ³⁰Teke unu jehaař iphe-éhuka ono; mbú teke iphemiphe-a nwúkotaru kpua unu bé o -be l'ikpazú iya bé unu a-dakoibe woru iphu ghaaru Chipfu, bù Chileke unu; bya emeahaa opfu iya. ³¹Eshinu Chipfu, bù Chileke unu bù Chileke, aphuje obu-imemini; bé o tòo jikakwa unu; ophu oomebyishikwa unu; ophu oozohakwa ogbandzu ono, yele nna unu oche phé gbaru ono, bù ophu o riru angú yeru phe."

Abubu, Chipfu bù Chileke

32 “Mbù-a; unu gbèeshikwa nta-a kpaai shi iphe, meru le teke k'azù; teme a nwùa unu; mbù e -shi teke Chileke meru nemadzù le mgboko. Unu kpaeshikwa shi jeye l'èka imigwe beru; alì beru; g'unu maeshikwaru mè iphe, paberu èka egube-a mejewaru; ozoo l'a nùmajewaru etu iya. 33 ?O dàru ndu ozo, nùmajewaru èka Chileke gbè l'òku epfu opfu; g'unu nùmarua; mechaas nòdu ndzù? 34 Too ?o dàru agwa, tujeru ama anafutaru onwiya òha, no l'èka ndu ohozo? Mbù-a gude ọhutama; waa iphe-ohumalenya; waa iphe, dù biribiri; waa ogu; gude ike mè agburéhu iya; yee oke n-ye-mebvu; egube ono, Chipfu, bù Chileke unu meru unu l'alì ndu Ijipitu; unu gude enya unu húma ono? 35 E goshiru unu iphe ono; k'ophu unu a-maru l'òo Chipfu bù Chileke; l'ò to dàedu Chileke ozo, dù nü. 36 O gbè l'imigwe mee g'unu nùma olu iya; shi nno lòo unu èka le nchi. O goshi unu o-tapfupfupfu ọku iya l'eliphe; unu numa olu-opfu, o gbe l'ime ọku ono epfu. 37 O kele o yeru nna unu oche phè obu; hòta oshilòkpa phè; meru g'o gude yébedua l'onwiya gude ọkpukpu-ike iya dufuta unu l'alì Ijipitu; 38 bya achifuru unu ohozo, kagbaa unu shii; ka unu ọkperehu; bya edubata unu l'alì phè ono; woru iya nü unu g'o búru okiphe unu, búnu iya bù g'o dù ntanù-a. 39 O ya bù l'iphe, unu a-maru ntanù-a; l'ò dükwapho unu l'òkpoma bù l'òo Chipfu bù Chileke l'imigwe ọphu nò ephekerepe; bya abúru iya l'eli alì ọphu nò iya le mkpula; l'ò to dàedu Chileke ozo. 40 O ya bù le-a; unu tso-jejkwa iphe, o tòru ọkpá iya sù g'e tsoje; unu emejekwapho ekemu ya ono, bù ekemu, mu aturu unu ntanù-a. O ya bù g'iphe adàru unu le ree; dàru ụnwù unu m'ununochaa laa; waa k'ophu ndzù unu a-dù ogologo l'alì ono, Chipfu, bù Chileke unu abyà unu anunu g'o búru k'unu jasù l'ojejo ono.”

**Mkpukpu, onye gburu nemadzù
a-nòduje ezeru ndzù**
(Ógú 35:9-34; Dit 19:1-13; Jios 20:1-9)

41 O ya bù; Mósisu kpaafu mkpukpu éto dobe iche l'uzo enyanwu-awa-wa enyimu Jiódanu; 42 èka onye gburu nemadzù ibiya; èbe o lekebeduru enya; a-gbajéru laa; m'o búdu l'onye ono dajeshawar onye obu ashí. G'onye dù nno gbaru laa le mkpukpu lanu l'ime mkpukpu éto ono je anodù; zeeru ndzù iya. 43 Ephà mkpukpu ono bù: Beza, nò l'echiegu, dabyiru baswaa. Ono bù èka oshilòkpa Rúbenu a-gbajéru laa. Mkpukpu ozo búru Ramatu, nò l'alì Giladu; bù èka oshilòkpa Gadu a-gbajéru laa. Ozo búru Golani; nò l'alì Beshanu, bù iya bù èka oshilòkpa Manásé a-gbajéru laa.

Mósisu eme g'ekemu doo enya

44 Owaa bù ekemu, Mósisu tñru doberu ndu Ízurélu. 45 Owaa búru iphe, Chipfu tñru l'ekemu; bya abúru iphe, o tòru ọkpá iya sù g'e tsoje;

waa iphe, o sūru g'e meje; mbu iphe Mōsisu pfushikotaru nū ụnwū Ízurēlu g'ephe shichaa l'alí Ijiputu wufuta; ⁴⁶mbu teke ephe nō le nsuda, nō le mgboru mkpukpu Bētu-Peyo, l'uzo enyanwu-awawa enyimu Jiódanu; l'alí Sihonu, eze ndu Amorū, bu onye shi buru le mkpukpu Heshibonu, bu onye ono, Mōsisu yele ndu Ízurēlu lwu-gburu g'ephe shi l'alí Ijiputu wufuta ono. ⁴⁷Ephe nworu alí Sihonu ono; yee alí Ogu, bu eze ndu Beshanu. Ndu eze labo ono bu ndu eze ndu Amorū, shi buru l'uzo enyanwu-awawa enyimu Jiódanu. ⁴⁸Alí ono gbé le mkpukpu Arowa, nō laguga nsuda nggele Anonu; rwua úbvú Siriyonu, bu iya bu úbvú Hamonu. ⁴⁹Nsuda Araba l'ophu l'uzo enyanwu-awawa Jiódanu; gbiriri jasú leze-entyimu nsuda Araba; mbu gbazeta l'úbvú Pisiga tuko yikotaru iya.

Ekemu iri
(Awü 20:1-17)

5 ¹Tobudu iya bu; Mōsisu bya ekukobe ndu Ízurēlu g'ephe ha bya asu phę-a: "Unubē ndu Ízurēlu; unu nūmakwa iphe, Chipfu toru ıkpa iya su g'e tsoje; yee iphe, o sūru g'e meje, mu epfu eye unu le nchị ntanu-a. Unu nwua ya ɔnwu-ekwo; unu edobe iya edobe; eme iya ememe. ²Chipfu, bu Chileke anyi bę mekwaru; anyi l'iya gbaa ndzü l'úbvú Horebu. ³O tó bükwa nna anyi oche phę bę ephe le Chipfu gbaru ndzü obu; o kwa anyibedu; mbu g'anyi hakota, bu ndu nō ndzü l'eka-a ntanu-a. ⁴Chipfu gbékwa l'ime oku pfuru opfu nū unu l'iphu l'iphu l'eli úbvú. ⁵Teke ono bę mu pfuru le mgbaka unu le Chipfu; epfuru unu iphe, Chipfu pfuru; noo kele ndzü oku ono agu unu; ophu unu enyihuduru úbvú ono. Iphe, o pfuru bu:

⁶"O kwa mbędua bu Chipfu, bu Chileke unu, bu onye dufutaru unu l'alí Ijiputu; mbu l'alí eka ono, unu shi bürü ohu ono.

⁷"Ta adukwa iphe ozo, ii-bajeru ejá; gbahaa mbędua.

⁸"G'o tó dükwa ntékpe, ii-metaję dobe; mbu iphe, dükpo g'iphe, dū l'imigwe l'ephékerepę; ozoo iphe, nō l'eli alí le mkpula igwe; ozoo iphe, bu le mini-ime alí. ⁹Ta abajékwaru phę ejá; ophu i jekwaru phę ozi; kele mbędua, bu Chipfu; bya abürü Chileke ngu bükwa Chileke, l'ekoje okophoo. Mu ahùjekwa ndu kporu mu ashị ahùhù k'ejo-iphe, ephe meru mu; hùchaa mę ụnwū phę; hùrwuchaa ya ogbo k'eto mę k'eno. ¹⁰Mu nodu aphujekwanu obu-imemini l'ehu ụnu-kuru-ụnu ndu yeru mu obu bya edobe ekemu mu.

¹¹"Te ekujekwa ępha Chipfu, bu Chileke ngu kę mmanu; kele onye eku ępha Chipfu kę mmanu bę o tọo hakwa g'o tó nma iya ikpe.

¹²"Dobekwa eswe-atüta-unme nsö, bu iya bu iphe, Chipfu, bu Chileke ngu sūru g'i meje. ¹³Oo ujiku ishii bę ii-seje akanya; jekota ozi ngu g'o ha. ¹⁴Obenu l'abalı k'ęsaa bu eswe-atüta-unme kę Chipfu, bu Chileke ngu. G'o tó dükwa ozi, ii-je mbóku ono. Te ejekwa ozi; ophu nwa ngu nwoke

ejekwa; ophu nwa ngu nwanyi ejekwa; ophu onye nwoke, i gbaru ohu ejekwa; ophu onye nwanyi, i gbaru ohu ejekwa; ophu oke-eswi ngu ejekwa; ophu nkapfuiagara ngu ejekwa; ophu o dukwa iphe-edobe ngu ophu e-je nü; ophu onye byaru abyabya, no l'ibe ngu ejekwa; g'onye nwoke, i gbaru ohu; yee onye nwanyi, i gbaru ohu tutakwa unme g'ituta. ¹⁵Teme; nyata-kwa l'i shi buru ohu l'aliijiputu; l'oo Chipfu, bu Chileke ngu gude ike; me agburéhu iya dufuta ngu l'eka ono. Noo g'o gude Chipfu, bu Chileke ngu nodu aturu ngu iya l'ekemu su g'i tutajekwa unme l'eswe-atuta-unme.

¹⁶“Kwabejekwa nna ngu yee ne ngu úbvù, bu iya bu iphe ono, Chipfu, bu Chileke ngu sürü g'i meje ono-a; k'ophu ii-noriberu ndzü; me k'ophu iphe a-duru ngu le ree l'alii ono, Chipfu, bu Chileke ngu abya ngu anunu ono.

¹⁷“Te egbujekwa ochi.

¹⁸“Ophu i rijekwa ogori.

¹⁹“Ophu i zijekwa iphuru.

²⁰“Ophu i gbajekwa nwibe ngu ekebe ntuphu-ire.

²¹“Ophu nyee nwibe ngu agujekwa ngu. Ophu ulo nwibe ngu; ozoo alii iya; ozoo ndu o gbaru ohu; ozoo oke-eswi iya; ozoo nkapfuiagara iya; ozoo iphe, bükpo iphe, nwibe ngu nweru enweru adujekwa ngu g'a su l'oo ngu nwe iya.”

²²“Ono bu opfu, Chipfu gbé l'ime oku raa arara ye unu le nchi l'eli úbvú l'eka unu dzuru edzudzu. Mbü l'úbvú ono, urwukpu yee ochii sopyaberu ono. O to dudu iphe ozo, o yeköberu iya. O woru iya dee l'eli mkpuma labo, du bachibachi nu mu ono.”

Ndzü agü ndu Ízurelü

l'úbvú Sayınayi

(Awü 20:18-21)

²³“Tobudu iya bu; o be g'unu nümaru olu ono, gbé l'ime ochii epfu anu unu ono; kele oku ono bu l'eli úbvú ono be ootsu; iphe, bükpo ndu-ishii l'okpa-ipfu l'okpa-ipfu unu; yee ndu buogerena unu wü-pfuta mu. ²⁴Unu bya asü mu: ‘Nta be Chipfu, bu Chileke anyi goshiwaru anyi akpabiri iya; waa g'o habe shii. Teme anyi nümakwapho olu-opfu iya, o gbé l'ime oku ono epfu. Ntanü-a be anyi humawaru le Chileke pfuru opfu yeru nemadzü; o noduele-a ndzü. ²⁵Ole nta-a; ?bu g'anyi nwushihu too? Kele ejo oku-a l'e-kegbushikwa anyi; mbü l'anyi -numabaa olu Chipfu, bu Chileke anyi ozobaa be anyi a-nwuhukwa. ²⁶Noo kele o to dudu nemadzü mmanu nümajewaru éka Chileke, dzü ndzü; gbé l'oku epfu opfu; g'anyi nümaru iya-a; mechaas dzuru ndzü-a.’ ²⁷Unu su mu ge mu jekubechia Chipfu, bu Chileke anyi ntse; je anumakota iphemiphe, oopfu. E -mechaas; mu abyawaró bya akorou unu iphe, Chipfu, bu Chileke anyi pfuru. Lunu angabé-a nchi; mee iphe, o pfuru.

28 “Töbüdu iya bụ; Chipfu bya anúma iphe, unu epfu teke ono, unu epfu eyeru mu ono; bya asú mu: ‘Mu nümakotaru iphe, ndu ono pfuru ngu. Iphemiphe, ẹphe pfuru dükwa ree. 29 Ome l'ọqo kẹ g'obu phẹ dùwaro g'ọ du-a je asürü; mbụ g'ephe tsuje mu ebvu; dobe iphemiphe, mu tūru l'ekemu; mè iphe adùkwaru phẹ lẹ ree; yee ụnwu phẹ jasú l'ojejoje! 30 Tügbua; je asú phẹ g'ephe laphuchawaro azú l'ulo-ekwa phẹ. 31 Ole gẹ gübedula nökubekwa mu l'eka-a; k'ophu mu a-koru ngu iphemiphe, mu tūru l'ekemu; yee iphe, mu tōru ọkpa iya sụ g'e tsoje; yee iphe, mu sụru g'e meje; bụ iphe, ii-zi phe g'ephe meje l'alị ono, mu abya phẹ anú g'ephe nworu ono.’

32 “Ọ ya bụ; unu kwabékwa ẹnya; meje iphe, Chipfu, bụ Chileke unu sụru g'unu meje. Unu ta ahakwa iya; meahaa iphe ozo. 33 Unu tükoyekwa ụzo ono shije; mbụ ụzo ono, Chipfu, bụ Chileke unu sụru g'unu shije ono; k'ophu unu a-nodu ndzụ; waa k'ophu iphe adùru unu lẹ ree; wafụa k'ophu unu a-karọ nka l'alị ono, unu e-nworu ono.”

Iphe, a tū-doru ekemu obu

6 1 “Owaa bugbaa iphe, Chipfu tūru l'ekemu; waa iphe, ọ tōru ọkpa iya sụ g'e tsoje; waa iphe, ọ sụru g'e meje, bụ ọphu Chipfu, bụ Chileke unu sụru gẹ mu zia unu g'unu meje l'alị ono, unu adagha ẹnyimu Jiódanu eje enworu ono; 2 mbụ k'ophu unubedula; mè ụnwu unu; mè ụnwu nwanwa unu a-nó atṣu Chipfu, bụ Chileke unu ebvu; emeje iphe, ọ tōru ọkpa iya sụ g'e tsoje; waa iphe, ọ tūru l'ekemu, bụ iphe, mu epfuru unu g'unu meje jasú g'unu a-nó-beru; k'ophu unu a-ka nka. 3 Unubé ndu Ízurelu; unu ngabé nchị. Unu letakwa ẹnya mee iphemiphe ono; k'ophu iphe a-dùru unu lẹ ree; tēme unu ajaa àjajà ka l'ọtu l'alị ono, bụ alị, mini ẹra-eswi yee manu-énwu aso gẹ mini ono, bụ iya bụ iphe, Chipfu, bụ Chileke nna unu phẹ kweru unu ukwe iya.

4 “Unubé ndu Ízurelu; unu nümakwa iya: Chipfu, bụ Chileke anyi bụ-kwa Chileke lanụ bẹ ọ bụ. 5 Oya bụ g'unu gude obu unu g'ọ ha; yee ndzụ unu g'ọ ha; waa ike unu g'ọ ha ye Chipfu, bụ Chileke unu obu. 6 G'ekemu-a, mu atürü unu ntanụ-a bukwaru unu eburu l'okpoma. 7 Unu zijkekwa iya ụnwegirima unu okpobe ezizi. Unu egude iya abo l'uja mè unu nodu anoo l'oma ụlo unu; mè teke unu eje ije lẹ gbororo; mè teke unu ze azee; mèkpo teke unu pfuru apfuru. 8 Unu gbajeru iya l'eka g'ọ bụru iphe-ohubama; unu epfubeje iya l'ọnụ-iphu; k'ophu unu a-nyatajẹ iya. 9 Unu dee ya edede l'okpa mgbo ụlo unu; wafụa l'oguzo ibe unu.

10 “K'ophu bụ lẹ-a; teke Chipfu, bụ Chileke unu dubataérupho unu l'alị ono, o riru angu lẹ ya a-nụ nna unu oche phẹ, bụ Ébirihamu; waa Áyi-zaku; waa Jiékopu ono; mbụ eze mkpükpu lẹ mkpükpu ono, dugbaa ree, abụdu unu kpüru iya l'onwunu ono; 11 nükwapho unu ụlo, bugbaa iphe, dù ree jiru iya; iphe, abụdu unu kwarụ iya ye l'ulo obu; nụ unu qmi-mini ono, abụdu unu tūru iya ono; nụ unu opfu-vayinu; yee oshi olivu, abụdu

unu yegbaaru iya ono; teke ono, unu a-nodu eri nri eriji əpho ono; ¹² unu kwabékwa ənya; g'unu ta azoha Chipfu, bù iya dufutaru unu l'ali Ijiputu ono, bù əka ono, unu shi bùru ohu ono. ¹³ Unu tsuje Chipfu, bù Chileke unu ebvu. Unu jejeru iya ozi. Unu egudeje əpha iya eri angü. ¹⁴ Unu te etsokwaru agwa ozogba; mbù agwa ndu ono, bupheru unu mgburugburu ono. ¹⁵ Odumeka bẹ ehu-eghu Chipfu, bù Chileke unu a-dapfutakwa unu; mebyia unu; mee unu; unu achihu l'eliphe-a; kele Chipfu, bù Chileke unu bùkwa Chileke, l'eko okophoo.

¹⁶ “Unu ta ahukwa Chipfu, bù Chileke unu ama; əgube ono, unu huru iya ya lè Masa. ¹⁷ Unu tübekwa nvò; húma l'unu emeje iphemiphe, Chipfu, bù Chileke unu sürü g'unu meje; mè iphe, o tóru l'ekemu; yee iphe, o tóru əkpa iya sù g'e tsoje. ¹⁸ G'iphe, unu e-meje bukwaru iphe, pfuru nhamunha bya abùru iphe, dù ree l'ənya Chipfu; k'ophu iphe a-dùru unu lè ree; waa k'ophu unu a-dù ike bahü je enworu əguru alì ono, bù əphu Chipfu rifuru nna unu oche phë angü iya; ¹⁹ sù lè ya a-chifukotaru unu ndu əhogu unu phë g'əphe lüfu unu l'iphu, bù iya bù gë Chipfu pfuru iya.

²⁰ “Teke o beru l'iphu; ụnwu unu -jìa unu sù: ‘?Bù əgunu bẹ o bù; mbù iphe, Chipfu, bù Chileke anyi tóru l'ekemu-a; yee iphe, o tóru əkpa iya sù g'e tsoje-a; waa iphe, o sürü g'e meje-a?’ ²¹ Iphe, unu e-pfurù ụnwu unu ono bù l'unu shi bùru ohu Fero l'ali Ijiputu; Chipfu gude əkpehu, dù iya l'ekà dufuta unu. ²² Teme unu gude ənya unu húma iphe-əhumalenya; waa oke iphe, daru kpaakpaa, Chipfu meru kpua alì Ijiputu; yee Fero; waa ndu alì iya l'ophu. ²³ L'o dufutaru unu l'ekà ono; bya anu unu alì ono, o kweru nna unu oche phë ukwe iya; bya eriru angü yeru phë iya ono; ²⁴ bya asù unu g'unu tsokotaje iphe-a, o tóru əkpa iya sù g'e tsoje-a; teme unu atsujekwapho Chipfu, bù Chileke unu ebvu; g'iphe adùru unu lè ree; wafua g'unu akaa nka; bùnu iya bù g'o dù ntanü-a. ²⁵ L'ø -bùru l'unu kwa-bèru ənya; dobekota iphe, bùkpo ekemu-a l'atatiiphu Chipfu, bù Chileke unu, bù iya bù iphe, o sürü g'unu meje-a; bẹ unu bùakwaa ndu pfùberekoto l'iphu iya.”

Ndibe Chipfu (Awü 34:11-16)

7 ¹“Teke Chipfu, bù Chileke unu durwutaerupho unu alì ono, unu ejenworu ono; bya achishierupho unu ikpoto əha ono; mbù ndu Hetu; waa ndu Gigashi; waa ndu Amoru; waa ndu Kénanu; waa ndu Pérezu; waa ndu Hevu; wakwapho ndu Jiebusu; əhamoha əsaa, kachaa unu shii; bya akachaa unu əkpehu ono; ² mbù-a; teke Chipfu, bù Chileke unu -woeru phë pho ye unu l'ekà; unu gbushikötakwa phë; unu tükokwaphe mebyishibebe. G'unu l'əphe ta agbakwa ndzü; əphu unu aphukwaru phë obu-imemini. ³ G'unu l'əphe te kegbakwaru nwanyi. Unu te ekukwaru ụnwada unu kee ụnwu phë; əphu unu alütajekwa ụnwada phë. ⁴ Noo kele

ephe e-mekwa ụnwu unu ono; ephe ahaa ya etsotso; je awata ejeru agwa ozogba ozi. Noo teke unu e-me; ęhu eghuahaa Chileke eghu; l'oomee unu; unu achịihu nchịihu lanu. ⁵Waa iphe, unu e-me phę bę ọwa-a: Unu tuko օru-ngweja phę mebyishikötachaa; unu etsukpöshichaa mkpuma, ephe doberu nsø; unu atuko itso Ashera phę gbutsushia; woru ntékpe phę l'ophu kpokota oku. ⁶Noo kele unu bę ọha, dyrup Chipfu, bę Chileke unu nsø. Mbü le Chipfu, bę Chileke unu hotawaru unu g'unu bürü ọha, o doberu iche g'ọ bürü nkiya. O doberu unu; unu nọ-ngoo iphe, bę ndu nökota l'eliphe l'ophu.

⁷"Iphe, kparụ iphe, unu dụ Chipfu l'obu; ọ họta unu ta abükwa l'unu ka ndu ọzo igwerigwe; g'ọ gbę bürü unu bę kachaa nwanshịi le ndiphe l'ophu-a. ⁸Ochia l'ọo le Chipfu yeru unu obu; waa kele iphe ono, o rifu-ru angu iya l'iphu nna oche unu phę le ya e-meru unu ono bę o mafutaje; meru g'o gude Chipfu gude օkpehu, dụ iya l'eka dufuta unu; bya agbafuta unu l'eka ono, unu shi bürü ohu ono; mbü l'eka Fero, bę eze ndu Ijiputu. ⁹Qo ya bę l-e-a; makwarụ le Chipfu, bę Chileke ngu bükwa Chileke; mbü Chileke, apfushije ike l'iphe, o kweru ukwe iya; bürü Chileke, edobeje օgbandzu, yee ndu yeru iya obu gbaru; teme ọ nodu egoshije phę l'o yeru phę obu; mbü ndu ono, yeru iya obu bya emeje iphe, ọ suru phę g'e meje. Iphe ono bę oomeje ụnu-kuru-ụnu օgbo. ¹⁰Q nodu apfuye ndu kporu iya ashị ugwo l'iphu phę; mbü l'oomeje; ephe abürü mkpurupyata. Mbü-a; ndu kporu iya ashị be ọ tọo kpokwa ụpfu emelata. ¹¹Qo ya bę l-e-a; unu kwabékwa ẹnya mejekwa iphe, Chipfu tịrụ l'ekemu; unu etsoje iphe, ọ tịrụ օkpa iya sụ g'e tsoje; waa iphe, ọ suru g'e meje; gę mu aturu iya unu ntanu-a."

Obunggo, ee-bu onye emeje iphe,

a suru g'o mee

(Uke 26:1-13; Dit 28:1-14)

¹²"Sụ-a; ọ -bürü l'unu ngaberu nchị l'ekemu-a; unu dobe iya; eme iya ememe; bę Chipfu, bę Chileke unu e-dobekwa օgbandzu iya ono; yee n-yemobu iya ono, bę օphu o riburu nna oche unu phę angu l'oo-me. ¹³Oo-ye unu obu; kebe unu l'oma; l'o mee unu; unu adu igwerigwe. L'ọ gokwarupho ọnụ-oma nụ ụnwu unu; waa iphe, unu meberu l'alị; mbü ereshi unu; mę mee unu; mę manụ unu; mee g'eswi unu; yee aturu unu; waa eghu unu nodu azụ azuzu l'alị ono, o riburu nna unu oche phę angu le ya a-nụ unu ono. ¹⁴G'oo-shi kebe unu l'oma a-kachaa kę ndu ọzo shii. Ọ tọ dudu nwoke, te eyedu ime; ọzoo nwanyị, ta atsụdu ime, byaru adu l'echilabọ unu; օphu ọ dudu l'iphe-edobe unu. ¹⁵Qo bę le Chipfu a-tuko iphe-ememe wofu l'ehu unu; օphu ọ dudu ejø o-me-l'ehu ndu Ijiputu ono, unu maru ono mę nanụ, ọ byaru ekwe g'o mee unu. Qo ndu unu dụ ashị bę oo-gude iya dapfu. ¹⁶Unu tükokwa ndu ono, Chipfu, bę Chileke unu

abya unu eye l'eka ono gbushia. Unu ta aphujekwaru phē obu-imemini; ọphu unu ejejekwaru agwa phē ozi; kèle ono a-bükwaru ónyà bē a gbabéru unu.

¹⁷“Unu a-gbékwaro sụ: ‘Ohamoha-a kagbakwa anyi ọkpehu. ?Denu g’anyi e-shi lwua phē?’ ¹⁸Obenu lę-a; unu ta atsükwa phē ebvu. Unu nyatakwa iphe, Chipfu, bụ Chileke unu meru Fero; yee ndu Ijiputu l’ophu. ¹⁹Unu gude ẹnya unu ẹbo ẹbo húma oke ọhutama; waa iphe-ohumalenyá; waa iphe, dùgbaa biribiri, Chipfu, bụ Chileke unu gude ike; mē agburéhu iya dufuta unu. Noo gẹ Chipfu, bụ Chileke unu e-me iphe, bükpoo ndu ono, unu atsú ebvú ono bụ ono. ²⁰Ozo bụ lę Chipfu, bụ Chileke unu l’e-ye èvù g’o je adatsu phē; gbagbushiaha phē gbiriri jasú teke ọo-gbagbushibébe mècha ndu ọphu nahñru unu je edomia onwophe. ²¹G’ephe be yekwa unu ebvu; kèle Chipfu, bụ Chileke unu nökwa l’echilabó unu; mbụ Chileke ono, parụ ẹka bya abúru onye aatsú ebvú ono. ²²Chipfu, bụ Chileke unu a-tó nwéhu chíshiaru unu ọhamoha ono, nọ-chiru unu ụzo ono. Unu ta adukwa ike erwushikota phē mgbo lanụ; ọdumeka bē ejo anụ-egbudu a-pakwa ẹka l’echilabó unu. ²³Obenu lę Chipfu, bụ Chileke unu e-wokwanürü phē ye unu l’eka. Oo-meje g’ùtsú daa l’echilabó phē jasú unu atükö phē gbushichaa. ²⁴Ọo-tüko ndu eze phē g’ephe ha yekota unu l’eka; unu emee g’epha phē chíhu lę mkpula akpaminigwe-a. Q tó dudu onye adu ike apfuru g’unu l’iya mee jasú teke unu e-mebyishibebe phē g’ephe ha. ²⁵Ntékpe agwa phē bē unu a-kpo oku. Gẹ mkpola-ochaa; ọzoo mkpolala-ododo, a wúru lę ntékpe ono ta agujekwa unu agugu ọphu. Ọphu unu ewotajékwa iya nworu enworu; ọdumeka bē ọo-bükwaru ónyà nmata unu; kèle ọ bükwa eme ahúma l’ehu Chipfu, bụ Chileke unu. ²⁶Ọphu unu ewobatajékwa ejo ahúma ono l’ulo unu; a nonyakwa unu bürü ndu a türü onu g’ephe bụ-a. Ochia iphe, unu e-me bụ g’unu kpokotaje iya ashí; unu asókota iya oyí; noo kèle ọ bụ iphe, a türü onu.”

Ta azohakwa Chipfu

8 ¹“Unu kwabékwa ẹnya tsoru ekemu-a, mu atürü unu ntanụ-a; k’ọphu unu a-nodu ndzú jaa àjàjà ka l’otu; jekwapho enworu alí ono, Chipfu kweru nna unu oche phē ukwe iya; bya eriru angú yeru phē iya ono. ²Unu nyatakwa gẹ Chipfu, bụ Chileke unu gude dua unu ụkporo apha labó l’echiegu; gude nno go-zeta unu; hulkwaapho unu ama; gẹ ya maru iphe, dù unu l’obu; mbụ gẹ ya maru; ?mẹ unu e-meje-a ekemu iya; tọo unu te emedu? ³Q go-zetaru unu mee g’egu gúa unu; bya anụ-a unu mana, bụ nri unu amahadaa; ọphu nna unu oche phē amadụ iya; k’ọphu unu a-maru l’o tó budu nri kpurumu bē amadụ e-gudeje nodu ndzú. Iphe, amadụ e-gude nodu ndzú bụ iphe, bükpoo opfu, shi Chipfu l’onu. ⁴L’ime ụkporo apha labó ono bē uwe unu akahuduru; ọphu okpa abyadüru unu ेrwa. ⁵Qo ya bụ g’o dokwaa unu ẹnya ree; l’o g’amatụ ahùje nwa iya

ahùhù-a bụ gẹ Chipfu, bụ Chileke unu ahùje unu. ⁶Noo g'o gude unu jee edobe ekemu Chipfu, bụ Chileke unu; tsoje ụzo iya; tsuje iya ebvu; ⁷kéle Chipfu, bụ Chileke unu edu unu ala l'alị, dù ree; alị, mini, shi l'ime alị anwụ shokoshoko; tème nggele nōdu aso iya gborogboro. ⁸Mbụ alị, witi; mè balị; mè vayinu; mè oshi figu; mè oshi itorokuma jiru ejiji; mbụ alị, oshi olivu; mè manụ-enwu jiru ejiji. ⁹O bụ alị, ụko nri ta abyadụ aduru unu; ophu o dudu mè iphe lanụ, ụko iya, bya aduru unu l'alị ono. Mkpu-ma, nō iya nụ bükota mkpúrukpu-ígwè; tème úbvú úbvú, nogbaa ya nụ bẹ unu a-nodu ebvutaje onyirubvu. ¹⁰Teke unu richaaru nri; epho ji unu; unu tujekwa Chipfu, bụ Chileke unu əpha k'eguru alị ono, ọ nñuru unu ono.

¹¹"Unu kwabékwa ẹnya g'unu ta azoha Chipfu, bụ Chileke unu; mbụ g'unu ta aha emeje ekemu iya; yee iphe, ọ sụru g'e meje; yee iphe, ọ tɔru okpa iya sụ g'e tsoje, bụ iya bụ ekemu ono, mu atṣru unu ntanụ ono. ¹²Unu kwabékwa ẹnya g'o tọ bụ; unu -rijeephō nri rijiaha əpho; bya awata akpushi ụlo, dugbaa ree buru l'ime iya; ¹³eswi unu yee atṣru unu; mè eghu unu -wataephō azushị; mkpola-ochaa unu; mè mkpola-ododo; mewaro iphemiphe, unu nweru enweru bya aduepho shii; ¹⁴unu eworu ọkpoma kpɔ-vube; zohaa Chipfu, bụ Chileke unu, bụ iya dufutaru unu l'alị Ijiputu ono; mbụ l'eka ono, unu shi bürü ohu ono. ¹⁵Mbụ onye ono, duru unu ghakota echiegwu ono, parụ eka bya eye ebvu ono; eka ejo-agwo dugbaa; akpi dù iya; tème o kpohu nkụ; ophu mini adudu iya; ọ bürü lẹ mkpuma, kporu jegengu bẹ o shi ekufutajeru unu mini. ¹⁶Mbụ onye bụ iya nñuru unu mana l'echiegwu, bụ nri, nna unu oche phē amadụ. Ọ bürü iphe, kparụ iya nụ bụ l'oome g'o go-zeta unu; hụa unu ama; meeru unu ree l'ikpazụ iya. ¹⁷Unu ta asunuphō l'ime obu unu: 'Ọ kwa ike unu; waa ike eka unu bẹ unu gude kpatakota əku-a.' ¹⁸Obenu lẹ-a; unu nyatajekwa Chipfu, bụ Chileke unu; kèle oo yebedu nñuru unu ike, unu gude akpa əku əbu; k'ophu oo-me g'ogbandzu ono keru, bụ ophu o riru nna unu oche phē angụ iya ono; egube ọ dù ntanụ-a. ¹⁹O -bükwanuru l'unu zoharuu Chipfu, bụ Chileke unu ililekpo; bya awata etso agwa; jehaarụ phē ozi; baaharụ phē ejá bẹ mu agbakwarụ unu ama ntanụ-a sụ: L'ọ tọ dukwa iphe, e-me g'unu ta laebe l'iyi. ²⁰Ọ kwa g'ohamoha ono, Chipfu nō l'iphu unu mebyishia ono lakotaru l'iyi bụ g'unu a-lakota l'iyi; m'ọ -bürü l'unu te emeduru olu Chipfu, bụ Chileke unu."

Ekwefu ike ndu Ízurelu

9 ¹"Unubẹ ndu Ízurelu; unu gebekwapho. Ọ kwa ntanụ-a bẹ unu abya adaghata ẹnyimu Jiódanu; g'unu je enworu ohamoha, kakota unu shii; bya akakota unu ọkperehu; mkpukpu lẹ mkpukpu, kagbaa unu shii; tème e gudegbaa igbulọ, sụ-pfurụ l'imigwe kpú-phee ya mgburugburu. ²Mbụ ndu parụ eka bya ahagbaa kẹ phengara phengara; mbụ ndu Anaku,

bü ndu unu maru amaru; teme unu nodu anumajewaa etu, aanmajé sú: ‘?Bú onye súru akpafú ụnwú Anaku l’iphu?’ ³Ole o bú; g’o dokwaa unu ẹnya ntanú-a l’o Chipfu, bú Chileke unu bú onye e-vutarú unu úzo g’óku, enwu enwunwu. Oo-mebyishi phé; bya akapýabé phé l’iphu unu; k’óphu unu a-chifu phé egwegwa; mee; ephe abúru mkpurupyata; bú iphe, Chipfu kweru unu ukwe iya.

⁴“Teke Chipfu, bú Chileke unu chífuchaeru phé phó l’iphu unu; unu ta awatakwa arí l’ime ókpoma unu sú: ‘Ó kwa l’o l’unu pfuberekoto meru g’o gude Chipfu dubata unu g’unu bya enworu ali-a.’ Waawakwa; iphe, Chipfu gude achífu phé l’iphu unu bükwa l’óhamoha ono menükaru ejó-iphe. ⁵Ó tó bükwa ké l’unu pfuberekoto; ozoo l’obu unu gúru l’phóró meru g’o gude unu nodu eje enworu ali phé. Ó bùchia l’óha ono wenükaru iwáshí meru g’o gude Chipfu, bú Chileke unu nodu achífu phé l’iphu unu; wafúa k’óphu oo-me iphe ono, o riru nna unu oche phé angú iya ono; mbú Ébiríhamu; waa Áyizaku; mè Jiékopu. ⁶Ó ya bú; g’o dokwaa unu ẹnya l’o tó bùdu l’o l’unu pfuberekoto meru g’o gude Chipfu, bú Chileke unu nü unu eguru ali-a g’unu nworu; kèle unubédúa bükwa ndu ejó-ókpoma.”

Nweswi, a kpuru akpukpu

⁷“Unu nyatakwa iphe-a; mbú-a; unu ba azohakwa g’unu gude kpatsua Chipfu, bú Chileke unu oke éhu-eghu l’echiégu. A -gbé lè mbóku ono, unu gbéshiru l’alí Ijiputu ono; jasú unu byarwuta éka-a bé unu shiépho kwefutaru Chipfu ike. ⁸L’úbvú Horebú bé unu kpatsukwarúpho Chipfu oke éhu-eghu iya. Éhu ghutabe Chipfu eghu; k’óphu o gogo mebyishi unu. ⁹Teke mu nyihuru úbvú je anata mkpuma, dù bachi'bachi ono; mbú mkpuma ogbandzu, unu lè Chipfu gbaru ono; bé mu nörú l’eli úbvú ono úkporo abalí labó; eswe l’enyashi; ophu mu eriduru nri; ophu mu angudu-ru mini. ¹⁰Chipfu nü mu mkpuma labó, dù bachi'bachi; mbú mkpuma, bú Chileke l’onwiya gude éka iya dee ya iphe. Ó bùru lè mkpuma labó ono bé e dekotaru ekemu ono; mbú ekemu ono, Chipfu nö l’óku, enwu enwu-nwu l’eli úbvú tñaru unu g’unu dzukóberu ono. ¹¹Úkporo abalí labó; eswe l’enyashi ono bvúchaephó; Chipfu nü mu mkpuma labó ono; mbú mkpuma ogbandzu ono.

¹²“Tobudu iya bú; Chipfu sú mu: ‘Gbéshikpodapho; shikwa l’éka-a nyizeta egwegwa; noo kèle ndibe ngu-a, i dufutaru l’alí Ijiputu-a merwua-kwaru onwophé. Ó tó dñekwa g’ephe nö-bekwaduru; ephe gbakútawa azú l’úzo ono, mu tñuru phé ekemu g’ephe shije ono; bya akpútawaru onwophé iphe a kpuru akpukpu.’

¹³“Chipfu bya aşükwa mu phó: ‘Mu hümawaru lè ndu-a bụnukaru ndu ejó-ókpoma eviya! ¹⁴Hakwaa mu gë mu mebyishia phé; hufu əpha phé l’eliphé. Mu -mechaa; mu emee ngu g’i bùru oha, ka phé okpehu; teme l’i ka phé l’otu.’

15 “Tobudu iya bụ; mu dachi shi l'eli úbvú ono, oku enwu phoophoo-phoo ono nyizetashia; paru mkpuma ogbandzu labo pho, du bachibachi pho l'eka. 16 Mu bya elee ẹnya; bya huma eviya l'unu meswewaru Chipfu, bu Chileke unu; mbu l'unu kpütawaru iphe, a kpuru akpukpu, du ge nwe-swi doberu onwunu. L'unu gbakütawaru uze, Chipfu türü unu ekemu g'unu shia ono azu; ebe eteke adu g'a no-beru. 17 Mu woru mkpuma labo pho, mu pa l'eka pho tükposhia l'atatiphu unu. 18 Mu byakwa adaa kpurumu l'iphu Chipfu ozo; no ụkporo abalị labo; eswe l'enyaishi; ophu mu eriduru nri; ophu mu angutaduru mini. O bụru iphe, kparu iya nu bu iphe-eji, unu meru l'iphu Chipfu; shi nno kpatsua ya ẹhu-eghu. 19 Ndzu oke ẹhu-eghu Chipfu shiwaaw rwtua mu; noo kele ẹhu ghutabewaru iya eghu k'ophu o shiwaaw abya unu emebyishi. Obenu le Chipfu mechaarụ ngaberu mu nchị teke ono kwapho. 20 Eronu shikwapho kpatsu Chipfu ẹhu-eghu; k'ophu o shikwapho abya iya emebyishi. Mu pfukwarupho nu Chipfu l'iswi ẹhu iya. 21 Mu bya eworu iphe ono, unu gude mee iphe-eji, bu iya bu nweswi ono, unu kpuru ono woru kpoo oku; bya eworu iya tsukposhia; bya egwee ya; o du rwukuru rwukuru g'urwuku. Mu woru urwuku iya ono wuru ye le nggele ono, shi l'úbvú asoashi ono.

22 “Unu kpatsukwarupho Chipfu ẹhu-eghu le Tabera; me le Masa; me-kwapho le Kiburotu-Hatava. 23 O be teke Chipfu gbé le Kadéshi-Baneya zia unu; su g'unu tüğbua je alwüta alị ono, ya nüru unu ono; unu kwefu ike jika eme iphe, Chipfu, bu Chileke unu suru g'unu mee. Unu jika akporu obu ye l'eka o no; jika eme opfu iya. 24 Eshikpoo teke mu beberu maru unu be unu gudeephō ekwefuru Chipfu ike byasụ nta-a.

25 “Iphe, mu gude daa kpurumu nođu l'iphu Chipfu ụkporo abalị labo; eswe l'enyaishi pho; bükwa l'o le Chipfu suru le ya e-mebyishi unu. 26 Mu pfuru nu Chipfu su: ‘Gube Nnajiuphu, bu Chipfu; jiko te emebyishishinu ndu bu nkengu; bya aburu okiphe ngu, i gbaftaru l'ike-okpu ngu; bya egude ọkpehu ngu dufuta l'alị Ijipitu. 27 Jiko nyatanu ndu-ozu ngu; mbu Ébirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékopu! Te eleshinu g'ejo-okpoma ndu-a; waa ejo-iphe phē; me g'iphe-eji phē habe shii! 28 Ọdumeka be ndu ono, i dufutaru anyi l'alị phē ono a-sükwa l'o kwa le Chipfu ta adudu ike edurwu phē alị ono, o kweru phē ukwe iya ono; tème ndu ono du iya ashị; meru iphe, o dutaru phē bya egbushia l'echięgu. 29 Obenu l'ephe ta adudu ngu ashị; ephe gbechia bụru ndu nkengu; bụru okiphe ngu, i gude eze ike ngu; me agburéhu ngu dufuta.’ ”

Bachibachi mkpuma k'ebô (Awụ 34:1-10)

10 1 “O bụru teke ono be Chipfu suru mu: ‘Je awata mkpuma labo, du bachibachi ge kę mbu pho gude nyipfuta mu l'eli úbvú. Teme l'i gudekwapho oshi kuta okpoko. 2 Mu e-wota iphe, e shi dee le mkpuma

ké mbu pho, i tukporu pho dee ya. L'i chiتا iya ephenebo yee l'ime okpo-ko ono.'

³"Noo ya; mu gude oshi akesha rüta okpoko ono; bya awata mkpuma labo, du gé kéké mbu pho. Mu gude mkpuma labo ono l'eka nyihu eli úbvú ono. ⁴Chipfu bya eworu iphe, o shi dee lë mbu pho; woru dephu azu lë mkpuma ono, bu iya bu ekemu iri ono, o gbé l'ime oku l'eli úbvú mee g'unu madzuru lë mboku ono, unu dzukóberu ono; bya eworu iya nü mu. ⁵Mu bya eshi l'eli úbvú ono nyizeta; woru mkpuma ono ye l'ime okpoko ono, mu rütaru ono, bu iya bu ge Chipfu türü mu ekemu gé mu mee ya. Mkpuma ono nokwa l'ime okpoko ono nta-a."

⁶Ndu Ízurélu shi lë wélu ndu Jiakanu jerwua Moserotu. O búru l'eka ono bé Eronu nwúhuru; e lia ya. Eleyaza, bu nwa iya nwoke búru onye uke nochia énya iya. ⁷Ephe gbé l'eka ono jeshia Gudugoda. Ephe shi Gudugoda; o búru phé eje Jiotubata. Ali k'ono bu éka nggele dùgbaa. ⁸O búru teke ono bé Chipfu hotaru ókpa-ipfu Lívayi dobe iché; g'ephe pajé okpoko ogbandzu yébe Chipfu; waa g'ephe pfújeru l'iphu yébe Chipfu eje-ru iya ozi; waa g'ephe gudeje épha iya gó onu-oma. Ephe emekwa iya byasú ntanú-a. ⁹O búru iphe ono kparú iphe, oshilókpa Lívayi te nwedu okiphe l'eka ünwunna phé ndu ophuu nö. O búru Chipfu bu okiphe phé, bu iya bu iphe, Chipfu, bu Chileke ngu kweru iya ukwe iya.

¹⁰"Noo ya; mu byakwa anoo l'eli úbvú ono úkporo abalí labo; eswe l'enýashi; gé mu nörü kéké mbu pho. Chipfu ngabékwaru mu pho nchí g'o ngabéru mu ogiya ophuu. Ophu o mebyishiéduru unu. ¹¹Chipfu sú mu: 'Túgbua je edua ndu Ízurélu g'ephe je enworu ali ono, mu riburu angú lë mu a-nü nna phé oche ono.' "

Tsüje Chipfu ebvu

¹²"O ya bu lë-a; unubé ndu Ízurélu; ?bübaa gunu bé Chipfu, bu Chileke unu ele énya g'unu mee, abudu g'unu tsüje Chipfu, bu Chileke unu ebvu; unu etsokota üzö iya g'o ha; unu eyee ya obu; gude obu unu g'o ha; yéé ndzü unu l'ophu ejeru Chipfu ono, bu Chileke unu ozi. ¹³Ozo bu g'unu me-je iphemiphe, Chipfu sürü g'e meje; waa iphe, o toru ókpa iya sú g'e tsoje; mbu ekemu-a, mu atürü unu ntanú-a; g'o dürü unu lë ree. ¹⁴Unu lewaró énya; eligwe; yee imigwe, noghataru eligwe búkwa Chipfu, bu Chileke unu nwe iya. Eliphe búkwarupho nkiya; mékpo iphemiphe, nö iya nü. ¹⁵O büepho lë Chipfu bé nna unu oche phé düephö l'obu; k'óphu o yeru phé obu; bya ahóta oshilókpa phé; ophu o hotaduru oholozu, nogbaa nü; g'o dünaa ntanú-a. ¹⁶O ya bu lë-a; unu bunaa onwunu úbvù; bufu akpapyi ophu nö unu l'ime obu; ba apfubehe olu kanganaa; ¹⁷kele Chipfu, bu Chileke unu búkwa Chileke, ka agwa, nokota nü; bya abürü Nnajiuphu, kakota iphe, búkpoó ndu bu nnajiuphu. O bu Chileke, parü éka bya adü akpabi-ri; du ebvu l'énya; ophu o düdu onye oooleje énya l'iphu; téme ophu o ridu

uphalazu. ¹⁸Qo yébedua ahajéru ndu enwedu nna; yée ünwanyi, ji phé anqédu enge. Ndu lwarú alwalwa bę ooyeje obu; azú phé lę nri; yée iphe, anma l'upfu. ¹⁹Qo ya bę lę-a; unu yejekwa ndu lwarú alwalwa obu; noo kele unubedula shikwapho búru ndu lwarú alwalwa l'alí ndu Ijiputu. ²⁰Unu tsuje Chipfu, bę Chileke unu ebvu; o búru iya bę unu a-nodu ejeru ozi kpoloko; búru iya bę unu a-kükuru; búru epha iya bę unu e-gudeje eri angü. ²¹Qo yébedua bę unu a-noduje aja ajaja; o búru iya bę Chileke unu, bę onye meru unu eze iphe-a, dü ebvu l'enya-a, bę ophu unu gude enya unu húma-a. ²²Nna unu oche phé bę teke ęphe larú alí ndu Ijiputu bę ụmadzu ükporo ęto l'iri bę ęphe dü; obenu lę nta-a bę Chipfu, bę Chileke unu mewaru; unu dü ge kpokpode, nō l'igwe; o búru g'unu habe igwe."

Eye Chipfu obu; anürü iya opfu

11 ¹“Qo ya bę lę-a; yee Chipfu, bę Chileke ngu obu; meje iphe, o karú ngu g'i meje; l'i meje iphe, o törü ńkpa iya sú g'e tsoje; mę iphe, o súru g'i meje; meje ekemu iya tekenteke. ²Ophu unu a-maru ntanú-a bę ńowa-a. Ndu mu epfuru iphe-a ta abükwa ńnwu unu; ndu ata amadü; ophu ęphe ahümajeduru ahùhù ono, Chipfu, bę Chileke unu húru unu ono; ozoo akpabiri iya; ozo ike mę ńkpehu iya; ³waa iphe-ńhubama iya ono; waa iphe ono, o meru l'alí ndu Ijiputu l'ophu ono; mbü iphe, o meru Fero, bę eze ndu Ijiputu; yée alí iya l'ophu; ⁴waa iphe ono, o meru ndu ojogu ndu Ijiputu; mę ńnya phe; mę ńgbo-ńnya phe; waa g'o gude mee ge Eze-ényimu Uswe-uswe bya utso byapyabę phé teke ono, ęphe achí unu oso ono; témé waa ge Chipfu mecharu gude mee; ęphe búkotaru mkpurupya-ta byasú ntanú-a; ⁵mékpoó iphemiphe ono, o meru unu l'echięgu gbiriri jasú unu byarwuta ęka-a ono; ⁶waa iphe ono, o meru Detanu; yée Abiramü; ńnwu Eliyabu, bę nwa Rúbenu; teke ono, alí sarú onu l'echilabó ndu Ízurélü lwekötä; ęphe lę ndibe phé g'ęphe ha; mę ńlo-ékwa phé; mékpoó iphe, dzü ndzü ophu bę nképhe. ⁷Qo unubedula gude enya unu húmakota eze iphe ono, Chipfu mekötaru ono.

⁸“Qo ya bę; unu tuko ekemu, mu atürü unu ntanú-a dobekötä. Qo ya bę g'ike adükwanu unu; g'unu je alwüta alí ono, unu abya ada enyimu Jiódanu eje enworu ono. ⁹Témé g'unu enwekwarüpho ndzü ogologo l'alí ono, Chipfu riburu nna unu phé angü lę ya a-nü phe; yele awa phé ono; mbü alí ono, mini era-eswi; yée manü-énwu aso gborogboro ono; ¹⁰kele alí ono, unu eje anata ono ta adükwa g'alí Ijiputu, bę ęka unu shi lüfta, bę ęka unu shi akoje iphe l'alí l'onwunu; unu ejee l'ńkpa unu je agbaa ya mini g'aagbaję l'ęka a körü ńkwo-ophe-a. ¹¹Obenu l'alí ono, unu eje enworu ono bę alí, dü úbvú úbvú; bya enweru nsüda nsüda; o búru igwe edzeje mini agba iya l'qonwu shökoshoko. ¹²Qo alí, Chipfu, bę Chileke unu nwüberu enya. Mbü l'enya Chipfu, bę Chileke unu adujeephö l'alí ono mkpurumkpuru; mbü e -shi lę mg'bube ishi apha jasú l'abvübvü iya.

¹³ “K'ophu bụ le; o -bụru l'unu kwetarụ mee ekemu, mu atụru unu ntanụ-a, bụ iya bụ g'unu yee Chipfu, bụ Chileke unu obu; unu egude obu unu g'o ha; mẹ ndzụ unu l'ophu jeeru iya ozi ¹⁴bẹ Chipfu e-me g'igwe dzejeru mini l'orwuberu iya wüşhiru unu l'alị unu; o -dzeeru unu mini ishi-apha; l'o dzekwapho mini ụla-apha; k'ophu onyenonu a-kpata iphe, o meberu l'alị; mbụ g'i gbuta ereshi ngu; kụa mée ngu; mee manụ ngu. ¹⁵Oo-me g'ęswa dụ l'ęgu ngu; g'ęswi ngu taje; k'ophu iji-nodu eri nri eriji ępho.

¹⁶ Unu kwabékwaru onwunu ęnya; g'e te dephu unu g'unu dakobe wata ejeru agwa ozi baaharụ phę eja. ¹⁷Unu -mee ya nno bẹ Chipfu a-tukoshi-kwa unu oke ęhu-eghu iya; l'o woru imigwe guchia g'igwe te edzehé mini. Ophu o nweędu iphe, a kóberu l'alị, emehuba emehu. O tọ duedu g'a no-beru; unu abụru mkpurupyata l'ęguru alị ono, Chipfu abyá unu anụnu ono.

¹⁸ “Oo ya bụ le-a; unu woru opfu-a, mu epfuru unu ntanụ-a kwachia l'ime obu unu; yefua lę ndzụ unu. Unu gbaru iya l'eka g'o bụru iphe-ohubama; l'o kejekwarapho unu l'egedegee iphu g'o bụru unu iphe-ohubama.

¹⁹ Unu zije iya ụnwęgirimma unu. I -nodu l'ibe ngu l'i bọ iya l'uja; teke iije l'uzo l'ibio iya. I -zee azee l'iipfu iya; teke i gbalihuru l'i pfukwa iya pho.

²⁰ L'i dekwaa ya pho l'oshi mgbo ụlo ngu; waa l'oshi mgbo oguzo ngu.

²¹ Oo ya bụ k'ophu gụ l'ụnwęgirimma ngu a-ka nka l'alị ono, Chipfu riburu angu lę ya a-nụ nna ngu oche phę ono; g'ephe buru jasụ teke mgboko a-no-beru.

²² “Kele-a; o -bụru l'unu tükoru ekemu-a, mu atụru unu g'unu do-be-a tsokota; mbụ g'unu ye Chipfu, bụ Chileke unu obu-a; tsoo ụzo iya; chịru ụpfu kwęe ya; ²³bẹ Chipfu a-chifukwaru unu ọhamoha, no unu l'iphu ono. Unu a-chifu ọha, kagbaa unu shii; bya aka unu ọkperehu; buru l'alị phę. ²⁴ Eka unu wotawaru ọkpa unu zoibe a-bụru k'unu; mbụ a -gbę l'echiegu rwua úbvú Lébanonu; yee a -gbę l'enyimu Yufurétisu rwua eze-enyimu ụzo ęnyanwu-ariba. ²⁵ O tọ dudu onye byaru adu ike akpafu unu l'iphu; kèle Chipfu, bụ Chileke unu e-me g'a tsuje unu ebvu l'alị ono l'ophu. Mbụ l'iphe, bükpo ęka unu zoju ọkpa bẹ ndzụ-agugu e-rwutaje phę, bụ iya bụ iphe, o kweru unu ukwe iya.

²⁶ “Unu lenu! Ntanụ-a bẹ mu edoberu unu ọnou-oma; yee mburonu.

²⁷ Oo-bụru ọnou-oma dürü unu; mẹ o -bụru l'unu ngabérü nchị mee ekemu Chipfu, bụ Chileke unu, bụ iya bụ ekemu, mu atụru unu ntanụ-a. ²⁸ Oo-bụru mburonu dürü unu; mẹ o -bụru l'unu jikaru eme ekemu Chipfu, bụ Chileke unu-a; unu bya agbakuta azụ l'uzo-a, mu atụru unu ekemu iya ntanụ-a; sụ g'unu shije-a; je etsoaha agwa ozo, bụ ophu unu amahaada.

²⁹ Sụ-a; teke Chipfu, bụ Chileke ngu dubaeru ngu pho l'alị ono, unu eje enworu ono; teke ono bẹ unu e-pfufuta k'ọnou-oma pho l'úbvú Gerizimu; waa k'atụ ọnou pho l'úbvú Ebalu. ³⁰ Úbvú ono ęphenebo noephō mẹ a da-futa ęnyimu Jiódanu. O no l'eka ụzo gbororo ono ibe iya ophu ęnyanwu

aribaje; lę mgboru ibe iya ophu oshi More pfugbaaru; mbü l'alı ndu Ké-nanu, bu lę nsuda Araba; lę mgboru mkipukpu Gilugalu. ³¹Nta-a be unu abyawaa ada enyimu Jiódanu je g'unu nworu alı ono, Chipfu, bı Chileke unu abya unu anunu ono. Unu -nataę ya pho nworu; ³²unu kwabékwa enya mekötaje iphe, Chipfu tɔru ɔkpa iya su g'e tsoje; waa iphe, o sürü g'e meje, bı ophu mu egoshi unu ntanu-a.”

Oru-ngweja kę Chipfu

12 ¹“Owaa bı iphe, Chipfu tɔru ɔkpa iya su g'e tsoje; waa iphe, o sürü g'e emeje, bı iphe, unu e-leta enya; meje ɔkpobe ememe l'alı ono, Chipfu, bı Chileke nna unu phę anu unu g'o buru k'unu jası g'unu a-no-beru l'eliphe-a. ²Unu tükokpoo ęka əhamoha ono agwaję agwagwa mebyishicha; mbü əha ono, unu eje enworu alı phę ono. Unu mebyishicha agwa, ęphe agwaję l'eli úbvú, ha shii; mę l'eli úbvú, ha nwanshı; mę lę mkipula oshi, jaru àjajà. ³Unu tuko oru-ngweja phę nwukposhia; unu atuko mkipuma, ęphe doberu nsı tsukposhia; tsua itso Ashera phę oku. Unu tükokwapho ntékpe agwa phę gbujishia; g'ępha iya chihuchaa; g'o tı dı-hekpo adıdu ophu l'ęka ono.

⁴“O tı búkwa g'ęphe emeje k'agwa phę bı g'unu e-meje kę Chipfu, bı Chileke unu. ⁵Iphe, unu e-mechia bı g'unu chıo ęka Chipfu, bı Chileke unu a-hota l'okpa-ipfu unu g'o buru ęka ee-dobe ępha iya; l'o buru iya eburu. O buru ęka ono be unu e-jeje. ⁶Ngweja-akpo-oku; mę ngweja mmanu ozo; mę oke-lanu-l'uzo-iri; mę iphe ozo, unu nıru iya; mę iphe, unu riburu angı anunu; waa ngweja onye tıru obu iya onyo; mę nıwa eswi yęe atıru, bı ɔkpara l'ephı ne iya; búkota l'ęka ono be unu a-tukoje iya wota bya anu. ⁷O buru l'atativhu Chipfu, bı Chileke unu l'ęka ono be unu lę ndibe unu a-tukoje nıdu ria nri. Ehu atsojekwapho unu l'iphemiphe, unu küberu ęka k'ememe; noo kele Chipfu, bı Chileke unu kebewaru unu l'oma.

⁸“G'o tı búkwari g'anyi eme l'ęka-a ntanu-a bı g'unu e-meje l'ęka ono. L'ęka-a be onyenonu anoduje eme iphe, dı iya ree l'enya nkiya. ⁹Noo kele nta-a be unu teke erwudu ęka unu a-tuta unme, bı ęka Chipfu, bı Chileke abya unu anunu g'o buru okiphe unu. ¹⁰Ole unu -daephı enyimu Jiódanu je eburu l'alı ono, Chipfu, bı Chileke unu abya unu anunu ono; mbü o -meeephı; unu nweru onwunu l'ęka iphe, bı ndu əhogu unu, bı pheru unu mgburugburu; k'ophu unu bu lę nchi-odoo; ¹¹o buru teke ono be unu e-wotaję iphemiphe-a, mu tıshiru unu l'ekemu-a gude bya l'ęka ono, Chipfu, bı Chileke unu a-hota g'e dobe ępha iya; l'o buru iya eburu. Iphemiphe ono bı iya bı ngweja-akpo-oku; waa ngweja mmanu ozo; mę oke-lanu-l'uzo-iri; mę iphe ozo, unu anu iya anunu; mækpoo iphe, kachaa ree l'iphe, unu nweru enweru, bı iphe, unu riburu angı l'unu a-nu Chi-pfu. ¹²O buru l'atativhu Chipfu, bı Chileke unu ono be unu a-noduje; tee

eswa. Unubedula l'onwunu; waa ụnwu unu unwoke; me ụnwu unu ụnwanyi; waa ohu unu unwoke; me ohu unu ụnwanyi; waa ndu Lívayi, bu le ndu-unu, bù ndu ophu adudu ali eka a nñru phë; ophu o dudu iphe, ephe ketarü g'ọ búru okiphe phë. ¹³Unu kwabékwa enya g'ọ to buepho eka du unu ree be unu e-jeje anodu gwee ngweja-akpo-oku. ¹⁴G'eka unu e-gweje ngweja-akpo-oku ono buekwarupho l'eka Chipfu a-hota l'okpa-ipfu unu nanu. O búru eka ono be unu a-tukoje iphemiphe-a, mu tñru unu ekemu iya-a emekota.

¹⁵"Ole o bù; unu gbuiekwaa anu, du unu ree; taa le mkpükpu le mkpükpu unu g'ọ ha; mbù iphe, búkpo anu, guru unu egù atata. Oo ge Chipfu, bù Chileke kebeberu nemadzù l'oma bù g'oo-tabejeru. G'onye duebe ree; ozoo onye aasø nsø tajekwa iya rø. G'a tajé iya g'ọ bù mgbada; ozoo umoro be aata. ¹⁶O buepho g'unu ta tajekwa mee ya; unu wñshijekwa iya l'alí g'onye wñshiru mini. ¹⁷Ophu unu anodujekwa l'oma mkpükpu unu ria iphe, a tñru oke-lanu-l'uzo-iri l'ereshi unu; ozoo mee unu; ozoo manu unu; ozoo nwa mbù, o nwñru mbù eswi unu; ozoo iphe-edobe unu ozo; ozoo iphe, onye kweru ukwe iya; ozoo iphe ngweja, nemadzù tñru obu iya onyo anu; ozoo iphemiphe ozo, du iche, a nñru anunu. ¹⁸Ochia g'unu noduje l'iphu Chipfu, bù Chileke unu rije iya; mbù l'eka ono, Chipfu, bù Chileke unu a-hota ono. Unubedula l'onwunu e-rije iya; waa ụnwu unu unwoke; waa ụnwu unu ụnwanyi; waa ohu unu kë nwoke; waa ohu unu kë nwanyi; waa ndu Lívayi, bu le mkpükpu unu. Unu noduje l'iphu Chipfu, bù Chileke unu tee eswa iphemiphe, unu kñberu eka k'ememe. ¹⁹Unu kwabékwa enya g'unu ta akwasweru ndu Lívayi enya jaşukpoo g'unu a-nó-beru l'alí unu ono.

²⁰"Chipfu, bù Chileke unu -meephø g'oke alí unu ka shii, bù iya bù iphe, o kweru unu ukwe iya; onye egù anu agu; o -nonyaa bya asu: 'Anu agukwa mu!' G'onye ono takwaa ya g'ogogu iya. ²¹O -búru l'eka Chipfu, bù Chileke unu a-hota g'ọ búru eka oo-dobe epha iya be paru enya; o ya bù g'onye obu gbua eswi iya obu; ozoo iphe-edobe iya obu, bù ophu Chipfu nñru iya, bù iya bù ge mu tñru iya unu l'ekemu ono; onye obu anodu l'oma mkpükpu unu taa ya g'ọ guru iya. ²²O buepho g'aatajé mgbada; ozoo umoro bù g'unu a-tajé iya. Ge ndu aasø nsø; waa ndu a ta sođu nsø tukojeckwa taa ya. ²³O buepho g'unu kwabé enya g'unu te erije mee ya; kèle oo mee bù ndzù. Oo ya bù; unu te erijkwa ndzù iphe; taa anu iya. ²⁴Unu be rijekwa mee-iphe. Unu wñshijekwa iya g'onye wñshiru mini. ²⁵Unu be erijkwa iya; k'ophu o-o-duru unu le ree; dñru ụnwu unu le ree, bù ndu a-nódu etso unu l'azù; kèle unu eme iphe, pfñru oto l'iphu Chipfu. ²⁶Obenu l'iphe ono, unu doberu Chipfu nsø ono; yee iphe ono, unu kweru ukwe iya ono be unu e-gudeje je l'eka Chipfu a-hota. ²⁷Eka unu e-gweje ngweja-akpo-oku; mbù anu obu mækpoo mee ya; l'a-búru l'eli oru-ngweja kë Chipfu, bù Chileke unu. L'a gbashì mee-iphe ono l'eli oru-ngweja

Chipfu, bù Chileke unu ono; unu eworu anụ iya taa. ²⁸ Unu kwabékwa enya; mekotaje iphe, bù opfu-a, mu epfu anụ unu; aturu iya unu l'ekemu-a; k'ophu ọ-dürü unu lẹ ree; dürü ụnwü unu, etso unu l'azụ ree jasụ l'ojejoje; kèle unu eme iphe, pfürü oto l'iphu Chipfu, bù Chileke unu.

²⁹ “Teke ono, Chipfu, bù Chileke unu e-me g'ephe chịhu l'atatiphu unu; mbụ ọhamoha ono, unu eje enworu ali phẹ ono; unu bya anochia enya phẹ; bya ebuchia ali phẹ; ³⁰ unu kwabékwaru onwunu enya mè a lwue-pho ndu ono l'iphu unu: g'a ta kwarụ unu ye g'unu wata anwụ eka phẹ; mbụ g'unu wata akpa ishi agwa phẹ; jiahaa sụ: ‘?Denu g'ọhamoha-a egudeje abarụ agwa phẹ ejá; g'anyịbedua awata eme g'ephe emeje.’ ³¹ Unu ba abajekwaru Chipfu, bù Chileke unu ejá g'ephe abajeru agwa phẹ; kèle ọ buekwapho ahümä ahümä, Chipfu kporu ashị bẹ ẹphe emejeru agwa phẹ; mbụ l'uwu phẹ unwoke; yee ụnwü phẹ ụnwanyi bẹ ẹphe akpojehaa oku; nụ agwa phẹ.

³² “Sụ-a; iphemiphe-a, mu aturu unu ekemu iya-a; unu letakwa enya mee ya. Unu te eyekwa iya iphe; ọphu unu ahabotakwa iya iphe!”

Abarụ agwa ọhozo ejá

13 ¹ “O -bụru l'ọ nonyaaru; onye shi l'echilabọ unu bya abụru onye mpfuchiru; ọzoo ọ-rwo-nrwọ; ọ bya emeaharu unu iphe-ọhubama; ọzoo iphe-ọhumalenyá; ²e mechaah; iphe-ọhubama ono; waa iphe-ọhumalenyá ono vụa g'o pfuru iya; ọ bya epfuahaarụ unu sụ: ‘Unu g'anyi tsopyabé agwa ọzo, unu amahaada je awata phẹ ejeru ozi’; ³ unu ta angakwa nchị l'opfu ẹgube onye mpfuchiru ono; ọzoo opfu ọ-rwo-nrwọ, dù nno; kèle ọ kwa Chipfu, bù Chileke unu ahụ unu ama gẹ ya maru: ?unu gude-a obu unu g'ọ ha; mè ndzụ unu g'ọ ha yee Chipfu, bù Chileke unu obu? ⁴ O kwa Chipfu, bù Chileke unu bù onye unu e-tsojeru; ọ bụru iya kpoloko kperekpu bù onye unu a-tsuje ebvu. Unu dobeje ekemu iya; ngabejeru iya nchị; jeeru iya ozi; chijeru ụpfu kwéé ya. ⁵ G'e gbukwaa onye mpfuchiru ono; ọzoo ọ-rwo-nrwọ ono egbugbu; noo kèle o ziru unu g'unu kwefu ike; haa etso Chipfu, bù Chileke unu, bù onye dufutaru unu l'alị Ijiputu; bya agbatuta unu l'alị eka unu shi buru ohu ono. Onye ono bù iphe, oome bù g'ọ kpışhia unu g'unu te tsoshi ụzo ono, Chipfu tịrụ unu ekemu g'unu tsso ono. O kwa ẹgube ono bẹ unu e-shije wofu ejo-iphe l'echilabọ unu.

⁶ “O -bụru nwune ngu; mbụ onye gụ l'iya shi lẹ ne lanụ; ọzoo nwa ngu nwoke; ọzoo nwa ngu nwanyị; ọzoo nyee ngu, dù ngu l'obu; ọzo ẹguru ọnyà ngu, gụ l'iya nọ lẹ ndzụ; byapfutaru ngu lẹ mpya bya emeahaa g'ọ rata ngu g'unu je awata ejeru agwa ọzogba ozi; mbụ agwa, ụgbedua l'onwongu amahaadaa; ọphu nna ngu phẹ amahadaa ya; ⁷mbụ agwa ndu bupheru unu mgburugburu; ndu ọphu nọ unu ntse; mè ndu ọphu nọ unu enya; jasükpo l'eka igwe beru; ali beru. ⁸ Unu te kwetakwa iphe onye

ono pfuru; ophu unu angabékwaru iya nchị. Unu ta aphukwaru onye ono obu-imemini. Unu te edobekwa iya ndzụ; ophu unu ewohakwa onye obu ewoha. ⁹Unu grukwa onye obu ebugbugu. Gẹ gubedua vuru ụzo dabé iya eka ọnwu l'ehu; temanu ndu ophuu l'ophu awụpyabewa iya ro. ¹⁰Unu gude mkpuma tugba ya; kele o meru g'o dufu unu l'eka Chipfu, bu Chileke unu, bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu, bu eka unu shi buru ohu. ¹¹Oo ya bu ge ndu Izurelu l'ophu anuma iya tsuhu ebvu; oo to duedu onye byaru emebaa ejo-iphe, du gono l'echilabo unu.

¹²"O -buru l'unu shi le mkpukpu lanu l'ime mkpukpu le mkpukpu ono, Chipfu, bu Chileke unu a-nu unu g'unu buru ono numa; ¹³l'qo duru ndu bu ogalemkpa, no iya nu; oo buru l'echilabo unu be ephe shi; bya erwutawaa ndu bu le mkpukpu ono; su phe: 'Unu g'anyi je awata ejeru agwa ozo ozi'; mbu agwa, unu amahaada; ¹⁴unu kpakwaa ishi; bua eka iya okpobe ebu-bu; jia aji mkponwu mkponwu. Teke e mechaaru oo buru eviya; iphe obu mee ememe eviya; mbu l'eo ahuma, du nno meru l'echilabo unu; ¹⁵unu egude ogu-echi gbushikota ndu bu le mkpukpu ono; mebyishikota iya g'qo ha; mekpoo iphemiphe, no l'ime iya; mekpoo iphe-edobe no iya nu; unu gude ogu-echi gbushichaa ya. ¹⁶Unu abya atuko iphemiphe, no le mkpukpu lwua; bya akube l'oma edupfu mkpukpu ono. Unu eworu mkpukpu ono; yee iphemiphe, no iya nu kpo oku; g'qo buru ngweja-akpo-oku l'ophu, a nuru Chipfu, bu Chileke unu. Ge mkpukpu ono bukwaru ikpozu jasu l'oejoje; ophu a kpu-phukwa iya azu ozo. ¹⁷G'qo to dukwa iphe ono, e doberu k'emebyishi ono me nanu, aa-huma nemadzu l'eka; k'ophu Chipfu e-woru onwu-phuruphuru oke ehu-eghu iya ono sephu azu; imemini unu adu iya; l'qo phuru unu obu-imemini; l'o mee unu aka igwerigwe, bu iphe, o rifuru nna unu oche phe angu iya; ¹⁸m'qo -buru l'unu ngaberu Chipfu, bu Chileke unu nchị; dobekota ekemu iya-a, mu aturu unu ntanu-a g'qo ha; bya emekwapho iphe, pfuru qoto l'enya Chipfu, bu Chileke unu."

Nri, aaso nso; yee nri,
a ta sodu nso
(Uke 11:1-47)

14 ¹"O kwa unu bu ụnwu Chipfu, bu Chileke unu. Unu te eyebataje-kwa onwunu ónyá l'ehu; ophu unu akpushijekwa onwunu egbushi ọnu-iphu me unu -nodu akwa nemadzu. ²Noo kele unu bu ọha, duru Chipfu, bu Chileke unu nso; teme le Chipfu shiwa l'echilabo ọha, no l'eliphe mgburugburu hota unu dobe g'unu buru ọha, bu yebedua kpoloko nwe unu.

³"Unu te erijekwa iphe, bu ebyi. ⁴Waa anu, unu a-taje bu ọwa-a: eswi; waa aturu; waa eghu; ⁵waa ele; waa anigo; waa eghu-oswa; waa atsu; waa aturu-oswa. ⁶Unu taje iphe, bu anu, nweru ujarabvu-ókpa; bya anwafutaje nri taphu azu. ⁷Ole o bu; anu ophu anwafutaje nri taphu azu;

ozoo ophu nweru ụjarabvu-ókpa, unu ata tajedu bụ: iňya-kamelu; waa nggamachi; waa nchi-ògbà. Ndu k'ono bụ anụ, unu a-nodu aso nsø; noo kelle qonwafutaje nri taphu azụ; obenu l'o to nwedu ụjarabvu-ókpa. ⁸Ezi bükwapho anụ, unu a-nodu aso nsø; a makwaru-a l'o nweru ụjarabvu-ókpa; obenu l'o to nwafutajedu nri taphu azụ. Unu ta tajekwa anụ iya; ophu unu edenyijekwa odzu iya eka.

⁹“Iphe, bu lẹ mini bẹ ophu unu a-taje bụ ophu nweru mìkpó yee ekiri. ¹⁰Ndu ophu enwedu mìkpó yee ekiri bükwa anụ, unu a-nodu aso nsø; unu ta atajekwa iya.

¹¹“Iphe, bükpoo ẹnu, a ta sodu nsø; unu taje iya. ¹²Ole ndu ophu unu ta atajedu bụ: ugo; waa udele; waa udele-oji; ¹³waa égbé l'udu iya l'udu iya; waa ivu; ¹⁴mekpoo okpoko-óhà l'udu iya l'udu iya; ¹⁵⁻¹⁷waa mgbashijukwu l'udu iya l'udu iya; waa ẹnu golu; waa ọkpo-ngwere l'udu iya l'udu iya; waa ugo-mini; waa ọgu-íkporo; ¹⁸waa eze oku-eswi-uda; waa apyari-nhoko l'udu iya l'udu iya; waa ovu; waa ụtsu-nwankuta.

¹⁹“Iphe, bükpoo ọgu, furu ẹba bükotakwa anụ, unu a-nodu aso nsø; unu ta atajekwa iya. ²⁰Obenu l'iphe, bükpoo iphe, furu ẹba g'o ha, a ta sodu nsø bẹ unu a-takötaje.

²¹“Unu ta atajekwa iphe, nwụhuru anwụhu. Unu nuje iya ndu lwaru alwalwa, bu lẹ ndu unu g'ephe taa. Ozoo unu eje eree ya ndu ọhozo. Kelle unubedua bụ ndu dürü Chipfu, bụ Chileke unu nsø.

“Unu te egudejekwa mini-era ne eghu shia nwa iya.”

Oke-lanụ-l'uzo-iri

²²“Unu nujekwa oke-lanụ-l'uzo-iri l'iphemiphe, unu kpataru l'opfu unu aphagapha. ²³Q kwa l'atativu Chipfu, bụ Chileke unu l'eka ono, ọo-hota; dobe epha iya; buru iya eburu ono bẹ unu a-nodu je ria oke-lanụ-l'uzo-iri ono, bụ iya bụ iphe, shi l'ereshi unu; waa lẹ mée unu; waa lẹ manu unu; waa l'iphe mbụ, shi l'eswi unu; yee eghu unu mē aturu unu; k'ophu unu e-shi nno nwụta atsụ Chipfu, bụ Chileke unu ebvu tekenteke. ²⁴Q -buru l'eka ono bẹ paru unu enya; k'ophu bụ lẹ teke Chipfu, bụ Chileke unu keberu unu l'oma shii; bẹ unu ta adudu ike evukota iya eje eka ono, Chipfu a-hota g'o buru enya eka epha iya a-dụ ono; kelle ọ paru unu enya; ²⁵unu eree ya erere; reta iya okpoga; gudepyabẹ l'eka gude je eka ono, Chipfu, bụ Chileke unu a-hota ono.

²⁶“Unu -rwua; unu egude okpoga ono mee iphe, dù unu ree; unu egude iya zụta eswi; ozoo gude iya zụta aturu; ozoo gude iya gaa mée; ozoo gude iya gaa iphe-angungu ozo, atsụ atsutsu; ozoo zükpoe ya pho iphe, dù unu ree. Unu anodu l'iphu Chipfu, bụ Chileke unu l'eka ono ria ya; tee eswa; unu lẹ ndibe unu l'ophu. ²⁷A bya lẹ ndu Lívayi, bu lẹ ndu-unu; unu ta akwaswekwaru phe enya; noo kelle ọ to dudu ali eka a nṣru phe; ophu ọ dudu iphe, ẹphe ketarụ g'o buru okiphe phe. ²⁸Iphe, bükpoo apha eto

a-nwuta anwuta; mē apha k'eto ono bvuje abvubvu bē unu a-chitakotaje oke-lanu-l'uzo-iri l'iphe, bū iphe, unu meberu l'alī l'apha ono; bya akubegbaa l'eka aa-kwakobechaa ya lē ndu-unu; ²⁹k'ophu ḡphe a-byajē bya eria rijia ḡpho; mbū ndu Lívayi, bū ndu ophu adudu alī eka a nñru phē; ophu ọ dudu iphe, ḡphe ketarū g'ọ búru okiphe phē; waa ndu lwarū alwalwa; mē ndu enweedu nna; waa 沅wanyi, ji phē anqedu, bugbaa lē ndu-unu. Oo ya bū gē Chipfu, bū Chileke unu ekebe unu l'oma l'iphemiphe, bū akanya, unu gude eka unu ese.”

Apha, onyemonye e-nweru onwiya

(Uke 25:1-7)

15 ¹“Iphe, bükpo apha ęsaa; mē apha k'ęsaa ono bvuje abvubvu bē unu a-hajē ęgwo, e ji ejiji g'ọ laa nno. ²Waa g'ee-gudeje mee k'aha ęgwo ono baa: G'onye jieru nwibe iya ęgwo hajekwaaru iya ya. G'o to jeekwa anata onye Ízuręlu ibe iya ono; զzoo nwune iya ęgwo ono; kèle iphe, e kuru apha ono bū apha, Chipfu suru gē k'ęgwo laa. ³O -búru ophu onye ęhzo ji ngu; jero je anata ono; obenu ophu dagbaru gū lē nwune ngu; hakwaa eka l'ono.

⁴“O tō dükwa onye ękpa, byaru l'adu l'echilabø unu; kèle Chipfu, bū Chileke unu a-kwatakwa kebe unu l'oma l'alī ono, oome gē ya nü unu g'ọ búru okiphe unu ono; ⁵m'ọ -búru l'unu ngabérü Chipfu, bū Chileke unu nchi; leta ęnya; mekota ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ⁶Noo kèle Chipfu, bū Chileke unu e-kebekwa unu l'oma, bū iya bū iphe, o kweru ukwe iya. Unu e-jieje ęhamoha, dū igwerigwe ęgwo; ole unu ta abyadu ejita; teme unu abúru ishi ikpoto ęha; ole ọ tō dudu ndu byaru a-búru ishi unubędea.

⁷“O -búru l'o nweru nwune unu, bū onye ękpa, unu l'iya tuko buru lē mkpukpu; l'alī-a, Chipfu, bū Chileke unu abya unu anunu-a; unu te edobekwaru iya ękpoma mgbashi; ophu unu ekekwaru nwune unu ono, bū onye ękpa ono ęka mbvu. ⁸O chia ęka bē unu a-nodu asajeru iya ękpobe asaru. Unu ejiejee iya ęgwo, a-suru iya eme iphe, bū mkpa iya; gē mkpa ębu ahahabé. ⁹Unu letakwa ęnya g'ejø ęriri ta abatajekwa unu l'obu kē g'unu sụ l'apha k'ęsaa, bū iya bū apha aa-ha g'ęgwo-a laa dükwaan ntse; woru iphu gbanwüberu nwune unu ono, mkpa byaru ono; ọ tō dudu iphe, unu anu iya. Onye ono a-kpokwaru Chipfu yeru unu; l'ọ búru unu iphe-ęji. ¹⁰Unu gudejekwa obu unu; nü iya iphe, ọ suru g'unu nü iya; ophu unu anodukwa agü aphü anu iya ya; kèle Chipfu, bū Chileke unu e-gudekwa k'iphe ono, unu nñru iya ono kebe unu l'oma l'iphemiphe, unu tñru ama ememe; mekpo l'iphemiphe, unu yeru ęka wata ememe. ¹¹Kele ndu ękpa ta abyadu abvü abvubvu l'alī-a. Noo g'o gude mu nodu aturu iya unu l'ekemu epfu sụ: Unu sajekwaaru unwune unu ęka ękpobe asasa; yē ndu ękpa; mē ndibe unu, nō lē mkpa l'alī unu ono.”

**Aha ndu bụ ohu
g'ephe nweru onwophe**
(Awụ 21:1-11)

12 “O -bụru l'o nweru onye Hiburu ibe ngu, i gbatarụ l'ohu; m'o -bụ nwoke; ozo nwanyị; o jewaru ngu ozi apha ishii; o -be l'apha k'esaa; ha-kwaa ya g'o laa; je enweru onwiya l'eka ngu. 13 Teke ono, i harụ iya g'o shi ngu l'eka lashịa ono; ta agbabekwa iya eka qto. 14 Sakwaa eka asasa; nụ iya iphe, shi l'eku ngu; mè ophu shi l'ulo balị ngu; mè ophu shi l'eka iju-je mée. Oo iphemiphe ono, Chipfu, bụ Chileke ngu gude kebe ngu l'ọma ono; bụ iphe, ii-nụ iya. 15 Unu nyatakwa l'unu shi bụru ohu l'alị Ijiputu; Chipfu, bụ Chileke unu bya agbafuta unu. O bụru iphe ono meru iphe, mu atụru unu ekemu-a ntanụ-a.

16 “Ole o bụ; teke o bụkwanu l'ohu ngu ono sụru ngu lẹ ya ta alụfudu ngu l'eka; kèle o yeru ngu obu; bya eyee ndibe ngu obu; teme gụ l'iya dụ lẹ ree; 17 l'i wota oji; dobe iya nchị lẹ mgbo; kpọ-fua; onye ono abụwaruro ohu ngu jasụwaruoya. O bụkwarupho egube ono bẹ ii-mekwapho ohu ngu kẹ nwanyị. 18 G'aha ohu ngu g'o nweru onwiya te ejekwa ngu atṣu l'ehu; kèle ozi, yębedua nwękiya jeru ngu apha ishii ono kakwa shii ugbo labo; eme l'ozı, onye e butaru ebuta gege jeru ngu. I -mee ya nno; Chipfu, bụ Chileke ngu ekebe ngu l'ọma l'iphemiphe, iime.”

Anụ, vuru ụzo waa erekpa-nwa ne iya

19 “Iphe, bụ eswi unu; waa atụru yee eghu unu; bẹ nwa mbụ, o vuru ụzo nwụa, bụ okee ya bẹ unu e-dobekötajeru Chipfu, bụ Chileke unu iche. Unu te egudejekwa oke-eswi, bụ iya vuru ụzo waa erekpa-nwa ne iya eje ozi egwu; ophu unu ebushijekwa atụru, bụ iya vuru ụzo waa erekpa-nwa ne iya ejị. 20 Apha g'apha bẹ unu lẹ ndibe unu a-noduje l'atatiphu, Chipfu, bụ Chileke unu taa ya; l'eka Chipfu a-hota. 21 Ole o -bụkwanuru l'anụ ono nweru eka iphe mebyiru iya; mbụ l'ọ bụ eniyeni; ozoo l'ọotsu ishi; ozoo l'ọ duru eka ozo, iphe mebyiru iya shii; unu te egudekwa iya gweerus Chipfu, bụ Chileke unu ngweja. 22 Unu nodujekwa lẹ ndu-unu taa ya. Unu taa ya g'aatajẹ mgbadia; ozoo umoro-a. Onye aasọ nsọ a-ta iya; onye d'uebe ree ataa ya. 23 O buepho g'unu ta taję mee ya. Unu wushiye iya l'alị g'onye wụ-shiru mini.”

Obo Ojeghata
(Awụ 12:1-20)

16 1 “Unu boje obo Ojeghata kẹ Chipfu, bụ Chileke unu l'ọnwa Abi-bu; noo kèle ọo l'ọnwa Abibu ono bẹ Chipfu, bụ Chileke unu duru unu l'enyashi dufuta l'alị Ijiputu. 2 Unu gwejeru Chipfu, bụ Chileke unu ngweja Ojeghata ono. O bụru atụru; ozoo eghu; ozoo eswi bẹ unu

e-gudeje egwe ngweja ono l'eka Chipfu a-hota; dobe epha iya; buru iya eburu. ³Unu te egudejekwa buredi, e yeru iphe, ekoje buredi taa ya. Ujiku esaa be unu a-taje buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi, bu iya bu buredi iphe-ehuka. Noo kele oo ephuru-oku be unu gude wufuta l'alijiputu. Unu meje iya jasukpoo g'unu a-no-beru gudeje nyata teke unu shi le Ijiputu wufuta. ⁴G'o to dukwa onye aa-huma iphe, ekoje buredi l'ibe iya l'alijiputu ono mgburugburu gbiriri jasu ujiku esaa ono abvu. Ophu e kwejekwa g'anu ono, e gburu l'uzenyashi mbu pho nofuta l'utsu.

⁵"Unu ta nodujekwa le mkpukpu le mkpukpu ono, Chipfu, bu Chileke unu abya unu anunu ono bao obo Ojeghata. ⁶Eka ee-gweje iya bu l'eka ono, Chipfu, bu Chileke unu a-hota; dobe epha iya; buru iya eburu ono. Noo eka aa-noduje gwee ngweja Ojeghata obu l'uzenyashi; me enyanwu ribaahaephob; legube teke ono, unu shi l'alijiputu wufuta ono. ⁷O buru ahuhu be aa-huje anu iya taa l'eka ono, Chipfu, bu Chileke unu a-hota ono. O -be l'utsu; onyenonu adakobe lashia ibe iya. ⁸Ujiku ishii be aa-taje buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi; o -be le mboku k'esaa; unu edzuko l'iphu Chipfu, bu Chileke unu. G'o to dukwa onye e-je ozi mboku ono."

Obo-Idzu

(Awu 34:22; Uke 23:15-21)

⁹"Idzu esaa be unu a-gutaje dobe. Teke aa-wataje agu idzu ono bu me a wataephob egbuta ereshi. ¹⁰Noo teke unu a-bojeru Chipfu, bu Chileke unu Qbo-Idzu. A -nodu abo iya; g'onyenonu wotajekpoephob iphe, o turu obu iya onyo je anu Chipfu; g'onyenonu nujekwapho ge Chipfu, bu Chileke unu kebeberu iya l'oma. ¹¹Unu adoru l'iphu Chipfu, bu Chileke unu; mee emereme; onyemonye yee uwegirima iya unwoke me uwanyi; me ohu iya unwoke me uwanyi; mepkoo ndu Livayi, no le mkpukpu unu; me ndu lwaru alwalwa; me ndu enwedu nna; me uwanyi, ji phewu nwuhuwaru, bu ndu unu l'ephe tukoru nodu. Eka aa-nodu mee ya bu l'eka ono, Chipfu, bu Chileke unu a-hota; dobe epha; buru iya eburu ono. ¹²Unu nyatajekwa l'unu shi buru ohu l'alijiputu; k'ophu oo-me g'unu kwabeg'anya mekotaje iphe-a, mu toru okpa iya; su g'e meje-a."

Obo-Mkpù

(Uke 23:33-43; Ogú 29:12-38)

¹³"Unu bao Qbo-Mkpù ujiku esaa; me unu gbutachaeephob balij unu; kütachaa mee unu. ¹⁴Unu -nodu abo iphe obu; unu eme emereme; unubedua l'onwunu; mepkoo uwu unu unwoke me uwanyi; me ohu unu unwoke me uwanyi; me ndu Livayi; me ndu lwaru alwalwa; me ndu enwedu nna; me uwanyi, ji phewu nwuhuwaru, bu ndu unu l'ephe tukoru nodu. ¹⁵O buru l'eka Chipfu, bu Chileke unu a-hota be unu a-nodu booru iya qbo-iphe ono ujiku esaa. Noo kele Chipfu, bu Chileke unu be e-kebe

unu l'oma l'iphe, unu kpataru l'egu; waa l'iphemiphe, unu byibekporu eka k'ememe; k'ophu ehu a-tsø unu uteso tsøfu l'ishi.

16 “Ugbo eto l'apha g'apha be unwoke unu g'ephe ha a-byakotaje l'atatiphu Chipfu, bu Chileke unu leka oo-hota. Ephe a-bya le Obo-Buredi, e yeduru iphe ekoje buredi; waa le Obo-Idzu; waa le Obo-Mkpù. Ephe -nodu abya ono; g'ephe ta agbajekwaru eka bya l'iphu Chipfu. **17** G'onyenonu nujeeopho iphe, oo-du ike nu. G'o bujejerupho ge Chipfu, bu Chileke unu kebekpoerupho onyemonye l'oma beru bu g'oo-nu-beru.”

Ahotá ndu-ikpe

18 “Unu hotakwa ndu-ikpe; me ndu-ishi l'okpa-ipfu, noñu le mkpukpu, nokota nu, Chipfu, bu Chileke unu abya unu anunu ono. O bürü ndu ono, aa-hota ono a-noduje ekpe ndu Izurelu ikpe, pfuru oto. **19** Unu ta nmajekwa ikpe inmaphu; ophu unu elejekwa enya l'iphu kpee ikpe. Unu te eriekwa ującychazu; noo kele ującychazu apyi-chijekwa onye maru iphe eka l'enya; teme o nodu emeje g'opfu onye pfuberekoto du ghelegheleghele. **20** O buékwapho ikpe, pfuru oto kpoloko kperekpu be unu a-noduje ekpe; k'ophu unu a-nodu ndzu; alí ono, Chipfu, bu Chileke unu abya unu anunu ono abürü k'unu.”

Abaru agwa ejá

21 “Unu ta akpobejekwa itso Ashera le mgboru ɔru-ngweja, unu doberu Chipfu, bu Chileke unu. **22** Ophu o dukwa mkpuma, unu e-dobeje onu wata agwagwa; mbu iphe ono, Chipfu, bu Chileke unu kporu ashí ono.”

17 **1** “Unu te egudekwa oke-eswi; ozoo aturu, ntucha du l'ehu; ozoo ophu nweru eka iphe mebyiru iya; bya egweeru Chipfu, bu Chileke unu ngweja; kele ono bukwa akpamara l'iphu Chipfu, bu Chileke unu.

2 “O -duru nwoke; ozoo nwanyi, unu l'iya bu le mkpukpu lanu lime mkpukpu ono, Chipfu, bu Chileke unu abya unu anunu ono, a humaru leka oome iphe, du ejí l'enya Chileke; shi nno emebyi ogbandzu Chileke; **3** mbu; o -bürü l'onye ono wataru agwa agwa ozogbaa; mbu wata abarú phe ejá; phozeaharu enyanwu; ozoo onwa; ozo kpokpode, bu iphe, mu sru g'e be emejeshi-a; **4** e pfuaru iya unu; unu nüma; unu kparwetakwa ishi iya rengurengu; o -bürü eviya; l'iphe obu meru ememe; mbu l'egube ahüma ono be e meru l'alí Izurelu; **5** g'a kpüta onye obu, meru ejø iphe obu; m'o bu nwoke; ozoo nwanyi kpütu l'onu-abata mkpukpu unu ono; gude mkpuma tugbia ya. **6** Onye ee-kpe mpfugbu be aa-dquada ebø; ozoo eto; gbaa ekebe teme l'e gbuje onye obu. G'o to dukwa onye e-gbu me o -bürü onye lanu agba iya ekebe. **7** G'o bukwaru ndu ekebe ono, e-vuru uto dabe iya eka onwu l'ehu; teme ndu ophuu g'ephe ha awüpyabewa iya ro. O kwa egube ono be unu e-shije wofu ejø-iphe l'echilabø unu.”

Ulo-ikpe

8 “O -bürü l'ø dürü opfu, daru nu, dunukaru unu ehuka ekpekpe; opfu kë l'e gburu ochi te egbu; ozoo l'e tsuru nemadzü iphe te tsu; o bürü opfu

dahaa lę mkpukpu unu; unu gude opfu ono je l'eka ono, Chipfu, bụ Chileke unu a-hota ono; ⁹gude iya jepfu ndu-uke, bụ oshilokpa Lívayi; waa onye-ikpe, nō l'okwa lę teke ono; pafuru phę ikpe Ọbu g'ephe kpee; pfua g'ọ gbaru g'e mee ya. ¹⁰G'onye e kperu ikpe iya mekwaa iphe ono, ephe kperu ono; mbụ ikpe ono, ephe nō l'enya eka ono, Chipfu a-hota ono kpee ono. Unu kwabekwa enya g'o buerupho iphe, ephe suru g'e mee bę ee-me. ¹¹Unu tükökwa ekemu, ephe türü unu g'ọ ha; waa ikpe, ephe kperu unu g'ọ ha mekötaje. Unu ta ahakwa iphe, ephe pfuru unu; meahaa iphe ozo. ¹²Onye jikaru eme iphe onye-ikpe kperu; ozoo iphe, o kperu mbụ onye uke, nō l'eka ono ejeru Chipfu, bụ Chileke unu ozi bę ee-gbu egbugbu. Ọburu egube ono bę unu l'e-shi wofu ejo-iphe l'alị ndu Ízurelu. ¹³Onyemo-nye a-numa iya; ndzụ aguhi iya. Ọ tọ duedu onye byaru emebaa iphe, dù egube ono ozobaa.

Ahota Eze

¹⁴“Teke unu bahuerupho l'alị ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu ono; ọ -laephə unu l'eka; unu buru iya eburu; unu wata epfu sụ: ‘Unu g'anyi hota eze, a-buru onye-ishi anyi g'ohozo, nō-phegbaaru anyi mgburugburu hotagbaaru nkephę-a.’ ¹⁵G'o dokwaa unu enya l'onye unu a-tụ eka bụ onye Chipfu, bụ Chileke unu hotarу. Mbụ-a; g'ọ bukwaru onye Ízurelu ibe unu bę unu a-hota. Unu ta ahotakwa onye oholo g'ọ buru onye-ishi unu; mbụ onye abudu onye Ízurelu. ¹⁶G'onye Ọbu ta abụ-kwaru onye a-nodu achiko ịnya akuberu onwiya; Ọphu o mekwa gę ndu Ízurelu laphu azu lę Ijiputu; Ọburu g'ee-shi gę ya nmakobaa ịnya doberu onwiya. Noo kele Chipfu pfwaruu iya unu sụ: ‘Unu ta alaphubaekwa azu l'eka ono ozobaa.’ ¹⁷Ọphu onye Ọbu abükwa onye a-nodu aluko nwanyị akuberu onwiya; odumeka bę uze a-kpo-swehukwa iya. G'ọ tọ chitakwa mkipola-ododo; waa mkipola-ochaa kuberu onwiya. ¹⁸Onye ono -bahue-pho l'okwa eze ono g'o wota ékwo, a phuru aphuphu detakotaru onwiya iphe, nökota l'ekwo ekemu-a, bụ ékwo, nō l'eka ndu-uke, bụ oshilokpa Lívayi. ¹⁹G'o gudeje ékwo ono tekenteke; l'oguje iya mbokumboku jasụ gę ndzụ iya a-nö-beru. Ọ ya bụ g'o shi nno nwuta g'oo-shije atsụ Chipfu, bụ Chileke iya ebvụ; shi nno kwabę enya mekötaje iphe, bükpoo ekemu Chipfu; yee iphe, Ọ toru Ọkpa iya sụ g'e tsoje. ²⁰G'onye ono ta arıkwa lę ya ka ụnwunna iya ndu Ọphuu shii; shi nno paru ekemu ono haa; meahaa iphe ozo. Mbụ l'o kwa g'onye Ọbu anoriberu ndzụ l'aba-eze iya Ọbu; yębedua yee ụnwiegirima iya l'echilabọ ndu Ízurelu.”

Oke, rwuberu ndu-uke

18 ¹“Ndu uke, bụ iya bụ oshilokpa Lívayi; mbụ ndu Ọkpa-ipfu Lívayi g'ephe ha bę a taa hędu oke ali; Ọphu Ọ dudu okiphe ozo, e-rwube phę nü l'alị Ízurelu. Iphe, ephe e-gude buru bụ iphe ngweja, a

kpo-phodoru ọku l'iphu Chipfu; kèle ono bụ okiphe phe. ²Ephe te enwedu okiphe g'ụnwunna phe; ọo Chipfu bụ okiphe nkephé, bụ iya bụ iphe, o kweru phe ukwe iya.

³“Waa iphe, rwuberu ndu-uke baa mē ndu Ízurelu gude oke-eswi; ọzoo aturu bya egweru Chipfu ngwéja: iphe, aa-nụ onye uke bụ eka iya; waa agba iya; waa opfuru iya. ⁴Iphe ọzo, unu a-nujekwa phe pho bụ ereshi, unu vuru ụzo gbuta; waa mée ọphúú; yee manụ; waa ejí mbụ, unu bushiru l'atụru unu; ⁵noo kèle Chipfu, bụ Chileke unu shiwaal'okpa-ipfu unu l'ophu hóta phe; ẹphe l'oshilökpa phe; g'ẹphe gude ẹpha Chipfu pfújeru l'iphu iya; ejeru iya ozi tekenteke.

⁶“O -bürü l'onye shi l'okpa-ipfu Lívayi shi lę mkpukpu eka o bu l'alí Ízurelu; gude obu iya l'ophu byatashia eka Chipfu, bụ Chileke a-họta; ⁷g'a hakwaa ya g'o gude ẹpha Chipfu, bụ Chileke iya jejeru iya ozi gę ndu oshilökpa Lívayi ibe iya; bụ ndu nō l'atatiphu Chipfu eka ono ejeru iya ozi. ⁸G'ẹphe kejekwaa iphe, gbaru phe nü enya nhamunha; g'a -gufukwaro ọphu onye k'ono ketarụ l'iphe, e retaru l'iphe ndu unuphu ibe phe.”

Etso eka ndu amadụ Chileke

⁹“Teke unu bahuerupho l'alí ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anunu ono; unu te ejekwa anwụ eme ahụma ahụma ono, ndu ọhamoha ono anoduje eme ono. ¹⁰Gọ tọ dükwa g'unu ha onye a-kpọ nwa iya nwoke; ọzoo kę nwanyị ọku. Ophu ọ dükwa onye a-nodu agba eja; ọzoo eme ọmamanshi; ophu ọ dükwa onye e-jeje l'eja. ¹¹Ophu ọ dükwa onye e-keje oswe; ophu ọ dükwapho onye e-jeje l'ajị maa; ¹²kèle iphe, bükpoo onye eme iphemiphe ono bükwa ahụma bę oome l'iphu Chipfu; ọ bürü ahụma ahụma ono, ọhamoha ono eme ono meru g'o gude Chipfu, bụ Chileke unu je achifu phe l'iphu unu. ¹³Unu bükwaru ndu ụta adudu l'ehu l'iphu Chipfu, bụ Chileke unu.”

Onye mpfuchiru ono

¹⁴“Ọhamoha ono, unu a-chifu ono anoduje angaru ndu eme ọmamanshi mē ndu agba eja nchị. Ole unubedula bę Chipfu, bụ Chileke unu te ekwekwa g'unu mee nno. ¹⁵Chipfu, bụ Chileke unu e-shi l'echilabọ unu hoftataru unu onye mpfuchiru; onye ono a-bürü onye shi l'ụnwunna unu gedegede; bürü onye dù gę mu dù. Noo onye unu a-ngabejeru nchị bụ ono.

¹⁶“Kèle mboku ono, unu dzukoberu l'íbvú Horębu ono bükwa iphe ono bę unu rworù Chipfu, bụ Chileke unu sụ: ‘Jiko g'anyi ta anụhenu olu Chipfu, bụ Chileke anyi; ophu anyi ahụmahe ọku-a, parụ eka-a; ọdumeka bę anyi a-nwụhukwa.’ ¹⁷Chipfu sụ mu: ‘Iphemiphe ono, ẹphe pfuru ono bę ẹphe pfukwaru ree. ¹⁸Mu e-shikwa l'echilabọ ụnwunna phe wofutarụ phe onye mpfuchiru, dù gę gübedula. Mu eworu opfu mu ye onye ọbu

l'önü; l'ootuko iphe, mu pfuru iya kokotajeru phę. ¹⁹ Onye ta ngabeduru nchi l'opfu, onye ono a-nodu epfu epfuchiteru mu ono; bụ mbedula bę a-ji aji iya. ²⁰ Ole onye mpfuchiru, nonyaaru wata eku onwiya bya epfuaahaa iphe, mu epfuduru; զoo onye ophu e-gude ephə agwa զoo epfu; g'e gbu-kwaa onye mpfuchiru ono ebugbugu.'

²¹ "Unu a-jikwaro onwunu; sụ: ?Denu g'anyi e-shi maru ozi ophu abu-du Chipfu ziru iya?" ²² O -buru l'onye mpfuchiru gude ephə Chipfu ezi ozi; teke ọ bụ l'ozı, o ziru te egедuru egeru; զoo l'o to meduru g'o pfuru iya; nokwa iphe, Chipfu epfuduru bụ ono. Q kwa onye mpfuchiru ono gude eku-onwonye pfua opfu զu. G'a ba tsijekwa egube onye ono ebvu."

Mkpukpu, onye gburu nemadzụ

a-noduje ezeru ndzụ

(Ógú 35:9-28; Dit 4:41-43; Jios 20:1-9)

19 ¹ "Teke Chipfu, bụ Chileke unu meerupho g'ohamoha ono chihu; mbụ ndu ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya eworu alị phę nụ unu; g'unu nochia ẹnya phę; buchia mkpukpu lę mkpukpu phę; yee unuphu l'unuphu phę ono; ² unu hofutakwa mkpukpu eto dobe iche l'echilabø alị ono, bụ alị ophu Chipfu, bụ Chileke a-nụ unu g'o bürü k'unu ono. ³ Unu e-gude eka unu kpaa oke; gude kee alị ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu g'o bürü nkunu ono չzo eto. Oke alị ono ephe n'eto e-nwekotaru mkpukpu, agbabę ezeeru ndzụ nanu nanu l'ime iya. La bya tịa oji g'o rwua eka ono; k'ophu onye gburu nemadzụ a-gbajeru laa eka ono.

⁴ "Waa g'qo-dujeru onye gburu ochi gbalaa laa eka ono baa; k'ophu զo-nodu ndzụ; mbụ onye elekebeduru ẹnya gbua nwibe iya; ophu զ bụdu l'opfu dūhawaru yee onye զu; ⁵ dụ gę lę nemadzụ bę yee nwibe iya swi je l'oswa je awata nkụ; զ halia eka gbua kę swii gę ya gbutsua oshi ono; ishi ogbunkụ ono mifu je atụa nwibe iya ono woru iya tugbua; g'onye ono gbalaa laa mkpukpu lanu l'ime mkpukpu eto ono je adzuru ndzụ. ⁶ Odumeka bę onye eme g'q gwata սgwo ochi onye ono, e gburu ono e-gudekwa էhu-eghu chipfuru onye ono, gburu nwibe iya ono; gbatpü iya; kélé չzo dụ ẹnya; je eworu iya gbua; l'ebé abu l'onye զu gbaru g'o nwühu; eshinu abudu lę yee nwibe iya ono shi dūhawaa l'opfu. ⁷ Noo g'o gude mu nödu atüru iya unu l'ekemu sụ g'unu hota mkpukpu eto doberu onwunu.

⁸ "Teke զ bụ lę Chipfu, bụ Chileke unu kparu oke alị unu; զ kabaa զsa, bụ iphe, o riburu ndiche unu phę angu lę ya e-me; e mechaas; զ nükota unu iphe, bükpoo alị ono, o kweru ukwe lę ya a-nụ ndiche unu phę ono; ⁹ զ -buru l'unu doberu-a ekemu-a g'q ha eme iya ememe, bụ ophu mu atüru unu ntanu-a; mbụ g'unu yee Chipfu, bụ Chileke unu զu; g'q bürü չzo iya bę unu a-nodujekpoepho etso; unu eyekwabaa mkpukpu eto զzo lę mkpukpu eto զphuu; ¹⁰ k'ophu e tee gbuqedu onye iswi dụ mma l'alị unu

ono, bụ ophu Chipfu, bụ Chileke unu nṣuru unu g'o bürü okiphe unu ono; shi nno mee g'ikpe ochi tukoru unu l'ishi.

11 "Obenu; teke ọ bụ le nemadzụ be opfu dürü yee nwibe iya; o je akwabəru iya l'uzo; tsoo ya ọgu; megbua ya; bya agbaru laa le mkpụ-kpu-a nanụ; 12 gẹ ndu bụ ogeranya mkpukpu ono zia g'e je akpụta iya l'eka ono; kpee onye agwatajẹ ụgwo ochi onye e gburu; g'o gbua. 13 G'a ta aphukwaru iya obu-imemini. Onye gburu onye adudu iphe, o meru; be ee-wofujekwa ndzụ iya l'alị Ízurelu; g'oo-dürü unu le ree."

Iphe, e gude kpaa oke ali

14 "G'o tọ dükwa onye e-wofuje mkpuma, e gude kpaarụ yele nwibe iya oke ali; mbụ iphe, ndiche meru l'alị ono, bụ okiphe, unu e-keta l'alị ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu g'unu nworu ono."

Agba ekebe

15 "G'e te egudejekwa ekebe onye lanụ gbaru; nma nemadzụ ikpe ejophie; ọzo iphe-eji, a sụru l'o meru. Nemadzụ -mee iphe-eji; g'a du ẹbo; ọzo ẹto gbaa ya ekebe; tème l'e kpebua ikpe onye ọbu. 16 Teke ọ bụ l'onye-ekebe eregede watarụ agba nemadzụ ekebe; gbaahaa ya ekebe, abudu eviya; 17 g'uzi ụmadzu labo ọbu, opfu adaru ọbu bya apfuru l'iphu Chipfu: l'iphu ndu-uke mè ndu-ikpe, bụ ndu nọ l'okwa teke ono. 18 Gẹ ndu-ikpe ono jia phẹ aji njinwuru-njinwuru. Teke ọ bụ l'onye-ekebe ono be epfu iphe, abudu eviya; k'ophu bụ l'o watarụ epfu iphe, nwibe iya emeduru; 19 unu eworu iphe ono, o shi arị l'ee-me nwibe iya ono woru mee ya. O kwa egube ono be unu e-shije wofu ejophie l'echilabo unu. 20 Oo ya bụ; k'ophu ndu ọzo a-numa iya; tsuḥu ebvụ; ọ tọ dühedu onye emebaa egube ejophie ono ọzo l'echilabo unu. 21 Unu ta aphujekwa obu-imemini. O kwa gẹ ndzụ laaru ndzụ; enya alaaru enya; eze alaaru eze; eka alaaru eka; ọkpa alaaru ọkpa."

Ekemu, dürü ọgu ndu Ízurelu

20 1 "Unu -hụma ịnya ndu ọhogu unu; waa ụgbo-ịnya phẹ; waa ndu ojogu phẹ; l'eka unu ejepfu phẹ ọgu; ephe ka k'unu shii; gẹ ndzụ phẹ ta agujekwa unu. Noo kèle Chipfu, bụ Chileke unu, bụ onye dufutaru unu l'alị Ijiputu be nökwa swiru unu eswiru. 2 Unu -bya awata ọgu ono; g'onye uke fütakwa bya epfuru opfu yeru ndu ojogu unu. 3 G'o sụ phẹ: 'Unubẹ ndu Ízurelu; unu ngabékwa nchị; ntanụ-a be unu ejepfu ndu ọhogu unu ọgu. Gẹ meji ta atofukwa unu; ọphu ndzụ agukwa unu. G'ehu te etekwa unu etete; ọphu ephe eyekwa unu ebvụ; 4 kèle ọo Chipfu, bụ Chileke unu be unu l'iyi swị; g'o lwụ-chiteru unu ọgu l'iphu ndu ọhogu unu; shi nno mee g'unu lwụ-kpee phẹ.'

5 "Gẹ ndu-ishị unu byakwapho bya epfuru nụ ndu ono; sụ phẹ: 'O du-ru g'unu ha, onye kpuru ụlo ọphúú; ọphu o toko yedu iya Chileke l'eka?'

G'onye ono lakwa unuphu; a nonyakwa ọ nwụhu l'ogu; onye ozo je eworu ụlo obu ye Chileke l'eka. ⁶?Q duru onye gbaru opfu-vayinu ophu o toko ridu iphe, shi iya nụ? G'onye ono lakwa unuphu; a nonyaa; ọ nwụhu l'ogu; onye ozo ria ya. ⁷?Q duru onye kweru nwanyị ukwe l'oo-lụ iya; ophu o tokø lụdu iya? G'onye ono lakwa unuphu; a nonyakwa onye ono nwụhu l'ogu; onye ozo je alụa onye obu.'

⁸"Gé ndu-ishì ono pfukwarupho yebaaru ndu ojogu ono; sụ phë: 'Q -duru onye ndzụ agụ; ozoo onye meji atofu atofu? G'onye ono lakwa unuphu; a nonyakwa o mee; meji tofuaahaa ndu ophuu g'oootofu iya.' ⁹Teke ndu-ishì ono pfughechaerupho iphemiphe ono nụ ndu ojogu ono; ẹphe abya ahɔtagbaa ndu-ishì ojogu dobe, bụ ndu a-nodu edu phë eje.

¹⁰"Teke unu wufuru ejepu mkpukpu ogu; unu vukwaru ụzo kua phë; g'unu l'ephe doshia; ḡe nchị dụ doo. ¹¹Qo ya bụ; teke ọ bụ l'ephe zarụ unu oku nchị-adụ-doo ono; bya aguhaaru unu ụzo phë; qo ya bụ; iphe, bükpo ndu bu lè mkpukpu ono abukotaru ndu unu a-nodu je ezi ozi mkponwuehu. ¹²Teke ẹphe te ekwedu g'unu l'ephe nodu lè nchị-odoo; ẹphe gbenu wata unu etso ogu; unu ekee ogu kephee mkpukpu ono mgburugburu. ¹³Teke Chipfu, bụ Chileke unu woerupho mkpukpu ono ye unu l'eka; unu gude ogu-echi tuko unwoke, nökota iya nụ gbushigbua. ¹⁴Obenu l'ünwanyi phë; m̄e ünwegirima; m̄e iphe-edobe phë; mewaro iphemiphe ozo, n̄o l'ime mkpukpu ono; m̄ekpoo iphe akwa l'okwata g'ọ hakota; b̄e unu e-gwetakota g'ọ b̄uru k'unu. Mbụ-a; unu e-ripya iphe, unu gwetarụ l'eka ndu ophogu unu, bụ ophu Chipfu, bụ Chileke unu n̄uru unu. ¹⁵Noo g'unu emekotaje iphe, bụ mkpukpu lè mkpukpu ono l'ophu, bụ ndu ophu nochaa unu üzanya, bụ ndu ophu ayidu l'ohamoha owa-a, bugbaa l'eka-a.

¹⁶"Ole ọ -b̄uru mkpukpu ndu owa-a, n̄o l'alị, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu g'ọ b̄uru okiphe unu-a; g'ọ to dukwa iphe, atụ unme m̄e nanụ, unu a-ha g'ọ nodu ndzụ. ¹⁷Unu tükokwa phë g'ephe ha gbushikota; mbụ ndu Hetu; m̄e ndu Amoru; m̄e ndu Kénanu; m̄e ndu Pérezu; m̄e ndu Hevu; m̄e ndu Jiebusu, bụ iya bụ ḡe Chipfu, bụ Chileke unu t̄uru ekemu; sụ g'unu mee; ¹⁸g'ephe te ezi unu ahụma ahụma, ẹphe anoduje eme, bụ ophu ẹphe anoduje eme eyeru agwa phë; unu eshi nno meswee Chipfu, bụ Chileke unu.

¹⁹"Teke unu keru ogu kephee mkpukpu mgburugburu n̄o odu; l'eka unu etso iya ogu g'unu lwụa ya lwụta; unu te emebyishikwa oshi, pfu-gbaaru lè mkpukpu ono; k̄e g'unu gude ogbunku wata iya egbutushi. Unu hakwaa ya; wotaje mebyi iya ria eriri; unu te egbutushikwa iya egbutushi. ?Unu eke ogu ekephefụa oshi, bvuru l'egu mgburugburu? Oshi; ?o bụ nemadzụ? ²⁰Q buepho oshi ndu ophu unu maru l'ọ to b̄udu oshi, eeri mebyi iya eriri; noo ndu ophu unu e-mebyishi. Unu gbutsushia ndu k'ono. Unu akpụa ose-ogu kpụ-phee mkpukpu ono, etso unu ogu ono mgburugburu jasụ teke unu emekpe phë."

Onye e gburu; ophu a madụ onye gburu iya nụ

21 ¹O -buru l'a húmaru odzu onye e gburu ebugbu; ophu a madụ onye gburu iya nụ l'eka ọ dabyiru l'egu; l'alí ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya anụ unu g'o buru okiphe unu ono; ²gẹ ndu bụ ogerentza unu phē; mè ndu-ikpe unu phē wufutakwa; bya agbè l'eka onye ono, e gburu ono ze; tuya iphe atutu jasuchaa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, no-pheru iya mgburugburu. ³Gẹ ndu bụ ogerentza, shi lẹ mkpukpu ophu ka anq-kube onye ono, e gburu ono ntse kpata ada eswi, e teke gudeswee jee ozi; ophu a tuggababeduru iya lẹ nwibe iya; ⁴gude bahụ lẹ nsuda, mini aso asoso; mbụ nsuda, e teke akq-swe akoko; ophu e teke akq-swee ya iphe, aakụ akuku. Gẹ ephe nodu lẹ nsuda ono; swi-kwoo ada eswi ono olu. ⁵Gẹ ndu-uke, bụ ụnwu Lívayi lufuta l'atativhu bya apfuru. Noo kèle Chipfu, bụ Chileke unu hoṭarū phē g'ephe jejeru iya ozi; wafua g'ephe gudeje epha Chipfu goṭoru nemadzụ onu-oma. Teke opfū adaru nemadzụ yee nwibe iya; ozoo lẹ nemadzụ mekaru nwibe iya iphe; l'o buru ephe e-kpe iya. ⁶Ndu bụ ogerentza, shi lẹ mkpukpu ophu ka anq-kube ntse l'eka onye e gburu pho zee g'ephe hakota akwó ọka l'eli ada eswi ono, a swi-kworu olu lẹ nsuda ono. ⁷Ephe epfua sụ: "Eka anyi ta adukwa l'ochi onye-a; ophu anyi ahumakwaru teke eegbu iya. ⁸Jiko Chipfu; natanụ ugwo-a, aapfụ k'iphe-eji, ndu nkengu, bụ ndu Izurelu meru-a; mbụ ndu ono, i gbafutaru. G'ochi onye adudu iphe o meru ta atukokwaru ndu nkengu, bụ ndu Izurelu l'ishi. O ya bụ; e shi egube ono pfua ugwo ochi onye ono, e gburu ono. ⁹O buru egube ono bụ g'unu e-shi nwefu onwunu ochi onye adudu iphe, o meru ono l'echilabø unu; kèle unu mewaru, iphe, pfuru oto l'iphu Chipfu.

K'alu nwanyị, a lwütaru l'ogu

¹⁰"O -buru l'unu jepfuru ndu ọhogu unu ogu; Chipfu, bụ Chileke unu woru phē ye unu l'eka; unu kpua phē lẹ ndzụ; ¹¹o -buru lẹ ndu ono, unu kpuru lẹ ndzụ ono be ọ dñru nwanyị, ama mma, nweru g'unu ha onye ọ dñ ree; teme ọ nodu agu onye ono egwu g'onye ono duta iya g'o buru nyee ya; ¹²g'onye ono duta iya laa ibe iya je akpushia ya ishi; bee ya nvø ebe-be. ¹³Lo yefu uwe, o shi ye teke a kpataru iya pho. Lo buru l'ibe onye obu; kwaa ekwa ne iya yee nna iya ọnwa ophu. E -mecha; yee onye obu awatawaro akwakwa; onye obu aburu ji iya; l'o buru nyee ya. ¹⁴O -buru l'e mechaarụ; ophu nwanyị obu aduedu onye obu ree; g'o pakwaru iya haa g'o je ọka dñ iya ree. O buepho g'i ti re iya erere k'ereta okpoga; ophu i mekwa iya g'eemeje ohu; noo kèle i mewaru iya iphe-iphere."

Iphe, rwuberu ọkpara

¹⁵"O -buru lẹ nwoke alụ ụnwanyi labo; o yee onye lanu obu; onye ophuu dñ iya ashi; ephe tuko nwütawaru iya ụnwiegirima; mè onye ophu e yeru obu yee

onye ophu a kporu ashị; teke ọ bụ l'ọ onye ophu a kporu ashị yeru ọkpara le nwoke; ¹⁶mboku, oo-ke ekpe gude keeru ụnwụ iya ẹku iya; g'o to wotakwa nwa onye ophu o yeru obu pho dobe l'ọnodu ọkpara; hachia nwa nke onye ono, ọ kporu ashị pho, gbechia bürü iya bụ ọkpara. ¹⁷G'onye ono mekwaaru ọkpara iya ono, bụ nwa nwanyị ono, ọ kporu ashị ono iphe, rwuberu iya nụ. Mbụ-a; g'ọ hęe ya oke labo; l'iphemiphe, o nweru enweru; kélé oo nwata ono bụ nwa mbụ, goshiru l'ọ duje ike yee ime. Iphe, rwuberu ọkpara bükwa iya nwe iya.”

Nwa, kariru ndu nwuru iya nụ ẹka

¹⁸“O -buru le nemadzụ nwütaru nwa, kariru iya ẹka; k'ophu bụ l'ọ tọo ngadụ nchị l'opfu ndu nwuru iya nụ; mbụ l'o too mejedu iphe, nna iya pfuru; ophu o medu iphe, ne iya pfuru; temanu; teke ẹphe chiru iya iphe; o too yedụru phę ọnụ; ¹⁹gẹ nna iya; yęe ne iya kpütakwa iya kpujeru ndu bụ ogerenyen l'ọnụ-abata mkpükpu phę. ²⁰Ephe asụ ndu bụ ogerenyen mkpükpu ono: ‘Nwatibe anyi-a kariru anyi ẹka; k'ophu bụ l'ọ tọo ngajedu nchị l'opfu anyi; ophu oomejedu iphe, anyi sụru g'o mee. O bụ oke-ekpiri; teme ọ ngunuaka mée.’ ²¹G'unwoke mkpükpu ono g'ephe ha wüfuta; woru iya tugbua le mkpuma. O kwa egube ono bę unu e-shije wofu ęjo-iphe l'echilabọ unu; k'ophu ndu Izurelu l'ophu a-nüma iya; tsuḥu ebvu.”

Ekemu, dù iche iche

²²“O -buru le nemadzụ meru iphe, o gbaru g'o nwühu; e woru iya gbua; unu kobe odzu onye ono l'eli oshi; ²³g'odzu iya te kokwaru l'eli oshi l'ẹka ono jasụ nchị aboḥu. Unu likwaa ya mboku ono gedegede; kélé onye koru l'eli oshi bę bụ onye Chileke türü ọnụ. Unu te emerwüshikwa ali ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu; g'ọ bürü okiphe unu ono.”

22 ¹“O -buru l'i hümari eswi; ozoo aturu nemadzụ ibe ngu l'ẹka ookpaphuhu akpaphuhu; te emekwa ẹnya g'i tị hümaduru iya; kukebekwa ẹhu kpüta iya kpuphuru nwibe ngu ono azụ. ²Teke ọ bụ l'onye ono te ebukubedu ngu ntse; ozoo l'i tị madụ onye Ọbu; kpüta iya laa ibe ngu je edobe jasụ teke onye ono a-chorù iya bya; l'i kpüru iya nụ iya. ³Nokwapho g'ii-meje nkapfụ-igara iya; ọ bükwarupho nno bụ g'ii-meje uwe iya; mékpo iphemiphe, bụ kę nwibe ngu, tuphahuru etuphahụ; mbụ ophu tuphahuru nụ; i hümä iya. Te emekwa ẹnya g'i tị hümaduru iya.

⁴“O -buru l'i hümari nkapfụ-igara nemadzụ ibe ngu; ozoo eswi iya l'ẹka ọ daru l'agüga gbororo; te emekwa ẹnya g'i tị hümaduru iya. Kukebekwa ẹhu je eyeru onye Ọbu ẹka g'ọ palia ya.

⁵“Gę nwanyị ta akwajékwa ngwa nwoke; ophu nwoke akwajékwa ngwa nwanyị; kélé onye eme iphe, dù nno bükwa ębyi bę oome l'iphu Chipfu, bụ Chileke unu.

⁶“I -nodu aghata le gbororo; i hümä epfune ẹnu, kparu l'eli oshi; ozoo l'alị; ọ bürü ụnwụ ẹnu nọ iya; ozoo l'ọ bükwaradu ékwa iya; ne iya kpuru

l'eli ụnwu iya ono; ọzoo l'eli ekwa iya ono; ba anwupyabekwa ne ẹnu ono; yee ụnwu iya. ⁷Kukebekwa ẹhu kpatsu ne iya g'o phefu; l'i nwütawaro ụnwu iya; k'ophu ọ-duru ngu le ree; waa k'ophu ij-karịberu nka.

⁸“I -nodu akpụ ulo ọphúú; kpusakwaa uko iya ọsa; swia ya ọnu mgburugburu; g'ọ tọ dụ onye e-shi l'eka ono wefu bya adaa; g'ochi ta akwa l'ulo ngu ono.

⁹“I -gbaa opfu-vayinu; ta akukwaa iya iphe eghirigha. I -mee ya nno bẹ aa-natakwa ngu mebyi iphe ono, i koru ono; natakwa ngu pho akpuru, vayinu ngu mitaru je edobe l'ulo, dụ nsø.

¹⁰“Te eligbabejekwa eswi yee nkafụ-igara gude atụpya alị mgbo lanụ.

¹¹“Te eyejekwa uwe, a kwarụ eghirigha; dụ ge l'e wotaru ékwa baragidi je akwagbabé le gèrebe-gèrebe ékwa mmanụ.

¹²“Kpajékwaru iyanguyangu ye le mgburęku uwe mgbalanụ ngu ishi eno.”

Emebyi k'alulu

¹³“O -bürü le nwoke lütaru nwanyi; ephe le nwanyi ọbu kwachaephō; ọ kpoo ya ashị; ¹⁴boaha ya ibo gude epfubyishi iya sụ: ‘Mu lütaru nwanyi-a; mu jepfu iya; ophu ọ dudu iphe, egoshi l'o shi bürü nwamgboko, yele nwoke teke akwaswee.’ ¹⁵Gé nna nwamgboko ono yee ne iya gude iphe, egoshi le nwamgboko ono shi bürü onye yele nwoke teke akwaswee je egoshi ndu bụ ọgerenya l'ọn-abata mkpükpu. ¹⁶Nna nwamgboko ono asụ ndu bụ ọgerenya ono: ‘Nwa mu nwanyi-a bẹ mu keru nwoke-a; ole nta-a bẹ nwamgboko ono duwaa iya ashị. ¹⁷Ole-a; unu lewaro le nta-a bẹ ọ watarụ iya ebo ibo asuje le nwatibe mu ọbu ta adukwa iphe, egoshi le yele nwoke teke akwaswee! Ole ọ bụ; wakwa iphe, egoshi le nwatibe mu ọbu bẹ yee nwoke teke akwaswee baa.’ Ephe abya eworu ékwa ono phushi l'iphu ndu bụ ọgerenya mkpükpu ono. ¹⁸Ndu bụ ọgerenya mkpükpu ono akpụta nwoke ono chia ya echachi; ¹⁹reta iya nre ụkporo mkpolā-ochaa ise; woru nụ nna nwamgboko ono; noo kele nwoke ono boru nwamgboko Ízurelu ibo. Nwamgboko ono aburu nyee ya eka ọ bụ iya; ophu ọ byadu achifubaa nwanyi ono jasụ g'oo-no-beru.

²⁰“Ole ọ -bükwanuru l'ibo ono, e boru iya ono bụ eviya; k'ophu bụ l'ọ tọ dudu iphe, e gude goshi le nwamgboko ono bẹ yele nwoke teke akwaswee; ²¹ọ ya bụ; g'ephe kpufutakwa nwamgboko ono l'ọn ęswulo l'ibe nna iya; unwoke mkpükpu iya atụa ya mkpuma; woru iya tugbua; kele o meru ejo ememe l'alị Ízurelu. O shi nodu l'ibe nna iya agba ụkpara. Ọ kwa ęgube ono bẹ unu e-shije wofu ejo-iphe l'echilabọ unu.

²²“O -bürü l'e ge-chiru nwoke l'eka ephe le nyee onye ozo akwa; g'e gbukwaa nwoke ono, jepfuru nwanyi ọbu; yee nwanyi, o jepfuru egbugbu. Ọ kwa ęgube ono bẹ unu e-shije wofu ejo-iphe l'alị Ízurelu.

²³“O -bürü le nwamgboko, yele nwoke teke akwaswee; mbụ nwamgboko, e jebuwaran k'alulu; bẹ yele nwoke ọzo kwarụ l'ime mkpükpu; ²⁴unu

tukokwa ephenebo kpüta kpüfu l'önü-abata mkpükpu ono; tuko ephenebo tü-gbukota lę mkpuma. Nwamgboko ono bę aa-tü-gbu; noo kele ọ no l'oma mkpükpu ọphu o chiduru mkpu. Nwoke bę aa-tü-gbukwapho; kele o merwuru nyee onye ọzo. Ọ kwa egube ono bę unu e-shije wofu ejø-iphe l'echilabø unu.

²⁵“Obenu; ọ -büru l'oo l'azụ egu bę nwoke guderu nwamgboko, onye ọzo jebuwari k'alulu; ephe l'iya kwaa; bükwa nwoke kpoloko bę ee-gbu.

²⁶G'ọ tọ dükwa iphe, unu e-me nwamgboko ono; ọ tọ dükwa iphe-eji, o metaru, ee-gude gbua ya. Noo kele ọwa-a dükwapho g'onye je afüaru nemadzụ ibiya l'uzo; gbua. ²⁷Mbụ lę nwoke ono guderu nwamgboko ono, onye ọzo jebuwari k'alulu ono l'azụ egu; o chia mkpu; ọphu ọ dudu onye nafutaru iya nü.

²⁸“Ole ọ -bükwaniuru lę nwoke zuguderu nwamgboko, adudu onye ejø iya nü; ephe l'iya kwaa; a hümä phę; ²⁹gę nwoke ono pfükwa nna nwamgboko ono ükporo shèkelu mkpola-ochaa labo lę shekelu mkpola-ochaa iri. G'onye Ọbu lükwaru nwamgboko ono; noo kele o mebyishiwaru iya. Ọphu ọ byadu achifü nwamgboko ono gbiriri jasü g'oo-no-beru.

³⁰“Gę nwoke ba lükwa nyee nna iya; shi nno mee nna iya iphe-iphere.”

Ebufu nemadzụ lę ndzukọ

23 ¹“G'onye e tsupyaru akpuru-anwụ; ozoo onye e bufuru útsù ta abatajekwa l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu.

²“G'ọ tọ dükwa onye a gbataru l'ükpara; abatajे l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu. Ọphu oshilökpa iya; mbụ je eyee l'ogbo k'iri abatajekwa l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu.

³“G'ọ tọ dükwa onye Amonu; ozoo onye Mówabu, abatajे l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu; ọphu oshilökpa phę jeye l'ogbo k'iri abatajekwa; mbụ g'ephe ta abatajekpo l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu jeye l'ojejoje. ⁴Noo kele ephe te egudedu nri; yęc mini gbaa unu ndzuta teke unu shi l'alị Ijiputu. Iphe, ephe meru bụ l'ephe gbechia je ebuta Belamu nwa Beyo, shi mkpükpu Petö l'alị Mesopotémiya g'ọ bya atüa unu önü. ⁵Obenu lę Chipfu, bụ Chileke unu ta ngabeduru Belamu nchi; ọ gbe-chia ghazia önü ono; ọ bürü önü-oma; kele Chipfu, bụ Chileke unu yeru unu obu. ⁶Unu ta achökwa uesto, ee-shi g'ehu du phę guu; ozoo g'ọ dürü phę lę ree jasü g'unu a-no-beru.

⁷“Gę ndu Edomu ta adükwa unu ashị; noo kele ephe bụ unwune unu. Ọphu ndu Ijiputu adükwa unu ashị; noo kele unu shi bürü ndu lwaru alwalwa l'alị phę. ⁸G'a hajekwa oshilökpa phę ogbo k'eto g'ephe bata l'eka ndu kę Chipfu dzuköberu.”

Eme ọdu-ogu g'ọ tọ du ideyideyi

⁹“Ọ -büru l'unu jepfuru ndu ohogu unu ogu; unu dokwaduru l'odu-ogu unu; unu kwabékwa ẹnya g'unu te eye ẹka l'eme ejø-iphe. ¹⁰Ọ -büru l'o

nweru onye lanu l'echilabø unu, byaru bya aburu onye aasø nsø; kèle o gboru ụnwuda kpua onwiya l'enyashi; g'onye ono lufukwa je anodu l'azø ɔdu-ogu; g'o to nödukwa l'ime iya. ¹¹O -be l'uzenyashi l'o gude mini wüa ehu. Enyanwu -nyihuchaephø; l'o batawarø l'odu-ogu ono.

¹²"Unu eje l'azø ɔdu-ogu ono je emeta eka unu e-jeje ejelükpo. ¹³Unu yekobeje ikworo le ngwogu unu; oo ya bu g'o bürü; onye eje anyi nshi; l'o gude ikworo ono túa nsü; nyiru iya yee; ghakobe woru iya kpochia. ¹⁴Noo kèle Chipfu, bu Chileke unu etsojeru ọma ɔdu-ogu ejephe; adzø unu ndzü; waa g'o woru ndu ọhogu unu ye unu l'eka. Noo g'o gude; ɔdu-ogu unu je l'adu nsø; g'o to hümä iphe, aasø nsø l'eka unu nö; dakobe paru unu haa."

Unwu ekemu ozo

¹⁵"Ohu -shi l'eka nnajuphu iya gbapfuta ngu; ta akputakwa iya kphuru nnajuphu iya ono azü. ¹⁶Hakwaa ya g'unu l'iya buru; l'o buru l'eka dù iya ree le mkpukpu, dükpoé ya pho ree. Ophu a kpakwa iya ehu.

¹⁷"G'o to dükwa ụnwada Ízurèlu onye a-nodu agbaru agwa ükpara; ophu o dükwa onye nwoke Ízurèlu a-nodu agbaru agwa ükpara. ¹⁸Mbù-a; g'e be wotajékwa ugwo, a pfuru nwanyi-ovuoba; ozoo ugwo, a pfuru nkuta-ırwuali ono; gude bya l'ulo Chipfu, bu Chileke unu bya apfù ugwo iphe, unu riburu l'angü k'ememe; kèle ephenebo bu ebyi l'enya Chipfu, bu Chileke unu.

¹⁹"Be jiekwa onye Ízurèlu ibe ngu ugwo ntukwase; ntukwase l'okpoga; ozoo ntukwase le nri; ozoo l'iphemiphe, bükpoé iphe, eejieje ugwo ntukwase. ²⁰Onye ii-jie ugwo ntukwase bu onye ọhozo; obenu l'onye bu nwune ngu be i tii jiedu ntukwase; oo ya bu g'e Chipfu, bu Chileke ngu ekebe ngu l'oma l'iphemiphe, i byibekporu eka ememe l'alì ono, iiye alwuta ono.

²¹"O buru l'i riburu angü emeru Chipfu, bu Chileke ngu iphe; ta akpo-kwa ụpfu ememe iya; kèle Chipfu, bu Chileke ngu a-wata ele ngu enya g'i mee ya; tème l'i buru onye-ikpe nmaru l'i meru iphe-eji. ²²Ole o -bükwanuru l'i selaru onwongu azü l'eribu angü eme iphe; be ikpe ta nmakwaru ngu. ²³Iphe, shikpowa ngu l'ogbogboromonu futa; letakwa enya g'i mee-bekota iya. Noo kèle oo gubedua tñru obu ngu onyo gudekpoqo ọnunu ngu gedegede ribuaru Chipfu, bu Chileke ngu angu.

²⁴"O buru l'i bahñru l'opfu-vayinu nemadzü ibe ngu; ritakpoépho akpuru vayinu g'o dükpoé ngu pho ree; ole g'o to dükwa ophu ii-ye le nkata ngu. ²⁵Teke i -bahñru l'egu nemadzü ibe ngu; o -dụ ngu g'i wñta iphe, o kñru akñku ria; wñtakwa iya; ole g'o to dükwa upfu iphe ono ophu ii-gude de mma gbutsua.

24 ¹"O -buru le nwoke lñchaaru nwanyi; ophu nwanyi ono aduedu iya ree; kèle o hñmaru iphe, adudu ree l'ehu nwanyi Ọbu; o bya

ederu ékwo achifu nwanyị nü iya; bya achifu iya; ² o -bürü l'ọ lufuru g'o jerø je aluru nwoke ọzo; ³ teke ọ bükwanu l'onye k'ono byakwarupho bya akpoo ya ashị; bya edekwapho ékwo achifu ọzokwa bya eyekwa iya pho l'eka; bya achifukwa iya pho l'ibe iya; ọzoo l'onye k'ono bụ anwuhu bẹ ọ nwuhuru; mbụ onye k'ono, shi duta iya alụ alụlu ono; ⁴ gẹ ji iya kẹ mbụ pho, chifuru iya nü pho ta laphukwa azụ jeshia ya alụlu g'e merwushi-chawaru iya ono; kẹle ọ bükwa ẹbyi l'iphu Chipfu. Unu te emetakwa ẹbyi kpube alị ono, Chipfu, bụ Chileke unu abya unu anụnu g'o bürü okiphe unu ono.”

Ekemu, dù iche iche

⁵ “O -bürü lẹ nemadzụ luru nwanyị k'òphúú; g'e te zikwa iya g'o je ogu; ophu ọ dükwa ozi ọzo, ee-zì iya. G'onye ono nọ-gbukwaa mgbarapha l'unuphu; mee nyee ya ono, ọ lütaru ono g'ehu tsọo ya ụtso.

⁶ “Gẹ nemadzụ ta patakwa mkpuma, egweje nri; ọzoo nggu-mkpuma; g'o bürü iphe, e yeru iya l'itumo; kẹle ono dụakwaa g'onye woru ishi nemadzụ ophu sùbe l'itumo.

⁷ “O -bürü lẹ nemadzụ bẹ e guderu l'eka ọ pataru onye Ízurèlu ibe iya l'oshi eme iya g'ohu; ọzoo l'ore onye ọbu erere; g'e gbukwa onye opaleda ono ebugbugu. Ọ kwa egube ono bẹ unu e-shije wofu ejo-iphe l'echilabø unu.

⁸ “O -bürü onye ehu-ochhaa byaru; unu letakwa ẹnya mee iphemiphe, ndu-uke, bụ oshilökpa Lívayi sụru g'unu mee. Unu tükokpoephø iphemiphe, mu tụru phẹ ekemu sụ g'ephe mejemekota. ⁹ Unu nyatakwa iphe, Chipfu, bụ Chileke unu meru Miriyamu teke unu nọ l'uzo; g'unu wufutachaaru l'alị Ijiputu.

¹⁰ “Teke i jieru nemadzụ ibe ngu ụgwo; m'obeta ọ bürü ụgwo, dù ịdu-agha; ta abahukwa l'ulo iya je ewota iphe, ọ sùberu ngu l'itumo.

¹¹ Nodukwa l'etezi g'onye ọbu, i jieru ụgwo ọbu wofutarụ ngu iphe, ọ sùberu ngu l'itumo ọbu. ¹² O -buru l'onye ọbu akpa nri; te egudekwa iphe ono, o yeru ngu l'itumo ono lashịa unuphu je akwaa gẹ nchị bohu. ¹³ Nchi -jihushia; wophutakwaru iya ukpo ono, o yeru ngu l'itumo ono azụ; k'ophu oo-ze iya; kua mgbenya; goru onu-oma nü ngu. Ọ ya bụ g'a gụarụ ngu iya l'apfubekoto l'iphu Chipfu, bụ Chileke ngu.

¹⁴ “Onye adudu g'o dù iya; ọ nodu akpa nri -byaru ngu ozi; te emekwa iya omeliwe; m'obeta onye ọbu bürü onye Ízurèlu ibe ngu; ọzoo onye lwarụ alwalwa, bu l'alị unu l'ime mkpukpu unu. ¹⁵ Pfujekwa iya aswa ogburumita iya; teme ẹnyanwu anyịhu mbokumboku; kẹle onye ọbu akpa nri; ọ gbawaru aswa ozi iya ono ye lẹ mkpa. Teke ọdumeka bẹ oo-chikukwa ngu l'ejo mkpu l'iphu Chipfu; iphe ọbu abụru ngu iphe-eji, iimeta iya.

¹⁶ “Gẹ ndu bụ nna ta lajekwa l'iphe, nwa phẹ metaru; ophu ụnwụ alajekwa l'iphe, nna phẹ metaru. G'onye metaru iphe ọnwu lajekwa l'iphe, o meru.

17 “Unu ta anafujekwa nemadzụ iswi-ọdumma iya opfu l’o bụ onye lwarụ alwalwa; ọzoo onye enwedu nna; ọphu unu anatajekwa erekwa nwanyị, ji iya anqedu l’itumo. 18 Unu nyatajekwa l’unubedula shi bürü oħu l’alị Ijiputu; Chipfu, bụ Chileke unu gbata unu l’eka ono; noo iphe, meru g’o gude mu nōdu aturu unu ekemu epfu g’unu meje iphemiphe ono.

19 “Unu -nōdu akpata iphe, unu meberu l’opfu unu; unu zoħħaa tiyotiyoo iya ọphu l’egu; unu ba laphuhékwa azu je iya achiṭa. Unu hajekwa iya g’o dürü ndu lwarụ alwalwa; yee ndu nna phę anqedu; yee ɻuwanyi, ji phę anqedu; k’ophu Chipfu, bụ Chileke unu e-kebe unu l’oma l’iphemiphe, unu byiberu eka unu k’ememe. 20 Unu -nōdu aji-koshi akpuru, mīru l’oshi olivu unu; unu ta ajijekwa iya njị labo. Unu hakwa ọphu phoduru nü g’o dürü ndu lwarụ alwalwa; yee ndu nna phę anqedu; yee ɻuwanyi, ji phę anqedu. 21 Teke ọ bụ l’unu awo akpuru vayinu l’opfu-vayinu unu; unu te ejekwa mkpakwa iya m’le mechaa. Unu hajekwa ọphu phoduru nü g’o dürü ndu lwarụ alwalwa; yee ndu nna phę anqedu; mē ɻuwanyi, ji phę anqedu. 22 Unu nyatajekwa l’unubedula shi bürü oħu l’alị Ijiputu; noo iphe, meru g’o gude mu nōdu aturu unu ekemu epfu g’unu meje iphemiphe ono.”

Ekemu k’echi nemadzụ ɻechachi

25 1 “O -bürü l’umadzu labo bę opfu adaru; g’ephe gude iya je l’ulo-ikpe gę ndu-ikpe kpeeru phę iya; haaru onye ọphu iswi dū mma enge; nma onye ọphu achọ opfu ikpe. 2 Teke ọ bụ l’onye ọphu ikpe nmarụ bę ọ gbaru g’e chia iphe; g’onye-ikpe mekwaa ya g’o zee azee; g’e chia ya iphe Ọbu l’iphu iya; chia ya onu ɻechachi ole yele iphe o meru ha. 3 Iphe, ee-chi iya bụ onu ɻechachi ɻukporo labo. G’e te chighatakwa iya egube ono. E -chighata iya egube ono bę ọ bùakwaa eme nwune ngu ono g’o tō dudu iphe, ọ bụ l’iphu ngu.

4 “Te ekechijekwa eswi onu mē ọ -nōdu azoshiru ngu ereshi.”

Onye nwune iya nwūhuru; gbado nyee ya

5 “O -bürü l’unwune labo bu; onye lanu nonyaa bya anwūhu; ębe ọ nwuta nwa; gę nyee ya ta lükwa ndu unuphu Ọzo. Gę nwune ji iya dutakwa iya luru; lajeru iya l’ulo. Nwune ji iya ono eshi nno medzukota iphe, gbaru iya nü l’ehu nwanyị ono. 6 Nwa nwoke mbu, ọ nwutaru; mbu nwanyị ono bę a-zarụ epha la l’ephua nwune iya ono, nwūhuru nü ono g’ephua iya te echihu l’alị Ízurèlu. 7 Ole ọ -bürü l’o tō dudu onye ono g’o luru nyee nwune iya ono; gę nwanyị ono jepfu ndu bụ ogerenya mkpukpu ono l’onu-abata mkpukpu ono je asu phe: ‘Nwune ji mu jikawaru eme g’ephua nwune iya te echihu lę Ízurèlu. Ọ jikakwaru lę ya te emeduru mu iphe, nemadzụ emejeru nyee nwune iya.’ 8 Oo ya bụ; ndu bụ ogerenya mkpukpu ono ekua nwoke ono; pfuaru iya opfu. Ọ -bürü l’iphe, oopfu bę oopfu

epfushi iya ike; sụ lę ya ta abyakpôdaa aluru nwanyị ono m'obeta gụnu mee; ⁹ge nyee nwune iya ono gbeshi l'atatiphu ndu bụ ogerenya ono je eyeta akpokpa nwoke ono nanụ; gbuta ọnu-mini tụa ya l'iphu sụ: 'Noo iphe, eemeje onye ta choduru eme g'unuphu ibe nwune iya keru bụ ono.' ¹⁰Iphe, ee-ku ibe nwoke ono lę Ízurelu bụ 'ibe onye e yetarụ akpokpa.'

¹¹"O -buru l'unwoke labo alwụ ogu; nyee onye lanụ byatashia ọdzori ji iya; bya azụ nwoke ọphu l'ehu-nwoke; ¹²g'e gbubufukwa nwanyị ono eka; g'a ta aphukwaru iya obu-imemini.

¹³"Unu te eyejekwa iphe, eegudeje atụ ेrwa iphe ụzo labo l'eda unu; ọphu bụ ọkpobe iya; mè ọphu abudu ọkpobe iya. ¹⁴Ọphu unu enwekwaru iphe, eegudeje akpo iphe ụzo labo l'ibe unu; ọphu bụ ọkpobe iya; mè ọphu abudu ọkpobe iya. ¹⁵Unu gudeje ọkpobe iphe, ụgho adudu tụa ेrwa iphe. Unu egudejekwapho ọkpobe iphe, ụgho adudu; kpoo iphe; k'ọphu unu a-noriberu ndzụ l'alị ono, Chipfu bụ Chileke unu abya unu anụnu ono; ¹⁶kéle iphe, bùkpoo onyemonye, eme egube iphe ono; mbùkpoo onyemonye, eme iphe l'ụgho emekotakwa ewayi l'iphu Chipfu, bụ Chileke unu."

A tịru ekemu g'e gbushia ndu Amalẹku

¹⁷"Unu nyatakwa iphe, ndu Amalẹku meru unu teke unu nō l'ụzo; g'unu lufutacharu lę Ijiputu. ¹⁸Q bụ teke ike ije bvụwaru unu; ọphu ike adu-ziedu unu bẹ ephe shiru unu azụ byapfuta unu ogu l'ụzo; gbushia ndu ọphu kpe azụ; ọphu ephe atsuduru Chileke ebvu. ¹⁹Qo ya bụ; Chipfu, bụ Chileke unu -meephø; unu nweru onwunu l'eka iphe, bụ ndu ọhogu unu, bupheru unu mgburugburu l'alị ono, ọbya unu anụnu ono; g'o bụru okiphe unu ono; unu mekwa a g'a ta nyatabahé ndu Amalẹku lę mkpula akpaminigwe. Unu ta azohakwa iya ememe!"

Akpuru-iphe-mbụ; waa oke-lanụ-l'ụzo-iri

26 ¹"I -bahuepho l'alị ono, Chipfu, bụ Chileke abya unu anụnu g'o bụru okiphe unu ono; mbụ unu -natae ya pho buru; ²hatajekwa akpuru-iphe-mbụ l'iphe, i kɔtakpooru l'alị ono, Chipfu abya ngu anụnu ono; chịru ye lę nkata; vuru je l'eka Chipfu, bụ Chileke ngu a-họta; dobe epha iya; buru iya eburu. ³L'i vuru iya jepfu onye bụ onye uke teke ono je asụ iya: 'Ntanụ-a bẹ mu pfụwaru epfuru Chipfu, bụ Chileke ngu lę mu lwarwutaru l'alị ono, Chipfu riru nna anyi oche phē angụ lę ya a-nụ anyi ono.'

⁴"Onye uke ono anata ngu nkata ono; sụbe l'atatiphu oru-ngweja Chipfu, bụ Chileke ngu. ⁵Lị nödukwapho l'atatiphu Chipfu, bụ Chileke ngu pfua sụ: 'Nnana mu shi bụru onye Arámu, aghaphe aghaphe. O gude ndu ha nwanshị laa Ijiputu je abụru onye lwarụ alwalwa l'eka ono. Q bụru l'eka ono bẹ o je eburu; bụru oke mba, ọkperehi dụ; teme ephe dụ

igwerigwe. ⁶ Obenu lę ndu Ijiputu nṣuru anyi aphụ; bya emee g'anyi jee iphe-ehuka; mee g'anyi jee ozi mkponwu-ehu. ⁷Tobudu iya bụ; anyi chia mkpu raku Chipfu, bụ Chileke kę nna anyi oche phę. Chipfu nṣuma olu anyi; bya ahụma iphe-ehuka, anyi eje; waa ozi mkponwu-ehu, anyi eje; mę g'e gude emebe anyi ewere. ⁸No iya; Chipfu bya egude ike mę agburę-hu iya; yee ebvu, oyoye; yee iphe-ohubama; mékpo iphe, dụ biribiri; gude dufuta anyi lę Ijiputu. ⁹O bya edubatawa anyi l'eka-a; bya eworu ali-a nü anyi; mbụ ali, bụ mini era-eswi yee manu-ēnwu aso iya gborogboro-a. ¹⁰Nta-a bę mu wotawaru ngu akpuru-iphe-mbụ, shi l'iphe, mu meberu l'ali-a, gube Chipfu nṣuru mu-a.' Lị bya eworu iya dobe l'iphu Chipfu, bụ Chileke ngu; bya abaarụ Chipfu, bụ Chileke ngu ono ejia. ¹¹Lị bya etee eswa iphemiphe ono, dụ ree ono, Chipfu, bụ Chileke ngu nṣuru gụ lę ndibe ngu ono. Ndu Lívayi; mę ndu lwaru alwalwa, unu l'ephe bu etekwapho eswa."

Uzo-lanu-l'uzo-iri k'apha k'eto

¹² "I -pfuchaa oke-lanu-l'uzo-iri l'iphemiphe, i setarụ l'apha k'eto, bụ apha, aapfije oke-lanu-l'uzo-iri; mbụ; i -wochaaru iya nü ndu Lívayi; yee ndu lwaru alwalwa; yee ndu nna phę anqedu; mę ụnwanyi, ji phe anqedu; k'ophu ephe a-nodu lę ndunu eriji ępho; ¹³lị nodu l'iphu Chipfu, bụ Chileke ngu pfua sụ: 'Mu wofuakwaru iphe ono, dụ nsø ono l'ulo mu; teme mu wowaru iya nü ndu Lívayi; waa ndu lwaru alwalwa; mę ndu nna phę anqedu; mę ụnwanyi, ji phe anqedu, bụ ekemu, i tñru nü mu. O to dükwa ekemu ono, i tñru nü mu ono, dñru ophu mu etsotaduru; ophu o dükwa ophu mu zoħarū. ¹⁴O to dükwa oke-lanu-l'uzo-iri ono ophu mu riru teke mu nō l'aphụ; ophu o dükwa ophu mu wofuru teke mu bụ onye aasø nsø; ophu o dñdu ophu mu nujeru ndu maa. Mu meerupho olu Chipfu, bụ Chileke mu; mbụ l'oo iphemiphe, i suru gę mu mee bę mu meru. ¹⁵Shinu l'ibe ngu ono, dụ nsø onoлезeta enya; mbụ-a; shinu l'imigweлезeta enya; goru ọnou-ọma nü ndibe ngu ono, bụ ndu Izurelu; lị goru ọnou-ọma nü ali ono, i nṣuru anyi ono, bụ ali, mini era-eswi yee manu-ēnwu aso gborogboro ono; eshinu ono bụ iphe, i riru nna anyi oche phę angu iya.'

¹⁶ "Ntanu-a bę Chipfu, bụ Chileke ngu tñwaru ngu ekemu sụ g'i meje iphe-a, ya tñru ọkpa iya sụ g'e tsoje-a; waa iphe-a, ya suru g'e meje-a. Zikwaa obu l'ali; gude ndzụ ngu g'o ha yele obu ngu g'o ha meje iphemiphe ono. ¹⁷Ntanu-a bę i pfuwari kę Chipfu hoo haa; sụ l'oo ya bụ Chileke ngu; l'oo uze, o tñru bę ji-nodu etso; eme iphe, o tñru ọkpa iya sụ g'e meje; emekwapho iphe, o tñru l'ekemu; mékpo iphe, o suru g'e meje; teme l'i mekwapho olu iya. ¹⁸Teme Chipfu bya epfuakwaa ya hoo haa ntanu-a; sụ l'unu bñwaa ndibe iya, ya nwe k'iche, bụ iphe, o kwehawaru unu ukwe iya; bya asụ g'unu mekötaje iphe, o suru g'unu meje l'ophu. ¹⁹Ozo bụ lę ya e-me g'unu ha shii; kakota ọhamoha oze, ya meru ememe shii. Unu aka

phē enweru epha; oha m'oha ono aka unu etu epha; ka unu akwabē ùbvū. Unu aburu oha, dūru Chipfu, bū Chileke unu nsō, bū iphe, o pfuhawaru.”

Oru-ngweja, nō l'úbvú Ebalu

27 ¹Noo ya; Mósisu yée ndu bū ogerenya ndu Ízurelu bya atūru ndu Ízurelu ono ekemu-a; sū phē: “Unu tükokwa ekemu-a, mu atūru unu ntanu-a dobekota. ²Teke unu gharu ényimu Jiódanu bahū l'alí ono, Chipfu, bū Chileke unu abya unu anunu ono; unu patachaa mkpuma, ha shii kpokobe; unu emeta ʉrwa gude rwaa ya arwarwa. ³Unu woru ekemu-a g'o ha dekota iya mē unu ghachaépho ényimu ono bahū l'alí ono, Chipfu, bū Chileke unu abya unu anunu ono; mbū alí ono, éra-eswi yée manu aso gborogboro ono. Ono bū iphe, Chipfu, bū Chileke nna unu oche phē kweru unu ukwe iya. ⁴Oo ya bū; teke unu dachaérupho ényimu Jiódanu; unu akpokobe mkpuma ono, mu atūru unu ekemu iya ntanu ono. O buru l'eli úbvú Ebalu bē unu a-kpokobe iya. Unu egude ʉrwa rwaa ya arwarwa. ⁵O buru l'eka ono bē unu a-kpūru Chipfu, bū Chileke unu oru-ngweja. O buru mkpuma bē ee-gude kpua ya; mbū mkpuma, adudu iphe, e meru l'ígwè, a kujeru iya. ⁶O buru mkpuma, fūru ophu bē unu e-gude kpūru Chipfu, bū Chileke unu oru-ngweja obu. Teme o buru l'eli iya bē unu egweje ngweja-akpo-oku; nū Chipfu, bū Chileke unu. ⁷Unu gwejekwapho ngweja-éhu-guu l'eka ono. Unu atūko nodu l'eka ono ria ya; tee éswa l'iphu Chipfu, bū Chileke unu. ⁸Unu tükokwa ekemu-a g'o ha dekota g'o shia ekiri lē mkpuma ono, unu kpobegbaaru ono.”

Mburonu, a nō l'úbvú Ebalu togbo

⁹Mósisu waa ndu-uke, bū oshilökpa Lívayi bya epfuruyeru ndu Ízurēlu l'ophu; sū phē: “Unu gebekwa-o; unubē ndu Ízurēlu; unu ngabékwa nchi. Ntanu-a bē unu bùakwaa ndibe Chipfu, bū Chileke unu. ¹⁰Oo ya bū lē-a; unu mejekwa olu Chipfu, bū Chileke unu. Unu dobekwa ekemu iya; meje iphe, o toru ɔkpa iya sū g'e tsoje, bū iphe, mu atūru unu ekemu iya ntanu-a.”

¹¹O bùkwarupho mbòku ono bē Mósisu tñru ndu Ízurēlu ekemu sū: ¹²“Teke unu dachaérupho ényimu Jiódanu; waa ɔkpa-ipfu, a-pfūru l'eli úbvú Gerizimu goru onu-oma nū ndu Ízurēlu baa: ɔkpa-ipfu Simiyonu; waa ipfu Lívayi; waa ipfu Jiuda; waa ipfu Isaka; waa ipfu Jiósefu; waa kē Benjaminu. ¹³Okpa-ipfu owa-a a-buru ndu ophu a-pfūru l'eli úbvú Ebalu togbo mburonu: Okpa-ipfu Rúbenu; waa ipfu Gadu; waa ipfu Asha; waa ipfu Zebulonu; waa ipfu Danu; waa kē Nafitali. ¹⁴Ndu Lívayi ewolia olu; raarū iya unwoke ndu Ízurēlu l'ophu arara sū:

¹⁵“Mburonu dñru onye edobe ntékpe, a pyíru apyíipyi; ózoo ophu a kpūru akpukpu. Iphe ono bùkwa eme ébyi l'iphu Chipfu; mbū iphe ono, bū ndu eme ɔna bē meru iya nū; bya eworu iya dobe; agwa lē mpya!”

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

16 “‘Mburonu dürü onye nmarụ nna iya; ọzoo ne iya phulaphula!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

17 “‘Mburonu dürü onye wofuru mkpuma oke alị nemadzụ ibiya!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

18 “‘Mburonu dürü onye dusweru onye atṣụ ishi ụzo!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

19 “‘Mburonu dürü onye anafuje nemadzụ iswi-ọduma; opfu l'o bụ onye lwarụ alwalwa; ọzoo onye nna iya anoedu; ọzoo nwanyị, ji iya anoedu!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

20 “‘Mburonu dürü onye jepfuru nyee nna iya; noo kélé ọ nna iya bẹ o meru iphe-iphere.’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

21 “‘Mburonu dürü onye jepfuru anụ; ụdu anụ, ọ bùhabe!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

22 “‘Mburonu dürü onye jepfuru nwune iya nwanyị; m'obeta ọ bürü ada nna iya; ọzoo ada ne iyal?’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

23 “‘Mburonu dürü onye jepfuru ne nyee ya!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

24 “‘Mburonu dürü onye gburu nemadzụ ibiya lẹ mpya!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

25 “‘Mburonu dürü onye natarụ ụphalazu je egbua onye adụdu iphe, o meru!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’

26 “‘Mburonu dürü onye atukoduru iphemiphe, a türü l'ekemu-a emekota!’

“Ndu Ízurélu atuko g'ephe ha sụ: ‘G'o dụ egube ono-o!’ ”

**Obunggo, ee-bu onye emeje iphe,
a suru g'o mee**
(Uke 26:1-13; Dít 7:12-24)

28 1“Teke ọ bükwanu l'unu ngabéru nchị ọkpobe angabé l'olu Chipfu, bụ Chileke unu; kwabéru ekemu iya g'o ha enya; eme iya ememe; mbụ ekemu ono, mu aturu unu ntanụ-a ono; bẹ Chipfu, bụ Chileke unu e-me g'unu kakóta ọhamoha, nogbaa lẹ mgboko-a shii. 2Onu-oma-a g'o ha a-sorú sọ-pfuta unu etso unu pürupuru; m'o bürü l'unu a-nodu anuru Chipfu, bụ Chileke unu olu.

3“Onu-oma a-nodu etso unu l'oma mkpükpu; etso unu l'oma egwu.

4“Onu-oma a-nodu etso ụnwu, unu nwütaru anwụta; etsokwapho ụnwu iphe, unu meberu l'alị; etsokwapho ụnwu iphe-edobe unu nwüshiru. Mbụ l'eswi unu; waa eghu yęe aturu unu a-nodu azụ azụzu; azụshi iya ike.

5 “Onu-oma a-nodu etso nkata, unu evuje eje l'egu; waa ikwe, unu atsu-je nri.

6 “Onu-oma a-nodu etso unu me unu -nodu abata abata; l'o tsokwapho unu me unu -nodu alufu alufu.

7 “Chipfu e-me g'unu lwu-kpee ndu qhogu unu, wu-lihuru etso unu ogu. Ephe e-dzebe edzebe byapfuta unu ogu; ole ephe e-mechaa gbaa nanu na-nu; gbakashihu.

8 “Chipfu e-me g'onu-oma iya tsoru oba unu; mækpoo l'iphemiphe, unu byiberu eka k'ememe; mbu l'oo-goru onu-oma nu unu l'alí ono, Chipfu, bu Chileke unu abyu unu anqunu ono.

9 “Chipfu e-me g'unu nguru anguru; mee unu g'unu bürü ndu dürü iya nso, bu iphe, o rifuhawaru unu angu iya; ole o kwa me o -büru l'unu e-dobe ekemu Chipfu, bu Chileke unu; bya etsokwapho uzo, o toru. 10 Ünwu-eliphe l'ophu ahümä l'unu zarü epha laaru Chipfu; ephé atsqahaa unu ebvu. 11 Teme Chipfu emee g'unu nweru iphe okpobe enweru; nwushia unwu okpobe anwushi; unwu iphe-edobe unu anwushi nwa okpobe anwushi; unwu iphe, unu meberu l'alí emehu okpobe emehu l'alí ono, Chipfu riburu nna unu phé angu le ya a-nu unu ono. 12 Chipfu a-guharu unu ulo eka oodobeje eku iya l'imigwe; g'igwe dzeje mini gbaa l'alí unu; l'orwuberu iya; l'oo goru onu-oma nu iphe, bükpoo ozi, unu gude eka unu jee. Unu ejieje ikpoto oha ugwo; unu ta adudu ndu unu eje ejita. 13 Chipfu e-meje unu g'unu bürü ishi; unu ta anodu ndu ozo l'eka. L'o mee; unu akaephö shingushingu eje; unu ta abyadü alwa alí alí; ole o kwa me unu -nodu angabé nchi l'ekemu Chipfu, bu Chileke unu, bu ophu mu aturu unu ntanu-a su g'unu leta enya; meje iya ememe. 14 Unu ta agbakutakwaru ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a azu me nanu. Unu ta aha-kwa iya; meahaa iphe ozo; tsolahaa agwa ozo, unu a-nodu abarü eja.

**Aphu, aa-nu onye te emejeedu iphe,
a sru g'o mee
(Uke 26:14-46)**

15 “Ole o -bükwanyurua l'unu ta angadu nchi l'olu Chipfu, bu Chileke unu; ophu unu eletaduru enya eme ekemu iya g'oha; ophu unu etsoduru iphe, o toru okpa iya su g'e tsoje, bugba iphe, mu aturu unu l'ekemu ntanu-a; be mburonu-a g'o ha a-byapfutakwa unu; etso unu purupuru.

16 “Mburonu a-nodu etso unu l'oma mkipkpu; etso unu l'egu.

17 “Mburonu a-nodu etso nkata, unu evuje eje l'egu; waa ikwe, unu atsuje nri.

18 “Mburonu a-nodu etso unwu, unu nwütaru anwüta; etso unwu iphe, unu meberu l'alí; etso unwu, eswi unu nwüshiru; mækpoo ikpoto eghu me aturu unu.

19 “Mburonu a-nodu etso unu me unu -nodu abata abata; l'o tsokwapho unu me unu -nodu alufu alufu.

20 “Chipfu a-tü unu ɔnu; tü unu ęberebete; meru ghajoghajoghajo nü unu l'iphemiphe, unu byiberu eka ememe. Oo-me iya unu egube ono gbiriri jasü unu abüru mkpurupyata; mbü ola-l'iswi atü unu l'uzorehu; l'ejø-ememe, unu watarü ememe; gwobe Chileke. 21 Chipfu e-gudeephø ejo iphe-ememe swiru unu gbiriri jasü unu abvüebe l'alj ono, unu abahü eje alwüta g'ø bürü k'unu ono. 22 Chipfu a-tü unu ɿhu, ami mini; yee ɿhoku; yee ɿhu-ekoko; yee oke okpomoku; l'o mee; anwü akpøbe; iphe unu meberu l'alj ahashia manü; l'e gude ogu-echi gbushia unu. Iphemiphe ono emekpaa unu ɿhu jasü unu abüru mkpurupyata. 23 Akpaminigwe-a, unu vu l'ishi-a-bürü onyirubvu; alj, unu zoberu ɔkpa abüru mgborogwè. 24 Chipfu e-me gë mini, gege edze l'alj unu bürü urwuku; yee udzu. O bürü igwe a-nödu edze urwuku yee udzu ono ekpu unu gbiriri jasü unu abvüebe.

25 “Chipfu a-ha gë ndu ɔhogu unu lwü-kpee unu. Unu e-dzebe edzebe byapfuta ndu ɔhogu unu ɔgu; ole unu a-gba nanü nanü; gbakashihu. Unu abüru ndu ali-eze ndu mgboko l'ophu a-nödu aso oyi. 26 Odzu unu a-büru nri ɿnu, ephe l'eli; yee anü, bu l'eliphe; ophu ɔ dudu onye bya eye phø ebvu; chifü phø. 27 Chipfu a-tü unu ejo-onwo ndu l'jiputu; waa oke-ejo-onwo; waa onwo, aba yoyoyo; waa ɛkpa-ebiyi; ophu unu abyadü aka mma l'iphe-ememe ɔbu. 28 Chipfu e-me g'øbvu bya unu; unu atsüahaa ishi; egomunggo eswehu unu. 29 Echilabø eswe bę unu a-wata ebyiphe eka ebyiphe g'eka onye atsü ishi ebyiphe eka l'ochii. Ophu ɔ dükpodaa iphe, unu byiberu eka k'ememe, byaru ekeru ekeru. Aa-nöduephø akpa unu ɿhu; ana unu nfü mbökumboku; ophu unu abyadü enweru onye a-gbaru unu mkpu.

30 “Ii-je lę nwanyi jebua; oo-bürü onye ozo e-mechaa jepfuaha ya. L'i kpua ulo kpü-ghe; ole i ti buduru iya. L'i kqo opfu-vayinu; i tii ghotadu mebyi iya. 31 Oke-eswi ngu bę aa-nödu l'atatiphu ngu gbua; ole i tii tadü anü iya. Nkapfü-igara ngu bę aa-nata ngu l'okpehu; ophu a byadu akpü-phutaru ngu iya azü. Aturu ngu bę ee-rwuta chıru nü ndu ɔhogu ngu; ophu ɔ dudu onye agbaru ngu mkpu. 32 Ünwü unu unwoke; yee ke nwanyi bę aa-chıru nü ndu ɔhozo. Enya aduephø unu l'uzo mbökumboku gbiriri jasü enya agbahü unu tsükiribaa. Eka unu bę e-rishihu erine; ole ɔ tó dudu iphe unu adü ike ememe. 33 Ndu unu amadü bę e-ri iphe, unu körü l'opfu; mbü iphe, unu setarü l'akanya. Iphe, a-nöduephø etso unu kpoloko bü mkpamehu; yee mkpawere mbökumboku; 34 k'ophu bü l'iphe, unu e-gude enya unu hümä a-gbaghaa unu iphu. 35 Chipfu a-tü unu ejo-onwo, eme ejo ɿhuka l'ikpere; me l'okpa l'ophu; mbü ejo-onwo, ata byadü akpøhu akpøhu. Ejo-onwo ono e-shiephø unu l'obochi-ɔkpa phokota jasü l'ishi.

36 “Chipfu a-chıta unu; yee onye unu hötaru g'ø bürü eze unu; laa ɔha, unu ta amadü; ophu nna unu oche phø amajeduru ɔha ɔbu. O bürü l'eka

ono bę unu a-nodu baarę agwa eję; mbü agwa, e gude oshi; yęe mkpuma mee. ³⁷Unu a-büru ndu ęka ono, Chipfu a-chiru unu laa ono iphe, anyi ishi ędzu; iphe, e gude anma l'ejo etu; waa iphe, e gude agba mgbonu.

³⁸"Unu e-mebekwa iphe, ha shii l'alị; ole iphe, unu a-kpata iya ta abadu ishi; noo kelle igube e-mebyishi iya. ³⁹Unu a-gba opfu-vayinu koo ya opfu; ole unu ta angudu mée, shi iya nü; ophu unu awotadu akpuru, shi iya nü; noo kelle ęnwehu a-tafu iya. ⁴⁰Oshi olivu a-tuko alị unu sweta; ole unu ta abyadu ete onwunu manu, shi iya nü; noo kelle akpuru iya e-rishihu; dashia. ⁴¹Unu a-nwüshi unwoke; yee ęnwanyi; ole ephe ta abaduru unu urwu; kelle aa-kpü phę lę ndzü laa əhoso. ⁴²Iphe, bü oshi, pfuru l'alị unu; waa iphe, unu meberu emebe bę igube a-tapayashibebe.

⁴³"Ndu lwaru alwalwa, bu l'echilabu unu bę ęka phę l'a-kangoje k'unu əkpobe akango; unubedula akaephō alwa alị alị eje. ⁴⁴Ephe e-jieje unu ęgwo; ole unu tee nwedu ophu unu e-jie phę. O büru ęphebedua a-bujeru ishi; unubedula anodu phę l'eka.

⁴⁵"Mburonu ono g'o hakota l'a-dapfuta unu; chia unu kpabę kpabę; jasü l'o gude unu; mee; unu abüru mkpurupyata. Noo kelle unu ta ngabęduru Chipfu, bü Chileke unu nchị mee ekemu iya; mę iphe, o toru əkpa iya sụ g'e tsoje. ⁴⁶Mburonu ono a-dü unu l'ehu; büru unu iphe-ohubama; yęe iphe, dü biribiri; ęukwapho oshılıkpa unu l'ehu jasü l'ojejoje. ⁴⁷Eshinu unu te egudedu əhu-ütso; tee ęswa; jeeru Chipfu, bü Chileke unu ozi teke iphe shi ejehuru unu lę ree; ⁴⁸bę unu a-swị ęgu nri; waa ęgu mini; gbaru oto; teme ęko iphemiphe adüru unu; unu ejeeru ndu əhogu unu ozi; mbü ndu ono, Chipfu e-ye g'ephe bya etsoo unu ęgu ono. L'o woru odogoro-igwè nyabę unu l'olu; jasü unu abüru mkpurupyata. ⁴⁹Chipfu e-duta oha, shi ęzenya; mbü l'eka igwe beru alị beru; g'ephe zia phaa g'ugo bya ezikota unu. Oha ono a-büru ndu unu ta anüyü olu phę. ⁵⁰Oha ono bę iphu a-gba igirigiri; k'ophu bü l'ephe ta ağıbedu ndu bü ogerenya iphe; ophu ephe aphüduru ęnwegirimma obu-imemini. ⁵¹Ephe e-ripya ęnwu iphe-edobe unu; waa ęnwu iphe, unu meberu l'alị; jasü e mebyishibebe unu. O to dudu ereshi unu; mę mée əphüú unu; mę manu unu; əzoo eswi unu; mę ęnwu atüru unu, ephe byaru aharu unu gbiriri jasü unu alakota l'iyyi. ⁵²Ephe a-nö-phekota mkpükpu, nogbaa l'alị unu mgburugburu gbiriri jasü ęgbulö, ha l'eli ono, a kpışhiru ike ono, unu chiru ępfu kwęe ono aphofu daa. Ephe a-nö-phekota mkpükpu unu l'ophu, nogbaa l'alị unu l'ophu mgburugburu; mbü alị ono, Chipfu, bü Chileke unu ńnuru unu ono.

⁵³"Shita l'iphe-əhuka, ndu əhogu unu e-me g'unu je teke ęphe a-nö-phe mkpükpu unu ono mgburugburu bę e-me; unu awata ata iphe, shi unu l'ehu; mbü wata ata ęnwu unu unwoke; mę ęnwanyi, bü ęnwu, Chipfu, bü Chileke unu ńnuru unu. ⁵⁴Oo-dü-tabe ejı; k'ophu bü lę nwoke, kacha-kpoo enweru obu-imemini; bya abüru onye iphe kachaa erwu l'ehu bę imemini ęnwune iya nwoke; əzoo nyee ya, o yeru obu; əzoo ęnwu iya,

ghuduru nü ta adqedu. ⁵⁵Ophu o byadu ebuta anü nwa iya ono, qota ono; bee onye lanü lę ndu ono. Iphe, a-kpata iya nü abürü l'o tó dqedu iphe ozo, phodubaaru iya l'eka; kele ndu oħogu unu no-pheru unu mgburugburu; unu noðu eje iphe-ħukka. ⁵⁶Nwanyi, kachakpoo enweru obu-imemini; bya abürü onye iphe kachaa erwu l'ehu l'echilabø unu; mbu onye anodu je arwo ali ge ya zoħe okpa lę g'o nweberu obu-imemini; yee g'iphe erwube iya l'ehu; bę imemini ji iya, o yeru obu; mę nwa iya nwoke yee kę nwa-nyi ta adukwa. ⁵⁷Unwu, oo-noðu anwushi; mækpoo eze, l'etsoje nwa bę oo-meje lę mpya ge ya atuko iya taa nkinyi iya. O bürü iphe, a-kpa iya nü bu ɔkpa-nri, a-dü nü; yee iphe-ħukka, ndu oħogu unu e-me g'unu jee teke ono, ephe a-no-phe mkpukpu unu mgburugburu ono.

⁵⁸"O -bürü l'unu te eletaduru ənya meje iphemiphe, e pfuru l'ekemu-a, e deru l'ekwo-a; k'ophu unu a-noðu akwabę əpha-a übvü; mbu əpha ono, du akpabiri bya adu ebvu ono, bu iya bu Chipfu, bu Chileke unu; ⁵⁹bę Chipfu e-mekwa g'ejo iphe-ħukka, etu iya adujeduru dapfu unu l'awa unu; mbu ejo iphe-ħukka, a-pa əka; teme l'oonee ədu alala; wafua ejo iphe-ememe, a-dü iberezi; teme l'oomee əriri nggeringge. ⁶⁰L'o wofutakwarupho unu iphe, bu ejo iphe-ememe ono, l'emeje ndu Ijiputu ono, bu ɔphu unu shi atsuje ebvu ono g'o bya arakwaruro unu arakuru l'ehu. ⁶¹O bukwarupho iphe, bu iphe-ememe; mę iphe, bu iphe-ħukka, e deduru l'ekwo ekemu-a bę Chipfu e-vuru byabę unu l'ishi gbiriri jasü unu abürü mkpurupyata. ⁶²Unu abya abürü ndu a-phodu nwanshiji nwanshiji; l'unubę ndu shi dütabe igwerigwe ge kpokpode, no l'igwe. O bürü iphe, a-kpa iya nü bu l'unu te emeduru Opfu Chipfu, bu Chileke unu. ⁶³O bürü egube ono, Chipfu gude ħeu-ħtso mee g'iphe duru unu lę ree; bya emee g'unu ka l'otu ono; nokwapho ge Chipfu e-gude ħeu-ħtso; mee; unu abürü mkpurupyata; mekwaapho; o tó dħeddu iphe, unu a-bu; l'e phefu unu l'alı ono, unu eje alwuta ono.

⁶⁴"Chipfu a-chika unu; mee unu edzuru mgboko l'ophu; e -shi l'ishi mgboko ishi iya-a jasü l'ishi iya ɔphuu. Eka ono bę unu a-noðu baaru agwa ejá; mbu agwa, e meru l'oshi; yee mkpuma. Iphe ono bürü iphe, unu ta mahaada; teme ɔphu nna unu oche phę amajeduru iya. ⁶⁵Ole iphe ta abyadu adu unu lę nphe l'echilabø əha m'əha ono; ɔphu ɔkpa abyadu adu unu doo. O chia iphe, Chipfu e-me bu l'oo-me g'obu te unu etete l'eka ono; ənya agbahukota unu əchii; aphu ejá unu obu. ⁶⁶Ndzü unu a-noðu awa awawa; mbu l'eswe l'ənyashi bę unu a-noðuje lę ndzü-agugu. O to nwedu onye a-maru; ?ya a-dzurū-a ndzü; tōo ya ta adzudu. ⁶⁷Teke o beru l'ħtsu bę unu a-su: 'Ome o bukponu l'uzenyashi!' Teke o bu l'uzenyashi; unu asu: 'Ome o bukponu l'ħtsu!' Iphe, a-kpata iya nü abürü oke ndzü-agugu, a-noðu l'ime ɔkpoma unu; yee ejo-iphe, unu e-gude ənya unu ahumagħabbe. ⁶⁸Chipfu e-ye unu l'ugbo-mini; mee unu alaphu azu l'alı Ijiputu, bu əka ono, ya sħru l'unu te ejeba qed ozo ono. Eka ono bę unu a-kpobe

onwunu k'erere; ge ndu oħogu unu zħia unu g'unu bħru ohu phē unwoke; mē k'ūnwanyi; ole o tqo dudu onye e-kwe azu unu.”

Ogbandzu, Chileke yele ndu Ízurēlu għbaru le Mώwabu

29 ¹Qwaa bu iphe, e pfuru l'ogbandzu ono, Chipfu tħru Mósisu eku-mu sū g'o mee ge yele ndu Ízurēlu għaa l'alj ndu Mώwabu ono; a-għrifukwa ogħandzu oħphu yele ephe għbaru l'úbvú Horębu.

² Mósisu bya ekukobbe ndu Ízurēlu g'ephe ha; su phē: “Unu gudewaa ċenja unu huma iphemiphe, Chipfu meru Fero; waa ndu-ozi iya l'ophu; waa alj iya l'ophu l'alj ndu Ijiputu. ³ Ċenja unu ċeo ċeo bę́ unu gude huma iphe-ohutama, paru ċeka ono; yee iphe-ohumalena ono; mē iphe, dugħbaa oke biribiri, nwurū nū ono. ⁴ Ole Chipfu ta nħuduru unu uche, emeje g'iphe doo ċenja; waa ċenja, unu e-gude huma izzu; waa nchi, unu e-gude anu iphe jasu ntanu-a. ⁵ Mu duru unu unction apha labo l-echięgu; oħphu uwe unu akahuduru unu l'ehu; oħphu akpo-okpa unu akahuduru unu l'okpa. ⁶ Unu ta tadlu buredi; oħphu unu angħuduru mée; őzoo iphe őzo, atsū atsutsu; k'ōħphu unu a-maru l-qqo mu bu Chipfu bya abūru Chileke unu. ⁷ O be teke anyi rwuru alj-ċeka ono; Sihonu, bu eze ndu Heshibonu; waa Ogu, bu eze ndu Beshanu lu fuata bya adatso anyi oġu; anyi l-wu-kpee phē. ⁸ Anyi l-wuata alj-phē bya eworu iya nū őkpa-ipfu Rübenu; waa Gadu; waa őkpa-ipfu Manásə, e keru ċeo; woru iya nū phē g'o bħru okiphe phē. ⁹ Oo ya bu le-a; unu dobekwa opfu, e pfuru l'ogħandzu-a; unu emeje iya eme-me; g'iphe, unu kubheru ċeka ememe abużjeru unu uesto.

¹⁰ “Għunu ha ntanu-a p-fukotaru l'iphu Chipfu, bu Chileke unu; mbu ndu ishi unu; őkpa-ipfu unu; waa ndu bu ogerenya unu; waa ndu nweru ċenja, nogħbaa l-echilabu unu; mékawpho ndu bu nwoke le ndu Ízurēlu l'ophu; ¹¹ yee unctionima unu; mē unctioni, unu alu alulu; waa ndu l-waru alwal-lwa, bu l-ċeka unu kpoberu ulla-ekwa unu, bu ndu awaru unu nkun; ekuru unu mini; ¹² k'ōħphu unu le Chipfu, bu Chileke unu a-għadha ndżu; unu ayiru l-langħu ono, Chipfu, bu Chileke unu eriru unu ntanu onoya. ¹³ Għee-shi g'o mee unu ntanu-a g'unu bħru ndibe iya; g'o bħru Chileke unu, bu iya bu iphe, o pfuru; bya abūru iphe, o riburu nna unu oħċe phē, bu Ēbirihamu; waa Áyizaku; waa Jiekkopu l-langħu. ¹⁴ Ogħandzu-a, mu no l-ċeka-a eme g'unu għaa ntanu-a; mē angħu-a, mu eri eye iya-a ta abu kwa unubedua bę́ yi ya nū kpoloko. ¹⁵ O yi ya; mbu onye anyi l-īya tukko pfuri l-atatiphu Chipfu, bu Chileke anyi l-ċeka-a; o yiżu iya; mbu onye anyi l-īya ta nođu l-ċeka-a ntanu-a.

¹⁶ “Unubedua l'onwunu bę́ o doru ċenja ree g'anyi shi buru l'alj ndu Ijiputu; waa g'anyi shi ghakota alj-ndu oħozo; jee għbiriri; jasu anyi rwua ċeka-a. ¹⁷ Teme unu humawaa ahħuma ahħuma, ephe emeshi; mē agħwa phē, bu iphe, ephe pyiru l-ħoshi; mē oħphu ephe wataru le mkpuma; waa oħphu a kpuru le mkpolaq-ochha; waa mkpolaq-ododo. ¹⁸ Unu letakwa ċenja g'o

tọ dụ nwoke; ozoo nwanyị; ozoo ipfu; ozoo (okpa-ipfu) obu iya a-lụfu l'eka Chipfu, bụ Chileke anyi no; tugenye je abaaharụ agwa ndu ophozo ono eja. Unu te ekwekwa g'ejo-iphe, egbu ebugbugu bya atso ilu egube ono kpofuta l'echilabọ unu. ¹⁹Gọ tọ dükwa onye a-nümacha ejo onu, aatụ-a l'owata agorù onu-oma anụ onwiya sụ l'ehu a-dụ iya-a guu; m'obeta ya tsoru okpoma-mgbashị, shi iya l'obu. Kele egube iphe ono -dụ bẹ ali, mini dụ yee k'okponku a-tuko bürü mkpurupyata. ²⁰Chipfu ta abyakwa aguru onye obu nvụ. Ehu-eghu Chileke; yee okophoo ya a-noduwaro swiru onye obu. Teme mburonu ono, e deshiru l'ekwo-a a-dapfuta iya; teme Chipfu e-hufu əpha onye ono lę mkpula akpaminigwe-a. ²¹Chipfu a-hota onye ono l'okpa-ipfu Ízurelụ l'ophu dobe g'ejo-iphe nwüaru iya; mbụ ejo onu ono, e pfuru opfu iya l'ekwo ekemu-a, e deru ogbandzu-a.

²²"Unwu unu, bụ ogbo ophu e-tsota k'unu; me ndu bụ nlwamulwa, shi l'eka dụ enya a-huma ejo-iphe, a-nwụ l'alị ono; waa iphe-ememe, Chipfu e-gude kpakaa alị ono. ²³Alị ono g'o ha bẹ iphe, e-jiru iya nụ bụ ọku nshi-egbe; waa únú; yee onwu-phuruphuru; k'ophu bụ l'a taa kođu iphe l'alị ono; ophu ọ dudu iphe, emehu iya nụ; ophu əswa efukpoda ya nụ. Mbụ l'ee-me iya iphe, e meru Sodomu; yee Gomora; mee ya iphe, e meru Adam; yee Zebowimu; bụ ndu Chipfu gude oke əhu-eghu iya mebyishia ono. ²⁴Qhamoha l'ophu atuko jiahaa sụ: '?Bụ gunu kparu iphe, Chipfu meru alị-a egube-a; mbụ iphe, kparu iphe, ọ tukoshiro alị-a ejo oke əhu-eghu iya egube-a?'

²⁵"Noo teke ndiphe e-yeru phę onu sụ: 'Iphe, kparu iya nụ bükwa lę ndu ono gbakütarу azụ l'ogbandzu Chipfu, bụ Chileke nna phę oche, bụ ophu əphe l'iya gbaru teke ono, o dufutaru phę l'alị Ijiputu ono. ²⁶Əphe gbafuru je abaaharụ agwa eja; bya ephozeharu iya; mbụ agwa əphe amadụ; teme ophu ọ budu yebedu nüru phę iya. ²⁷O iphe ono kparu iphe, oke əhu-eghu Chipfu gbanwuhuru ọku l'eka alị-a no; k'ophu ọ tukoriру ejo onu, a tịru dee l'ekwo ekemu-a kpukposhi phę l'ehu. ²⁸Tobudu iya bụ; Chipfu phefụ phę l'alị ono g'onye phefuru ogbarabvu-oshi; ọ bürü oke əhu-eghu iya; yee enya, ata iya kpitikpiti bẹ o gude nwuru phę ye l'alị ndu ozo g'o dunaa nta.'

²⁹"Iphe, e domiru edomi bụ kẹ Chipfu, bụ Chileke anyi; obenu l'iphe, e meru g'a maru bụ k'anyibedua; waa ụnwu anyi jasụ l'ojejoje; k'ophu anyi e-meje iphemiphe, e pfuru dee l'ekwo ekemu-a."

Iphe e-jehuru onye izimanụ lwaru azu

30 ¹"O ya bụ; teke iphemiphe-a mejejerupho unu; mbụ agò onu-oma yee atu onu ono, mu togboru unu ono; unu nodu l'echilabọ qhamoha ono, Chipfu, bụ Chileke unu chikashiru unu; unu laa je anodu ono; nyata iya; k'ophu o rwuru unu l'uche; ²k'ophu unu lwaphutaru azụ lwapfuta Chipfu, bụ Chileke unu; bya emeahaa olu iya, bụ iphemiphe

ono, mu at̄uru unu ekemu iya ntan̄u ono; mb̄u unub̄edua unu l'ünwe-girima ibe unu; unu gude obu unu g'ō ha; yē ndz̄u unu l'ophu lwa ³b̄ Chipfu, b̄ Chileke unu e-dophu unu az̄u l'önodu unu; mb̄u l'oo-ph̄uru unu obu-imemini; bya edufutakota unu l'öhamoha ono, b̄ eka Chipfu, b̄ Chileke unu ch̄iru unu ye onoya. ⁴O -nwekp̄orū ndibe unu ono ophu a ch̄iru jeye l'eka igwe beru al̄i beru; Chipfu, b̄ Chileke unu ejele-a eka ono je eduphuta ph̄e az̄u; mb̄u l'oo-jekpoephō l'eka ono je ekua unu. ⁵Mb̄u l̄ Chipfu, b̄ Chileke unu e-duphuta unu az̄u l'al̄i ono, b̄ k̄ nna unu oche ph̄e ono; l'ō b̄uru k'unu. L'o meeru g'iphe d̄uru unu l̄ ree; mee g'unu barah̄u jaa àjajà ka nna unu oche ph̄e shii. ⁶Chipfu, b̄ Chileke unu e-bu unu úbv̄u l'ime obu; bukwaphō awa unu úbv̄u l'ime obu; k'ophu b̄u l'unu e-ye Chipfu, b̄ Chileke unu obu unu g'ō ha; gude ndz̄u unu l'ophu yee ya obu; k'ophu unu a-nod̄u ndz̄u. ⁷Qo ya b̄u; Chipfu, b̄ Chileke unu at̄uko ot̄onu-a byab̄e l'ishi ndu ohogu unu; waa l'ishi ndu kp̄oru unu ash̄i eme unu ewere. ⁸Noo teke unu a-lwaphuta az̄u bya emeahaa opfu, o pfuru; mb̄u Chipfu, b̄ Chileke unu; bya awata emekota iphe, b̄ukpoo ekemu iya, b̄ ophu mu at̄uru unu ntan̄u-a. ⁹Chipfu, b̄ Chileke unu e-me g'iphe, unu k̄uberu eka ememe jehuru unu; mekwaphō g'unu nw̄ushia ụnw̄u; waa g'iphe-edobe z̄ushiaru unu; t̄eme iphe, unu meberu l'al̄i emehukwaphō; k̄ele Chipfu e-mechaa gude ehu-ut̄so ozobaa mee g'iphe jehuru unu; egube ono, o gude ehu-ut̄so meeru iya nna unu oche ph̄e ono; ¹⁰m̄e o -b̄uru l'unu ngaberu nchi l'opfu Chipfu, b̄ Chileke unu; meje ekemu iya; waa iphe, o t̄oru ɔkpa iya s̄u g'e t̄soje, b̄uchaa iphe, e deru l'ekwo ekemu-a; yefua m'ō b̄uru-a l'unu e-gude obu unu g'ō ha; waa ndz̄u unu l'ophu dak̄obe lwaphuta az̄u lwaphuta Chipfu, b̄ Chileke unu.”

Opfu mkp̄ochi-ishī

¹¹“Noo k̄ele ekemu-a, mu at̄uru unu ntan̄u-a ta at̄sunukakwa unu l'ehu ememe; ophu o karikwaru unu eka. ¹²Opfu ono ta nod̄u l'imigwe k'ophu unu a-j̄i s̄u: ‘?B̄u onye e-nyihu imigwe je ewota iya bya araaru anyi arara; k'ophu anyi a-ngab̄e iya nch̄i mee ya?’ ¹³T̄eme ophu o nod̄u l'az̄u eze-enyimu az̄u iya ophuu; k'ophu unu a-j̄i s̄u: ‘?B̄u onye a-da eze-enyimu je ewota iya raar̄u anyi arara k'ophu anyi a-numa iya meahaa ya?’ ¹⁴Obenu l'opfu obu n̄okpoo unu ntse ɔkpobe anono; mb̄u l'unu kp̄u iya akp̄ukpu l'önü; t̄eme o nod̄u unu l'obu; k'ophu unu e-mekwan̄u iya ememe.

¹⁵“Unu lenu; ntan̄u-a b̄e mu dobekwaru unu ndz̄u; waa eka-at̄utu; bya edoberu unu anw̄uhu; yē ola-l'iswi. ¹⁶O -b̄uru l'unu yeru Chipfu, b̄ Chileke unu obu; bya etsokota ụzo iya; mb̄u edobe iphe, o t̄uru l'ekemu; waa iphe, o t̄oru ɔkpa iya s̄u g'e t̄soje; waa iphe, o s̄uru g'e meje, b̄u iya b̄u iphe, mu ezi unu ntan̄u-a; b̄e unu a-nodukwa ndz̄u; jaa ka l'otu; t̄eme Chipfu, b̄ Chileke unu ekebe unu l'oma l'al̄i ono, unu abah̄u eje alw̄uta nw̄oru ono. ¹⁷Ole o -b̄uru l'unu wofuru ɔkpoma unu l'eka Chipfu no; ophu

unu ekwedu angabé nchi; unu haa; e deta unu; unu je ephozeharu agwa; baaharü iya ejá; ¹⁸bé mu arajakwaru iya unu araja ntanü-a sú l'unu alakwa l'íyi. Ophu unu ebukwa nöö qödú l'alí ono, unu abya ada ényimu Jiódanu eje alwüta nworu ono. ¹⁹Ntanü-a bé mu ekukwa igwe yée alí g'ö bya agbaa unu ekebe lë mu dobeakwaru unu ndzü; bya edoberu unu anwühu; doberu unu önu-oma; yée mburonu. Oo ya bù lë-a; unu hatalekwaad ndzü; k'ophu unu lë ndu a-büru oshilökpa unu a-tükö nödu ndzü; ²⁰k'ophu unu e-ye Chipfu, bù Chileke unu obu; waa k'ophu unu e-meje opfu iya; waa k'ophu unu l'iya araküru; noo kèle oo yébedua bù ndzü unu. O büru iya bù l'unu nö ndzü ogologo; k'ophu unu e-buru l'alí ono, Chipfu rifuru nna unu oche phë l'angü lë ya anü phë ono; mbù ndiche unu phë, bù Ébirihamu; waa Áyizaku; yée Jiékopu.”

Jioshuwa anö-chi énya Mósisu

31 ¹Töbüdu iya bù; Mósisu nödu epfukpoekwapho opfu-a anü ndu Ízurelu g'éphe ha; ²sü phë: “Nta-a bé mu kawaru nka nöwa ükporo apha ishii; ophu mu adqedu ike edu unu eje ejeje alwa alwalwa. Teme Chipfu sükwa mu phö gé mu ta adafükwa azü ényimu Jiódanu azü iya ophuu. ³O büru Chipfu, bù Chileke unu e-vutu üzö; unu etso iya je adaa ényimu ono. O büru iya a-tükö qhamoha-a mebyishiaru unu; mee; unu alwüta alí phë nworu. O büru Jioshuwa e-vutaru unu üzö; unu etso iya je adaa ényimu ono, bù iya bù gé Chipfu pfuru iya. ⁴Chipfu emee phë egube ono, o meru ndu eze ndu Amoru, bù Sihonu yée Ogu; bù ndu o mebyishiru; yée alí phë. ⁵Mbù lë Chipfu e-woru phë ye unu l'eka; ole g'unu mekötakwa phë gé mu sürü g'unu mee phë. ⁶G'ökpehu dükwa unu; unu eshihu obu ike. Gé ndzü ba agükwa unu; ophu unu atsükwa phë ebvu. Noo kèle oo Chipfu, bù Chileke unu l'onwiya bù onye du unu eje. O to byadu aha unu; ophu o leswedu unu énya.”

⁷Mósisu bya ekua Jioshuwa; bya anödu l'atatiphu ndu Ízurelu g'éphe ha sü iya: “G'ökpehu dükwa ngu; l'i shihu obu ike; kèle oo kwa ngu e-tsoru ndu-a bahü l'alí ono, Chipfu riburu angü l'oo-nü nna phë oche ono. O büru gubedua l'e-me g'éphe lwüta iya nworu. ⁸O büru Chipfu l'onwiya e-vutakwanüru ngu üzö; teme l'o nödukwapho swiru ngu eswiru. O to byadu aha ngu; ophu o leswedu ngu énya. Gé ndzü ba agükwa ngu; ophu obu etekwa ngu etete!”

Agü ekemu ono

⁹Noo ya; Mósisu bya edee ekemu ono edede woru nü ndu-uke, bù phë bù oshilökpa Lívayi, bya abüru phë apaje okpoko ogbandzu Chipfu; nükwa iya phö ndu bù ogerenya lë Ízurelu g'éphe ha. ¹⁰Mósisu bya atükwaru phë phö ekemu sü phë: “A -nojchaephö apha ésa; oo bvüjephö, bù iya bù l'apha akagbu ugwo; mbù teke ono, aaboje Qbo-Mkpù ono;

¹¹ teke ndu Ízurélu wufutakotaerupho l'iphu Chipfu, bù Chileke phè l'eka ọo-hota dobe g'unu dzukojé; teke ẹphe dzukoerupho; unu agua ekemu-a gé Ízurélu l'ophu nümakota g'ẹphe ha. ¹² Unu dzukobè phè l'eka lanù; unwoke mè ụnwanyi; yee ụnwegirimà; mè ndu lwarù alwalwa, bu lè mkpükpu lè mkpükpu unu; k'ophu ẹphe a-tuko ngabè nchì; nwuta atsù Chipfu, bù Chileke unu ebvù; tème ẹphe eleta enya emekòta iphe, e pfuru l'ekemu ono g'ọ ha. ¹³ Unwu phè ndu ophu teke amadù ekemu-a bé aa-nümakwa iya phò nwuta atsù Chipfu, bù Chileke unu ebvù jasù g'unu e-buberu l'alì ono, unu ada ẹnyimu Jiódanu eje enworu ono.”

Aanma ọkwa lè ndu Ízurélu e-mechaa kwefuru Chileke ike

¹⁴ Tòbudu iya bù; Chipfu bya epfuru yeru Mósisu sù iya: “Mbòku, ji-nwuhu erwuakwa ntse. Kua Jioshuwa; g'unu l'iya tuko swíru bya apfuru l'ulo-ékwa-ndzukò gé mu karù iya iphe, oo-me.” Mósisu yee Jioshuwa bya ejerwua je apfuru l'ulo-ékwa-ndzukò obu. ¹⁵ Chipfu gude urwukpu, kpùru oronmono bya l'ulo-ékwa-ndzukò ono. Urwukpu ono kpùra oronmono l'ònú-abata ulo-ékwa-ndzukò ono.

¹⁶ Chipfu sù Mósisu: “Nta bé ịibyakwa alapfu nna ngu oche phè. Ole ndu-a ta adukwa g'ẹphe a-nó-beru; ẹphe awata apharwùshi onwophe g'ụnwanyi ükpara l'abarù agwa ndu alì ono, ẹphe abahù ono eja. Ẹphe agwòbe mu; mebyia ọgbandzu ono, anyi l'ẹphe gbaru ono. ¹⁷ O bụru teke ono bé ẹhu-eghu mu e-nwuaaha phuruphuru. Mu agwòbe phè; woru iphu wohaaru phè. L'e woru phè mebyishia. Ikpoto ejo-iphe; mè iphe-ehuka a-dapfu phè; k'ophu ẹphe a-wata epfu l'eswe mbòku ono sù: ‘Iphe, meru g'o gude ejo-iphe-a byapfuta anyi bùkwa l'ọo lè Chileke anyi ta anöedu l'echilabò anyi.’ ¹⁸ Mbòku ono bé mu wohafutajeru phè atatiphu mu. O bụru iphe, a-kpa iya nü bù iphe, bùkota ejo-iphe, ẹphe e-mekòta; merwua k'ophu bù l'ẹphe a-gharu agwa ozo iphu.

¹⁹ “Nta-a bù g'i woru ebvù-a dee l'ekwo dobe; gujeru onwongu; l'i zikwaa ya phò ndu Ízurélu g'ẹphe maru iya agugu; g'o bụru iphe, mu e-gude agba phè ekebe. ²⁰ Mu -durwutae phè phò l'alì ono, manu-ènzu yee mini ẹra-eswi asò gborogboro ono; mbù l'alì, mu kweru nna phè oche phè ukwe iya; bya eriru angù yeru phè iya ono; ẹphe -rijiaha ẹpho bya adù okporokpo; bù ẹphe a-gharu agwa ozo iphu; jehaarù phè ozi; nmaahaa mu phulaphula; bya emebyia ọgbandzu mu. ²¹ Ikpoto ejo-iphe; mè iphe-ehuka -dapfuè phè phò; ebvù ono agbaa phè ejo ekebe; kèle oshilokpa phè ta abyadù agu-buhu iya agu-buhu. Noo kèle mu mahawarù idzu iphe, ẹphe achì k'ememe; témánu mu durwutaje phè alì, mu riburu angù anụnu-a.”

²² O ya bù; Mósisu dee ebvù ono mbòku ono; bya eworu iya zia ndu Ízurélu.

²³ Chipfu pfuaru Jioshuwa nwa Nunu iphe, oo-me; sù iya: “G'okpe-hu dükwa ngu; l'i shihu obu ike; kèle ọo gübuedua e-du ndu Ízurélu laa

l'alị ono, mu riburu angu lę mu a-nü phę ono. Mbędua e-swieriNgu phę eswiru."

²⁴Mósisu dekötachaephı ekemu-a l'ekwo; e -shi l'ishi jeye l'eka ọ bvụ-ru; ²⁵o pfuaru oshilökpa Lívayi, bụ ndu apaję okpoko ὁgbandzu Chipfu; sụ phę; ²⁶"Unu nata ekwo ekemu-a dobe lę mgburéku okpoko ogba-ndzu Chipfu, bụ Chileke unu ono; g'o nödu l'eka ono agba unu ejo ekebe. ²⁷Kele mu maru g'unu bụ-be ndu ekwefuje ike; waa g'unu bụ-be ndu ejo-okpoma. Ọ -bụru l'unu shiwa nta-a, mu nökwdadu swiru unu-a bụru ndu kwefuru Chipfu ike; lewaro g'oo-dụ me mu nwụhuephı! ²⁸Unu kukoberu mu ndu bụ ọgerenya l'okpa-ipfu l'okpa-ipfu nönu g'ephe ha; yee ndu-ishı unu; gę mu pfua opfu-a ye phę lę nchị; mu ekua igwe yee alị g'o bya agbaa phę ekebe. ²⁹Kele o dokpotoru mu ẹnya rengurengu lę mu -nwụhu-chaa bę unu a-wata eme ejo umere, rehuru erehu; mbụ unu ahaa ụzo-a, mu türü unu l'ekemu sụ g'unu tsoje-a. L'iphu bę ejo-iphe a-dapfukwa unu; noo kele unu a-nödu eme iphe, dụ eji l'iphu Chipfu; shi nno gude iphe, unu gude ęka unu meta kpatsu iya ęhu-eghu."

Ebvu, Mósisu guru

³⁰Tobudu iya bụ; Mósisu shiephı l'ishi gushiaru phę iphe, e deru l'ebvu ono gbiriri jasụ ọ bvụ. Ndu Ízurelu, dzukoberu nü g'ephe ha nümakota iya.

32 ¹Gube igwe; ngaberu mu nchị gę mu pfua opfu!

Gube alị; nümakwa opfu,
shi mu l'ọnu!

²G'iphe, mu ezi dzekwaa
gę mini.

G'opfu, shi mu l'ọnu
kwakwaa g'iji.

G'o dzekwaa gę mini,
alwa yegeyege l'irwu ęswa;
mbụ g'o dzekwaa g'oke mini,
alwa woowoowoo l'eli
irwu oshi.

³Mu a-rakwa ępha Chipfu arara.

Unu janaa ępha Chileke anyi ono ajaja;
kele ọ paru ęka!

⁴Ọ bụ iya bụ oke mkpuma ono!

Iphemiphe, oome nödu aduebeje ree;
teme ụzo iya pfukotaru nhamunha.

Ọ bụ Chileke, apfushije ike l'iphe,
o pfuru;

- ophu ọ dudu iphe,
apfuduru-oto, oomeje.
Ọ pfuberekoto; teme obu gụa
ya ịphóró.
- ⁵ Ephe watawarụ eme ejo umere,
rehuru erehu l'eka ọ nọ.
Mbụ lę ntucha, dù phẹ l'ehu
meakwari; ophu ephe
abqedu ụnwu iya.
Ephe bụru ogbo,
menükaru ejo-iphe;
mbụ ogbo, ụzo phẹ gberu nggo.
- ⁶ ?Bụ ęgube iphe-a bẹ unu gude
apfụ Chipfu ụgwo;
unubé ndu-a, bụ ndu eswe;
bya abụru ndu amadụ iphe-a?
?Tobudu iya bụ nna unu;
bya abụru onye meru unu?
Mbụ-a; ?to bụdu iya meru unu
g'unu a-dụ; bya emee;
unu ngürü angürü?
- ⁷ Unu nyatakwa teke k'ichee!
Unu aria ọriri nyata ogbo,
ghatawaru nụ!
Unu jia nna unu g'ephe
kotoru iya unu!
Unu ajikwaa ya pho ndu bụ
ogeranya unu;
g'ephe kokwaaru iya pho unu!
- ⁸ Teke Okalibe-kakota-shii
hẹru ọhamoha okiphe phe;
mbụ teke o kekashịru ụnwu-eliphe;
bẹ ọ tụ-bugbaaru ụnwu-eliphe oke
eka ephe e-jeberu l'ehu l'ehu;
g'ウンwu Izurelu habe l'otu;
- ⁹ kélé okiphe Chipfu bụ ndibe iya;
mbụ l'ọo ndu Jiékopu bụ okiphe
ophu ọ hotaru.
- ¹⁰ Oo l'echiegu bẹ ọ choru phẹ
chọta; mbụ l'ọo l'alị,
dabyiru mgbegere eka
aanugbaa njo órà;

- bẹ ọ nọ-pheru phẹ mgburugburu;
eleta phẹ enya.
- Ọ nwuberu phẹ enya
g'aanwubejeru akpuru
enya ojii-a.
- ¹¹ Oo egube ono, ugo anoduje
ephephe epfune iya;
erwuphe l'eli ụnwu iya-a;
mbụ egube ono,
ọosashije ñkù iya pakọo ụnwu iya;
mbụ parụ phẹ l'igburonu ñkù iya;
- ¹² bụ gẹ Chipfu nwékinyi iya
duru phẹ;
ophu ọ dudu agwa ndu ohozo,
yeru iya eka.
- ¹³ O doberu phẹ l'eka ha l'eli
lẹ mgboko;
g'ephe bürü ishi.
Ọ bürü akpuru-iphe,
miru l'egu bẹ ẹphe riru.
O mekwaapho; ẹphe ria manụ-enciónu,
shi lẹ mkpuma;
yee manụ, shi l'alị,
dụ epfu epfu.
- ¹⁴ Manụ ẹra-eswi;
yee mini-ẹra atụru;
waa nwatụru, tsuru eba; yee ebili;
waa iphe-edobe,
shi l'alị Beshanu; yee eghu;
waa ọkpobe witi
bẹ o gudekwapho zụ-jia phẹ ẹpho.
Teme ẹphe ngükwaapho
mee uswe-uswe,
shi l'akpuru vayinu.
- ¹⁵ Ole Jieshurunu^a datachaerupho okporokpo; o kwefu ike.
Ọ daru okporokpo;
bya adụwa bogili-bogili.
Ọ tsụwaru onwiya eba;
teme ọ gbe teke ono

^a 32:15 Iphe Jieshurunu bụ be bụ 'onye pfuberekoto' bụ iya bụ l'oo ndu Ízurelu be eepfu ama eka.

- bya ajika Chileke,
meru iya nü.
- 15 O bụru oke mkpuma ono,
dzotaru iya nü ono
bẹ o gude weaha
gbegele-gbegele.
- 16 Ephe shi nno kpata;
o koaharu phẹ okophoo
k'agwa ndu ọhoso
ephe jetaru dobegba.
- 17 O bụru ahụma ahụma ono,
ephe eme ono bẹ ephe gude mee;
ęhu ghuahaa ya eghu.
- 18 Ephe watarụ egwe ngweja
nụ ọbvu, abụdu Chileke;
mbụ agwa, ephe amajeduru;
agwa ọphúú, bụa mgboru nta-a
bẹ ọ fütaru; agwa, nna unu oche
phẹ atsujeduru ebvu.
- 19 O kwa oke mkpuma ono,
zufutaru unu ono bẹ unu
gbakütaru azụ;
mbụ l'ọ Chileke ono,
bụ onye nwụru unu ono bẹ
unu zoharu.
- 20 Tobi iya bụ;
Chipfu bya ahụma iphe ono,
ephe eme ono;
bya asoaha phẹ oyi;
noo kele ụnwụ iya nwoke;
mẹ kẹ nwanyị bẹ kpatsuru iya
ęhu-eghu.
- 21 O sụ: "Mu e-wofu phẹ ẹnya;
gẹ mu humaeshikwa iphe,
ephe e-mechaa bụru.
Noo kele ephe bụ ogbo,
uzo phẹ gberu nggo;
mbụ ụnwiegirima,
ta apfushijedu ike l'iphe,
ephe pfuru.
- 22 Ephe gude iphe, abụdu Chileke
eme gẹ mu wata eko okophoo;

- gude ụnwu agwa,
bucha iphe-mmanụ akpatsu
mu ęhu-eghu.
- Mu e-gudekwanu ọha,
abụdu ọkpobe ọha
meru okophoo ye phē l'ehu;
gude ọha, eme eswe kpatsu
phē ęhu-eghu;
- ²² kele oke ęhu-eghu mu be gbanwuhuwaru ọku;
ọku ọbu jee eke gbiriri jasụ
l'o kerwua ime ime ali-maa.
- Ọo-kekota mgboko; yē iphe,
a kpatarụ dobe iya;
l'o woru ọku tịa l'eka úbvú futaru.
- ²³ Mu a-tüpyabe phē iphe-ęhuka.
Ọ bụru phē be mu a-nodu
awụ apfụ mu l'ehu.
- ²⁴ Mu e-me g'ejø okpa-nri
byapfuta phē;
l'o mee g'ephe korofu ẹnya.
- Mu emee; okpomoku
erebushi phē anụ;
ejø iphe-ememe,
atuko phē gbushia.
- Mu e-me g'ejø anụ-ęgbudu
gude ępyii-eze bya atajashia phē;
ejø agwo, awụ l'ali,
atagbushia phē l'ero.
- ²⁵ Ogu-echi be ee-gude egbu phē pyaapyaa l'etezi.
Ndzụ-agugu anma phē ęhu
godagoda l'ime ulo.
- Unwokorobyia;
mę ụnwumgboko;
mę ụnwegirimma nshii;
mę ndu ęwó befuru l'ishi
atuko bụru mkpurupyata.
- ²⁶ Mu shi sụ lę mu achikashi phē;
ęphe edzuru ękameka;
bya emee g'a ta nyatabahé
phē l'eliphe.
- ²⁷ Obenu l'oo ejø opfu ndu ọhogu
phē be mu ezeru;

- mbụ; a -nonyakwa;
 ndu ọhogu phẹ pfua iphe,
 abudu ire-lanụ.
- Gẹphe ta anonya wata epfu sụ:
 'Lọ kwa ẹphebedua gude
 eka phẹ lwụ-kpe phẹ;
 lọ tọ buebekwa Chipfu
 meęberu iphemiphe ono!'"
- ²⁸ Su-a; ndu Ízurelu bükwa ọha, egomunggo swehuru.
 O tọ dükpodaa iphe,
 edoje phẹ ẹnya mẹ nanụ.
- ²⁹ Ọme lọ dürü mmamiphe,
 dù phẹ lẹhu;
 mẹ iphe-a edokwa phẹ ẹnya.
 Mbụ m'ẹphe amakwaru-a
 g'o mechaa nwụarу phẹ
 teke ikpazụ.
- ³⁰ ?Denu g'onye lanụ e-shi
 chịa ụnu ụmadzu labo
 l'umadzu ụkporo iri ọso?
 Mbụ-a; ?denu g'umadzu labo
 e-shi chịa ụnu ụmadzu ise ọso
 g'ẹphe gbala; gbahaa l'onye ono,
 bụ Agbara-mkpuma phẹ ono
 bẹ gbahawaru phẹ eka;
 mbụ lẹ Chipfu miwaru phẹ ẹnya?
- ³¹ Kele mkpuma nkephẹ ta adudu gẹ Agbara-mkpuma k'anyi.
 Ndu ọhogu anyi makwaru-a l'ọo
 g'o dù bụ ono.
- ³² Vayịnu nkephẹ shi lẹ vayịnu
 kẹ ndu Sodomu.
 Ọ buru l'egu ndu Gomóra
 bẹ akpuru vayịnu phẹ shi.
 Akpuru vayịnu phẹ nodu
 egbu ebugbu.
 Itoto iya nodu atsökota ilu.
- ³³ Mee phẹ bükwa obire ejio agwo;
 teme o buru ejio ọnu-mini,
 shi óghù l'ọn.
- ³⁴ "Mu woru iphemiphe ono
 kwakóbe ree;
 mbụ lẹ mu kwachiwaru iya l'eka

mu doberu eku,
mu nweru enweru.

³⁵ O kwa mbędua nwe emelata.

Oo mbędua a-pfụ
phę ugwo phę.

O -beephø teke ono bę okpa
e-chifu phę.

Mbụ lę mbọku, ẹphe a-bụru
mkpurupyata nọakwa ntse.

Ola-l'iswi gudeakwa ọso achi
phę kpabę kpabę.”

³⁶ O kwa Chipfu a-harụ
ndibe iya enge.

O bụru iya a-phürü
ndu-ozi iya obu-imemini;
mę o -humaephø l'ike
ta aduedu phę mę nanụ;
mbụ l'o tọ duedu onye
ghuduru nụ: ohu mę amadụ.

³⁷ Oo-sụ phę:

“?Denu agwa phę ọbu;
mbụ mkpuma phę ono,
ẹphe agbabaje je
anodu eze ndzụ?

³⁸ Mbụ agwa,
atajे èbà anụ ngweja phę;
bya angụa mée ngweja phę ono.

G'o gbeshinu bya eyeru
unu eka!

G'o gbotanu unu!

³⁹ Unu hụmakwa;
o kwa mbędua kpoloko
bụ Chileke!

O tọ dükwa Chileke ọzo, dù nụ;
gbahaa mbędua.

O kwa mbędua emeje g'a nwụhu;
teme mu nödu emeje
g'a nödu ndzụ.

Oo mbędua emekaje iphe;
o bụru mu emeje g'e wekorohu;
ophu o düdu onye adụ ike
anafụ mu onye mu guderu.

- ⁴⁰ Mu paliru eka mu mabę
l'imigwe ria angü sụ:
Oo gę mu bụ onye a-nọ ndzụ
jasụ l'ojejoje-a bụ gę mu
epfu sụ:
- ⁴¹ Mu -baępho ogu-echi mu ono,
egbu nwịinwii ono ababa;
bya aparu iya l'eka;
gude kpeahaa ikpe;
bę mu e-melata ndu ọhogu mu;
mbụ pfua ndu kporu mu ashị ụgwo.
- ⁴² Mu e-me gę mee nemadzụ
nguguchaa apfụ mu angụgu;
mbụ mee ndu e gburu egbugbu;
waa ndu a kpuru lę ndzụ.
Teme ogu-echi mu asụa
nemadzụ pyaapya;
gbushia ishi ndu bụ
ndu-ishu ndu ọhogu mu ono.”
- ⁴³ Unu tee ęswa;
unubę ọhamoha!
G'unu lę ndibe Chileke tee ęswa!
Noo kélé oo-gwata ụgwo
ishi ọchi ụnwu iya.
Ndu ọhogu iya bę oo-melata
ụgwo iphe, ęphe eme iya.
L'o pfua ụgwo iphe-eji,
ndu nkiya meru l'alị iya.
- ⁴⁴ Mósisu ęphe lę Jioshuwa nwa Nunu swíru bata; bya agükota ebvu
ono; ndu Ízurelu l'ophu nümakota.
- ⁴⁵ Töbudu iya bụ; Mósisu pfuchaerupho ndu Ízurelu iphemiphe ono;
⁴⁶ bya asukwa phę pho: “Unu vukwaru opfu-a, mu rarụ unu arara ntanụ-a
l'obu. Qo ya bụ; g'unu ezia ụnwu unu g'ęphe kwabę ẹnya mekötaje iphe-
miphe, e deru l'ekemu-a. ⁴⁷G'opfu-a ta abükwaru unu opfu, enwedu ishi;
kélé ọ kwa eka ono bę ndzụ unu nọ. Ọ bürü iphemiphe ono e-me g'unu
karibetu nka l'alị ono, unu adagha ẹnyimu Jiódanu eje alwụta nworu
ono.”

**Eepfu lę Mósisu a-nwụhu
l'eli úbvú Nebo**

⁴⁸ Noo ya bụ; Chipfu bya epfurụ yeru Mósisu l'eswe mbóku ono gede-
gede sụ: ⁴⁹“Nyihu úbvú-a, bụ úbvú úbvú Abarim-a; mbụ úbvú Nebo, nọ

l'alí Mówabu; bya anòdukwapho l'okotazú mkpükpu Jieriko; je ahúma alí Kénanu, bu alí, mu abya anú ndu Ízurélu g'ephe nworu. ⁵⁰ Qo l'eli úbvú ono, ii-nyihu ono bé ii-nodu nwúhu lapfu ndiche ngu phé; egube ono, nwune ngu, bu Erónu nwúhuru l'úbvú Horu; lapfu ndiche iya phé ono. ⁵¹ Iphe, a-kpa iya nü bürü l'unu no l'echilabó ndu Ízurélu lè mini Meriba kë Kadeshi, no l'echiegu Zinu kwefuru mu ike; mbü l'qo l'unu te emeduru g'a maru gé mu dû-be nsó l'echilabó ndu Ízurélu. ⁵² Qo ya meru iphe, bu üzanya bé ii-gbé huma alí ono; ole i tii bahüdu l'alí obu, mu a-nü ndibe mu, bu ndu Ízurélu ono.”

Mósisu agó önü-oma anú ıkpa-ipfu Ízurélu

33 ¹Owaa bu önü-oma, onye kë Chileke, bu Mósisu goru nü ụnwu Ízurélu teme ọ nwúhu. ²Q suru:

“Chipfu shi l'úbvú úbvú Sayınayi bya.

Mbü-a; o gbé l'uzo ali Siye nwuaru phé kë phoo gé nchi-abohu.

Ọ gbé l'úbvú Paranu echiru phé kë swachaswacha;
chiru ụnubuku ndu dû nsó abyá;
bya aparu oku, enwu enwunwu l'ekutara.

³ Sú-a; ndiphe bé o yeru obu;
mbü l'iphe, bu ndu dû nsó nökota iya l'eka.

Ephe nödu adajé kpurumu lè mgboru ıkpa iya; phozetabaarü iya ejá.

Ọ bürü iphe, o pfuru bé ẹphe emeje.

⁴ Mósisu túru ekemu doberu anyi;
Ọ bürü okiphe k'oşhilókpa Jiékópu l'ophu.

⁵ Chipfu bürü eze ndu Jieshurunu
teke ono, ndu-ishi lè Ízurélu;
ẹphe l'ıkpa-ipfu ndu Ízurélu l'ehu l'ehu dzukoru ono.

⁶ Gé ndzú bükwaru k'ıkpa-ipfu Rúbenu!
G'ọ tó chihukwa; ọphu awa iya epehukwa!”

⁷Owaa bu iphe, o pfuru l'ehu ıkpa-ipfu Jiuda:
“Jiko Chipfu; nümajekwa olu ndu Jiuda!

Dutakwa phé dupfuta ndu nkephé;
l'i mee g'eka shihuje phé ike l'ogu!

Jiko yejenuru phé ẹka g'ephe lwú-kpee ndu ọhogu phé!”

⁸ ıkpa-ipfu Lívayi bé o pfuru nkephé; sú:
“Gbé Chipfu; menaa g'ıkpa-ipfu Lívayi tujeru ngu ido,
bu iya bu tumimu yee urimu ngu; gudeje maru iphe, bu obu ngu;
mbü ndu i huru ama lè Masa;

teme gú l'ephe see opfu l'agúga mini Meriba.

⁹ Qo phé pfuru kë nna phé; yee kë ne phe;
sú l'ephe ta akpadu phé ishi.

- Ephe mia ụnwu, ephe nwuru anwụnwu ẹnya;
 mịkwaapho unwune phē ẹnya.
 Obenu l'ephe letaru ẹnya mee opfu ngu;
 bya eletakwapho ogbandzu ngu ẹnya.
- 10** O bụ phē e-zije ndibe Jiékopu iphe, i súru g'e meje.
 Ephe ezia ndu Ízurelu iphe, i tñru l'ekemu.
 O bụru phē e-dobejeru ngu ụnwù-isensu;
 bụru phē e-dobeje ngweja-akpō-oku l'oru-ngweja ngu.
- 11** Jiko Chipfu; goru ọnụ-oma ye l'akanya, oose!
 Jiko g'ozi, o gude eka iya jee dijekwa ngu ree!
 Ndu ono, wụ-lihuru etso iya opfu ono;
 mē ndu ono, kporu iya ashị ono; nyakashinaa phē ọkpú-nka;
 k'ophu ephe ta adubaaedu ike egbeli ishi ozo!"
- 12** Okpa-ipfu Benjiaminu bę o pfuru nkiya; sụ:
 "Onye Chipfu yeru obu l'a-nodu nō-kube iya; tusaru ẹhu.
 O bụru Chipfu anoduje egbobuta iya eswe l'enyashi.
 O bụru l'echi ọkpoma Chipfu bę oo-nmakojeru."
- 13** Okpa-ipfu Jiósefụ bę o pfuru nkiya; sụ:
 "G'alị iya bùkwaru alị, Chipfu goru ọnụ-oma nụ.
 G'o kwajeru phē eguru iji, shi l'imigwe;
 l'ọ nwuru phē mini ime alị shokoshoko.
- 14** G'enyanwu mekwaa g'eguru akpuru-iphe, o kóberu l'alị mehuru iya!
 G'iphe, e meberu l'alị byaru iya gbukugbuku l'ọnwa l'ọnwa!
- 15** G'a nükwa iya iphe, kachakpoo ree, shi l'úbvú úbvú ndiche ono;
 yee eguru iphe, shigbaa lę nwa-obvù ojejoje onoya!
- 16** G'e gudekwa iphe, kachaa ree, jiru eliphe kebe iya l'omma!
 Gé Jiósefụ tübakwa onye ono l'enyia;
 mbụ onye ono, nō l'irwu nwoshi ono, enwu ọku ono!
 G'iphemiphe-a bùkotakwaru kę Jiósefụ;
 onye bụ onye-ishi l'echilabọ unwune iya.
- 17** O dù akpabiri g'oke-eswi, vu ụzo l'ephō ne iya.
 Mpu iya dù gę k'atsu.
 O bụru mpu iya ono bę oo-gude adu-tsushi ọhamoha l'ophu;
 mbụ je akpaa lę ndu bu l'eka igwe beru alị beru.
 Nokwapho g'unubuku oshilökpa Ifuremu dù;
 bya abùkwarupho nno bụ g'aguta aguta oshilökpa Manáse dù."
- 18** Okpa-ipfu Zebulonu bę o pfuru nkiya; sụ:
 "G'ehu tsoje ngu ụtso; Zebulonu; teke iilufu alufu.
 G'ehu tsökwa ngu pho; Isaka; mē i nödu l'ibe ngu.
- 19** Ephe e-ku ndiphe g'ephe dzukoo l'úbvú.
 Ephe anodu l'úbvú ono gwee ngweja l'uzo, pfuru oto.
 O bụru iphe-oma, kuru l'eze-ényimü;

- waa ęku, domigbaaru onwiya l'ali-eveevee
bę ęphe e-gude buru.”
- ²⁰ Okpa-ipfu Gadu bę o pfuru nkiya; sụ:
“G'ajaja buru k'onye meru g'ali Gadu jaa àjàjà.
Ipfu Gadu tòkpoepho nwéhu ze; kúpyabe ishi g'oduma.
Iphemiphe, o húmaru bę ooziashije ęka; zíjashia ya ishi.
- ²¹ O hotaru ali, kakota ree doberu onwiya;
kele o bụ ęka oke ali kę ndu-ishi ndu ojogu nō
bę ndu-ishi ndu Ízurelu edzukobeje;
mee iphe, pfuru oto l'ęnya Chipfu;
bya edobe iphe, o súru g'e meje.”
- ²² Okpa-ipfu Danu bę o pfuru nkiya; sụ:
“Danu bükwa nwa oduma, shi lę Beshanu apfụ shooshoo eje
abya.”
- ²³ Okpa-ipfu Nafutali bę o pfuru nkiya; sụ:
“Nafutali bę tubaakwaru Chipfu l'ęnya.
Teme onu-oma Chipfu bükwarupho nkiya.
Oke ali iya bę shi l'uzo eze-ęnyimu Gálili; je akpaa l'uzo ndohali.”
- ²⁴ Okpa-ipfu Asha bę o pfuru nkiya; sụ:
“G'onu-oma ęnwu kę Asha kakota k'ęnwegirima ozyo shii.
G'o tübakwa unwune iya l'ęnya.
G'okpa iya dekwaru ederu lę manu.
- ²⁵ G'iphe, ii-gudeje gü-chia ęguzo ngu bükwaru ígwè; yee onyirubvu.
Ike ngu; yee ujiku ole, ii-nó a-haerupho ęnya nhamunha.
- ²⁶ O tọ dükwa onye dù gę Chileke kę Jieshurunu;
onye aghajaje akpaminigwe ębo bya eyeru unu ęka;
teme o nödu aduje akpabiri l'ęka oogha l'urwukpu.
- ²⁷ O kwa Chiojejoje bụ onye ii-nöduje l'ime iya eze ndzü.
O buru oshi-ęka ojejoje iya ono bę ęodeje ngu lę mkpula; kuta; heru
eheru.
O nödu achifuje ndu ęhogu ngu l'atatiphu ngu; sụ ngu:
'Ngwa; tuko phę gbushial'
- ²⁸ O ya bụ lę ndu Ízurelu e-buru; tüsaru ęhu;
o tọ dudu iphe, byaru eme phę nü.
Mbụ l'eri Jiékopu e-buru mbvuléhu phę l'ali, ereshi yee mée dù.
Teme igwe akwaaru phę iya iji.
- ²⁹ Ehutso bę a goru nü unubę ndu Ízurelu.
?Bü onye dù g'unu; unubę ndu Chipfu dzotaru?
O yébedua bụ onye egbobutaje unu; bya aburu onye eyejeru unu ęka.
O bükwarupho yébedua bụ ęgu-echi, unu gude eku onwunu.
Ndu ęhogu unu e-gude ndzü-agęgu byapfuta unu;
unu azopyashia ęka ęphe agwaje iphe azopyashi.”

Anwuhu Mósisu

34 ¹Noo ya; Mósisu gbé lè nsùda Mówabu nyihu úbvú Nebo, bụ iya bụ úbvú, kachaa l'eli l'ime úbvú úbvú Pisiga, nọ ghaaru mkpụ-kpu Jieriko iphu. Chipfu bya egoshikota iya alị ono g'o ha; a -gbé l'alị Giladu jasụ l'alị ndu Danu; ² goshigbu ya alị ndu Nafutali l'ophu; yee alị ndu Ifuremu; waa alị ndu Manásẹ; mékpo alị ndu Jiuda l'ophu je akpaa l'eze-enyimu uzo ἑνανω-αριβα; ³ goshigbu ya echięgu ndohali; mékpo uswe iya ono l'ophu; eshikpoo lè nsùda kẹ mkpükpu Jieriko, bụ iya bụ ndu Oha-mpfụ; je akpaa lè mkpükpu Zowa.

⁴Tobudu iya bụ; Chipfu sụ iya: "Owaa bụ alị ono, mu riburu Ébirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékópu angu lè mu a-nụ oshilokpa phē ono. Mu hawaru ngu g'i gude ἑνα, ngu huma iya; ole i tii bahụdu iya abahụ." ⁵O ya bụ; onye-ozi Chipfu ono, bụ Mósisu nwuhu l'eka ono l'alị ndu Mówabu; ęgube Chipfu pfuru iya. ⁶O woru iya lia lè nsùda l'alị ndu Mówabu l'eka nọ ghaaru mkpükpu Bẹtu-Peyo iphu; ole o tọ dudu onye maru nhamunha ęka e liru iya jasụ ntanụ-a. ⁷Mósisu nörö úkporo apha ishii; teme o nwuhu; ole o tọ phujeduru ragaraga; ophu ıkpehu iya alwajeduru alị. ⁸Ndu Ízurelu nöodu lè nsùda Mówabu ono kwaa ękwa Mósisu úkporo abalị l'abalị iri. Ephe nochaa nno; eswe mboku, eegude akwa Mósisu bvụ.

⁹Unme mmamiphe bya ejì Jioshuwa nwa Nunu ęhu; noo kélé Mósisu byiberu iya ęka l'ishi. Ndu Ízurelu nöodu emeje iphe, o pfuru; ephe shi nno mekötäephø iphe ono, Chipfu türü Mósisu ekemu iya ono. ¹⁰Eshi teke ono ta adukwa onye mpfuchiru, futajeru l'alị Ízurelu, dù gę Mósisu; mbụ onye Chipfu maru iphu l'iphu. ¹¹O tọ dudu onye dù g'o ya l'eme iphe-ohumalenyen; yee iphe, dù biribiri, bụ ophu Chipfu ziru iya; o je emeshia l'alị Ijiputu; mbụ meeru Fero; yee ndu-ozi iya; mè ndu alị iya l'ophu. ¹²Ophu o dudu onye dù gę Mósisu l'enweru oke agburęhu; yee eme iphe, parụ ęka bya adụ ebvu l'enya, bụ ophu o nö l'iphu ndu Ízurelu l'ophu meshia.